

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרה שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל).

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת קרח תשפ"ב

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

**4801 11th Ave,
Brooklyn NY 11219
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563**

היכל הקודש

מאנסי

**32 Dolson Road
Monsey NY 10952
347.733.7551**

היכל הקודש

בני ברק

**רחוב הבעל שם טוב 7
052.760.5715**

היכל הקודש

וויליאמסבורג

**27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652**

היכל הקודש

קרית יואל

**8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299**

היכל הקודש

בלומינגטאון

**24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804**

היכל הקודש

ירושלים

**רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150**

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

**קרן הדפסה
היכל הקודש**

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

יבמות. בית הלל – פרק שלושה עשר דף קיא עמוד א – מתוך מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזולץ)"
תוספות

1 יתיב גביה ממה נפשך – אדא אחרונה לא פסלה לה עליה. דאם שתתקן עריות – אין
2 האחרונה פוסלת הראשונה, דאין אחר ביאה כלום. ואם זו (קטידה) זו אינה עקיה – אין
3 צרות זו לזו. אלא פסלה עקיה הראשונה, ודאם ספק. ומרוב שמעתיך דרשת היא הקניה
4 והמושירה וקטנה פנה. משום ביה רוצה הדרשת בנה, ולמא קטנה עקיה היא למריר
5 ועדיפא מדרשת. ופסלה לה חליצה עליה. ואי
6 קניה היא – ותי ליבא נהקא אבתריה. בבית
7 כשלא היא – ולא פסלה לה חליצה קטנה.
8 (וישפטיך) קטנה אפאי תבתין ותחליץ –
9 ישאנה מתחלה ותשב אצלו ממה נפשך. הרישת
10 במאי תיפוק – הא לאו בת חליצה היא. ורב
11 תקנתא לתרויהו קתני. ואי קשיא מותנתין,
12 דקתני: בא על הקטנה וזור וזבא על הדרשת –
13 פסל את הקטנה. אמאי פסלה? הוואי ונסבה
14 ברישא, אי תיפוק דרשת בנה, וקטנה תתיב גביה
15 ממה נפשך כדאמרן, ואיבא תקנתא לתרויהו
16 תריץ: מתנתין משום גוריה ולמא אתי למיבעל
17 דרשת ברישא, ודכי נמי מרתיץ לה בביתא
18 לקמן. ברישא תתיב כ"ו – הרישת עקיה
19 ומשירה, קטנה עקיה ואינה עקיה. מת בקלה
20 של קטנה דרשת יוצאה בנה – דוקת קטנה
21 אסרת עליה. דרשת עקיה ומשירה, וקטנה
22 שנתא עקיה למריר, והיא לה הרישת אוחז
23 וקתני. קטנה תנא בנה – דוקת דרשת
24 אחרונה אסורה, קטנה שנתא אינה כליל
25 והיא כמפתחה. ודרשת עקיה ומשירה, והיא
26 לה שנתא אוחז וקתני. הרישת אסורה ליעול
27 – לכונסא אי אפשר שנתא עקיה היא. וזו
28 אוחז גדרשת ואין זוקה לה. ואפילו מתה קטנה
29 אחר כך נפקא אוחז אשה – אסורה
30 משום אוחז את, והואיל ובעת פסלה נפטרה
31 ממנו. ובחליצה אי אפשר, לזלא בת חליצה
32 היא. ואם ערב באל על הרישת – אחר עירוש
33 הקטנה, נתון לה גט והותרה לשוב ממה נפשך.
34 אי קטנה עקיה והוא – נפקא לה דף מרישא
35 משום אוחז אשה, ודך בניה גזת בעלמא
36 היא. ואי קטנה לאו עקיה היא – שפיר ייבם.
37 אמאי נתן לה גט והותרה – דא איבא למימר
38 ולמא דרשת עקיה היא למריר לאתיה, וקתני
39 לו, וקטנה לא דדיא לה. וקתני ומשירה היא.
40 וביאה ביה אפסאה שרדי אוחז אשה
41 במקצת היא, וביאה פסולה לא פטרה מיביבם.
42 וצריכה לה לביאתה וחליצה לדוקתה, והרישת לאו

1 **ייתיב גביה ממה נפשך? אי קניה היא – הא קניה**
2 **היא, ואי לאו קניה היא – הא נקריה בעלמא היא.**
3 **ובי תימא: קטנה אפאי תבתין עד שתתירלו ותחליץ?**
4 **תיתיב גביה, אי קניה היא – הא קניה היא! אם כן, תרשת**
5 **במה תיפוק? אמר רב ששת: הכי נמי מיסתקרא**
6 **ברקא מרתין רב הקדא אליבא דרב. דתנאי: שני**
7 **אחיזי לעשאין שתי אחיות ותמות, קטנה ותרשת. מת**
8 **בעלה של קטנה – תרשת יוצאה בנה, וקטנה תבתין**
9 **עד שתתירלו, ותחליץ. מת בעלה של תרשת – קטנה**
10 **יוצאה בנה, ותרשת אסורה לעולם. ואם בא על**
11 **התרשת – נתון לה גט והותרה. אי אסרת בעלמא**
12 **תרשת קניה ומשירה, קטנה קניה ואינה עקיה –**
13 **לה גט והותרה. דאמרת: ממה נפשך: אי קטנה קניה היא – הא נפקא משום אחות**
14 **אשה, אי לאו קניה – שפיר מיבם. אלא אי אסרת תרשת קניה ואינה קניה, קטנה קניה**
15 **ומשירה – כי בא על תרשת אפאי נתון גט והותרה? הוואי ליה ביאה פסולה, וביאה**
16 **פסולה לא פקדתה. הא מני? רבי נחמיה היא. דאמר: ביאה פסולה פומרת מחליצה. אי**
17 **רבי נחמיה – אימא סיפא: מי שהיה נשוי שתי תמות, קטנה ותרשת, וזבא**
18 **הקטנה וזור וזבא על התרשת, או שבא אחיו על התרשת – נאסרו שתיהו עליו ביצד**
19 **תקנתו. ותרשת יוצאה בנה, וקטנה תבתין עד שתתירלו, ותחליץ. אי אסרת בעלמא תרשת**
20 **קניה ומשירה, קטנה קניה ואינה קניה, ורבני היא. מיהו הכי תתמן עד שתתירלו**
21 **ותחליץ, ודלמא קדים ובעל תרשת קניה, והוואי ליה ביאה דקטנה ביאה פסולה. אלא**
22 **אי אסרת: רבי נחמיה – הא אמר: ביאה פסולה פקדה. אלא, שמע מיהו רבנן היא, שמע**
23 **מיהו. אמר רב אשי: מרישא נמי שמע מיהו דרבנן היא, דקתני: אם בא על התרשת**
24 **נתון לה גט והותרה, ולא קתני: אם בא על הקטנה נתון לה גט והותרה! אי משום**
25 **הא לא איריא: תרשת, דלית לה תקנתא דהיתירא, קתני תקנתא דאיפריא, קטנה דאית**
26 **לה תקנתא דהיתירא – לא תני תקנתא דאיפריא. מושנה מי שהיה נשוי לשתי תמות**
27 **קטנות, וזבא יבם על הראשונה, וזור וזבא על השנייה, או שבא אחיו על השנייה,**
28 **לא**

1 **ייתיב גביה ממה נפשך – פירש בקטורס: אי קשיא מתנתין ובא על הקטנה ואחר כך**
2 **בא על הדרשת פסל את הקטנה, ואמאי לא אמר יתיב גביה הקטנה ממה נפשך?**
3 **אי קניה היא – קניה היא. ואי לא – נכריה בעלמא היא: ותיץ דגורין דלמא בעל תרשת**
4 **ברישא, כולקמן בביתא. וקשה דקתני בביתא. ואם בא על הדרשת – נתון לה גט**
5 **והותרה. ואמאי לא גורין בא על הדרשת אסו מת**
6 **בעלה של קטנה ובא עליה, ולא משיריא בנה**
7 **אלא בחליצה, דביאה פסולה לא פטרה, הי הכי**
8 **דגורין במתנתין ושטמו. כיון שלא היה תקנתא**
9 **לחרשת לא רצו לאסרה אסור עלם.**
10 **הוואי לה ביאה פסולה ולא פטרה – ואם**
11 **תאמר: ותינה לעל פוק דרבן גבליאל!**
12 **(ג.) דביאה פסולה לא פטרה. דגורין ביאה אחר**
13 **הגט אסו ביאה אחר חליצה, אבל הבא מאי**
14 **חשש איבא: ויש לומר: דבאב נמי, אי פטרה**
15 **אמרי דביאת חרשת ביאה כשרה היא. ואף על פי**
16 **שהיא אחר ביאת הקטנה, ואתי לאחלופי**
17 **בגדלה, שאחר שבה על הגדולה וזור וזבא על**
18 **אחרונה.**

לאחר

1 בת חליצה היא. רבי נחמיה – בפרק רבן גבליאל (יבמות גב.) יתומות – משום קטנה נקט. נאסרו שתתקן עליו – אף על גב דקטנה מדינא לא מופסלה עליה משום ביאה הדרשת
2 ממה נפשך אי. ליבא מדי בר ביאתה. ואי לאו קניה היא – נכריה בעלמא היא. אפילו הכי אסורה. כדמפרש לקמן. משום גוריה דלמא אתי למיבעד איפסא ובעל
3 דרשת ברישא, ובאת קטנה פסלה לה. דשנתא עקיה היא כולה, ואתי למימר נמי תתיב דרשת גביה. הרישת יוציא בנה – ושריא ממה נפשך. אי קטנה עקיה היא – מיפטרא תרשת
4 בביאתה דקטנה, ואי לאו קניה היא – פטרה בביתא דידה. קטנה תבתין כ"ו. כדמפרש שטמאי. אי אסרת כשלאמא – רישא, גבי אחות, דקתני: אם בא על הדרשת – נתון לה גט
5 והותרה, משום דרשת עקיה ומשירה, וקטנה עקיה ואינה עקיה. ומה נפשך תרשת בתי גיטא מיפטרא! אי משום אוחז אשה. אי משום ביבמה שרדי בחוריה, אשחרה לא היהת
6 קניה. אבל אי הוה אמרין אפסא: קטנה עקיה היא ומשירה, ודרשת ספק – ותי לא מיפטרא חרשת בנה, ולמא קטנה היא, ולא נפקא משום אוחז אשה. שקנין אוחזה הקטנה
7 משיירה. וביבאה נמי לא מיפטרא, דביאה פסולה היא. שרדי אוחז אשה. ומתנתין רבנן היא. ומשום הכי קתני סיפא בני נכריה קטנה ביאה חליצה. ואף על גב דבמה נפשך
8 ביאה בחרה הוא, וגיטא נהי – משום גוריה דלמא קדים ובעל תרשת ברישא ואתי למימר נמי תרויהו ליעוף בנה. וקטנה שריא אחרונה לא סני לה בגיטא, דלמא קתני איה
9 ומאי קניה, דלא איפטרא בביאת חרשת המשויירה. ובביאה דידה נמי לא מיפטרא, דביאה פסולה היא. דקם עליה באיסור שני בתים. אלא אי אסרת קטנה עקיה ומשויירה –
10 דרשת ספק, ומרישא – דקתני באחות אבא על הדרשת נתון לה גט והותרה – שמעתיך דביאה פסולה פטרה. סיפא בביתא. אמאי קטנה עקיה חליצה? בשלמא אפוקי מפקין
11 לא מיעת – דלמא דרשת אחרונה קניה כולה. ופסלה לה לעליה. אלא בגיטא חסיני לה. דביאת בעצמה פטורה. דביאה כשרה היא וזבא נמי חשיב לה פסולה משום אפיקא זקת
12 דרשת, דאיבא למימר עקיה למריר – הא אמר רבי נחמיה: ביאה פסולה פטרה. מרישא נמי – גבי אחות. שמע מיהו דרבנן היא – דקתני גבי מת בעלה של חרשת. אם בא על
13 הדרשת – נתון לה גט. ובגי מת בעלה של קטנה, דקתני קטנה תבתין, ולא קתני אם בא על הקטנה נתון לה גט והותרה – אלמא רבנן היא, ומשום הכי לא נפקא בנה, דביאה
14 פסולה. ודרשת עקיה בנקטת. וזו אסורה משום אוחז אשה. ומיבם אל מרדא דלמא קטנה עקיה כולה. וקנין משויירה דאוחזה לא לדי לה. דלית לה תקנתא דהיתירא – דקתני
15 הב דרשת אסורה לעולם.

לא

יבמות. בית שמואי - פרק שלושה עשר דף קיא עמוד ב - מתוך מהדרות "אבן ישראל - (שטיינזולץ)" תוספות.

1 **לאחר** שלשים יום מבקשים ממנו שיהלץ לה - ואם תאמר: מה הוא מספיר אחר חלץ
2 לה, ולמה את כופין כרי להדחיק? יש לומר: שהוא מתבייש בבית דין לחלוץ לה,
3 שתרוץ בפניו.

4 **לאחר** מיתה בעלה מבקשים ממנו שיהלץ לה - ולא אמרנו כופין שנתן אבבע בין
5 שניה, שלא הופר לה. שדרי אפי' יכול

6 להפר עד שיעולה, ואי מכירא ליה המצינו מפר. **קרי**
7 דפלוגא דהא בנדרים בפרק "ענד" (ט"ז). ומיהו י"א בפרק "ארבעה אודין (יבמות ט"ז).
9 סבירא ליה כמאן דאמר בכחובה (ט"ז). היא
10 נתנה אבבע בין שניה. ולחכי מבקשים ולא כופין.
11 **קרי** כאן להקים לאחיו שם ישראל, והיא
12 לאו בר הכי הוא - ואף על פי שבא לכלל הקמת
13 שם - לא מצינא. כיון שלא היה לו שעת הבריה,
14 כי הובי דפלטין ביהרעה (יבמות ט"ז). סריס
15 חמה שלא היה לו שעת הבריה, אף על פי (יבמות
16 פ"א) שבמנו מותראמיס אבלמסוראי על מערים.
17 ומשנה אמר רבי כו, ולא דמי לסריס דהוי שאין
18 רפואתו בחררה לבוא כמו קטן שגוע לכלל
19 גדולה.

20 **יבמה** יבא עליה כל דהו - מדלא תיבב "אח"
21 דתבב יבא עליה.

22 **אמר** קרא כי יטעו אומים חזרו - ומנעושיין
23 מניה ליעיל בפרק שם (י"ב) אשת אחיו
24 שלא היה בעולם, מבטלי שאם היה בעולם,
25 אפילו יוס אחד - מיבב, אבל ליבא למיטר
26 ומשחריר דריש, דאם כן - אפילו סריס נמי ליבב
27 מהאי טעמא, דהא חזרו אינתו.

28 **מענת** בתולים כל שלשים יום - אפילו ראינו
29 שנסתרה כבר, רבי יודי אמר נסתרה
30 לאחר - לאלתר לאו דוקא, ויא אפטר לשעתן
31 עד שימצא ברי דין.

32 **לא** נסתרה אפילו אחר כמה שנים - כלומר:
33 שאין אנו יודעין שנסתרה אף על פי
34 שנבטח לדחיה. ורבי מאיר סבירא ליה, ולא מצינו
35 איניש אנפשיה שלא יסתר ויעלה בעילה מנה.
36 ואי נמי לא נסתרה - שאנו יודעין בדואי שלא
37 נסתרה, ובחא לא פליג רבי מאיר, דהא

28 **מבקשין היבמה שיהלץ לה**. ואם נתפוגגה לרך - אפילו בחיי בעלה, מבקשין היבמה שיהלץ
29 לה. **גמרא** לימא מתניתין דלא רביבי מאיר. דתניא: קטן וקטנה - לא לחלוץ ולא מתיתבמין,
30 דרבי רבי מאיר. אפילו תימא רבי מאיר: כי אמר רבי מאיר - גדולה לקטן, וקטנה לגדול,
31 דהר מניניהו ביאה דאיסורא הוא, אבל קטן תבא על הקטנה, דתרווייהו כי חדדי ניתו

32 **לא אמר**. והא קתני: בא על יבמה גדולה - הגדלנו! אמר רבי תינא חזוהא: בא -
33 שאני. והא תגלונו קאמר, דכל ביאה וביאה דאיסורא הוא! אלא מחזרוהא מתניתין דלא

34 **רביבי מאיר**. קרי כן כן אף להקדים לאחיו שם", והאי לאו בר הכי הוא! אמר אביי: אמר קרא
35 **"יבמה יבא עליה"** - כל דהו. רבא אמר: בלאו הכי נמי לא מצית אמרה, מי איפא מיד'
36 **דהשתא אפיקת ליה ויתר שתייהו שמיא**, והא אמר רב יהודה אמר רב: כל יבמה שאין

37 **אני קורא בשעת נפילה** - קתני ובי עליה" - הרי היא פאשת אח שיש לו בנים, ואמרו.

38 **ואימא הכי נמי! אמר קרא** "כי ישבו אומים יחדו" - אפילו בן יום אחד. "יבמה שאמרה

39 בתוך שלשים יום וכו'", מאן תנא דעד תלתין יומין מוקים איניש אנפשיה? אמר רבי

40 **יהנן: רבי מאיר הוא**. דתניא: מענת בתולים - כל שלשים יום, דרבי רבי מאיר. רבי יוסי

41 **אמר: נסתרה - לא לאלתר**, לא נסתרה - אף לאחר כמה שנים, רבה אמר: אפילו תימא

42 **רבי יוסי**. עד כאן לא קאמר רבי יוסי התם - אלא באיסורא, דגיס בה, אבל אשת אחיו

מבוט

יום - דכיל לשטן לא בעליה עד עתה. נסתרה לאלתר - הוא טועק, ואם טועק לאדר וכו' - אינו נאמן, דהאי מרשא בעל ומצאה בתולה ושותק, והשתא הוא דרחת עלה.

1 **לא פסל את הראשונה** - שדרי ביאתן שוה. ואי ראשונה קריה היא - הרי היא אשתו,
2 ואורונה ביאת זנות. ואי לא קריה היא - הרי שתתן נכריות אצלה, שלא היתה קריה
3 לאחיו. ומקיים את הראשונה שלא נפסלה עליו. אלא אחרונה - לא. דמאן עינת דהו

4 ומטבא על הראשונה מקה דף עליה באיסור בני בתים. **פסל את הקטנה** - שטא קטנה קריה כולה,
5 דלמא קדים ובעל חרשת ברישא, ובדאמר

6 בגמרא. ואף על גב דמנחם נפסק דהא שריא ליה,
7 הואיל וראשונה היא: אי קריה היא - אי קריה היא - נכריות עומא ליה.

8 **פסל את החרשת** - שטא קטנה קריה כולה,
9 וקין חרשת משוייה. רבי אלעזר - הכי

10 גריטן במתניתין, ובמיתא "רבי אלעזר" גרס.
11 **ודבי אמרן בפרק קמא גרדא (ת"א)**: מלמזין את

12 הקטנה **למאן** בו ותעקר נשיאיה, ויביים את
13 הגדולה **למאן** וכן אמר רבי אלעזר - בן

14 פרד, דאמר דהוא: הלכה כרבי אלעזר
15 דמיתין, והא רבי אלעזר בן שמעון. ותיבא -

16 לשמאלא ורבי אלעזר בן פרד למיטר בקמייתא
17 הלכה כרבי אלעזר, ובחא נמי הלכה כרבי

18 אלעזר, דבתריווי מלמזין את הקטנה למאן.
19 **דאי איתרפ בקמייתא** - בני אחות (יבמות

20 ט"ז). כשם דאכתי לא איקיים מצות ייבום.
21 היכל מלמזין את הקטנה אשתו למאן,

22 ותתיבב יבמות. אבל כהא דאיקיים מצות ייבום
23 בשעתין, אימא לא אמר שמואל הלכה כרבי

24 אלעזר, אלא ותיבא שתתן בנג. ואי אשבעין
25 כהא שמיס יגדול רביא קשה - ליבוימ,

26 מהוסי מיהודין אמיתא דקטנה, כד
27 שתיביבב גדולה. אבל אידך - כהדיא דאחות

28 יגדולה אחות אשתו היא - יבמא לא רביא
29 קטנה, ולא למדו קטנה למאן בעלבי ייבמה

30 של גדולה. צריכא. **משנה** יגדלו זה עם זה
31 ואם בא לגרשה - אתי יכול עד שגדיל, דנג

32 קטן אפי' בגו. ותיבב שאמרה בתוך שלשים יום
33 שנסכה הויבם. לא בעלתי לו - ליבם, ונת

34 יבמין יוצא מתחת ידה, כדמרש' גמרא. והוא
35 אמר בעלתי, ודיק בגו - כופין אותו לחלוץ,

36 דהויא גמרא. דעד תלתין יומין מוקי איניש
37 אנפשיה מלבעל, לאחרי שלשים יום - הוא

38 נאמן, דלא מוקי איניש אנפשיה מלבעל.
39 ונתוה אידך לא משתייהא דרשותיה לפשע

40 חזיקה דאיסורא, ובעיא חליצה. ומבקשין
41 היבמה אלכר כופין - לא. דהא בעל. בחי בעלה

42 ולא בתבונה לפשו עממה דמינת לאדר.
43 מיתה בעלה. אלא שדחה להם כעס זה עם זה.

44 **גמרא** לאו חלוצין ולא מיבמין - קטן -
45 שמתא ימצא סריס, קטנה - שמתא תמצא

46 איליות, ואימא נמי ייבום. נמצא פועיק ביהודה.
47 ביהא דאיסורא - קטן בגדולה, וגדולה בת

48 עושקין היא. ושמא דקטן ימצא סריס. והרי
49 בגולה אלכר לה שלא במקום מצוה. וכן גדול

50 בקטנה אם תמצא איליות נמצא שפגע גדול
51 ביהודה: אלא קטנה, אפילו אין בני ייבום.

52 כגון דהא חרס ויהא איליות - אין כאן איסור,
53 דקטן אוכל בגלות אית בין דין מצוין להפרשו,

54 והבא נמי שתיק לאו בני עושקין. ולבתי עמיא
55 שגדולה, ואיבא הכי בני - נעלם אסורה

56 לו. אפילו בן יום אחד - ישעו חזירי קאמר
57 קרא יבמה יבא עליה, ואפילו לא הוי משמע

58 כל דהו - מסברא שריא ליה בקטנה, כדאמר.
59 מענת בתולים - להפסי דבוחבה. כל שלשים

60 יום - דכיל לשטן לא בעליה עד עתה. נסתרה לאלתר - הוא טועק, ואם טועק לאדר וכו' - אינו נאמן, דהאי מרשא בעל ומצאה בתולה ושותק, והשתא הוא דרחת עלה.
מבוט

1 מיבו ביו - ברש הימנה. בעניניה יצא - שתן לה וגו, וקא שקלא דעתך גנור
 2 לביאורו דהא, דמי אפרה נבעלי - לאתר שלשם קאי. יציא בגמ - אמ בא להוציאה
 3 - דיה בגמ, דדיא אמנתה, דכולי האי לא מוקים. צריכה גו לביאורו - משום דאמר
 4 בעליה, ולא יצאה שלשם יום אחרו דמקמי. הוליצה - משום דדיא שויהא לפניה תרביה
 5 אדאמרה. ומקראמר צריכה גו - כמכלל דבין

6 לה גט עסקין, ואמאי קתיי רישא כופין להלוי? 1
 7 גיפתיה ליביבן אמר רבי אמי - לעולם 2
 8 בשגיטה בידה, והכי קאמר צריכה חליצה עם 3
 9 גיטה, ואף על פי דקתיני - אמבשקמי קאי, והכי 4
 10 קאמר: אף על פי שחור ואמר לא בעליה, דאיכא 5
 11 לממר כופין, דהויא מודה - אפילו הכי אי 6
 12 כופין, אלא צריכה חליצה, ואי לא בעי להחליץ 7
 13 - לא כפינן, דסמכין אי תרבייה קמא. הוילי 8
 14 ולאחר שלשם יום הוא. רב אשי אמר - לעולם 9
 15 צריכה גו אחר לבד גו הראשון, והדמם גו 10
 16 ליקחה, ונפסלה עליו, לשיכך לא כנפסין ליביב. 11
 17 וכיון דאמר בעליה - צריכה גו לביאורו, ריש 12
 18 ביאה אחר דגמ. והשתא סומכריא אף על פי 13
 19 דקתיני, והכי קאמר: אף על פי שחור ואמר לא 14
 20 בעליה, ואיכא לממר גו תיבעי עו אל 15
 21 חליצה - אפילו הכי בעיא גט. שניה מוריס - 16
 22 שלא נבעלה בעליה - אלא בעיקרא אמר בעליה. הוין - כן 17
 23 שמו. צריכה מו - כמזה שכתב רבנן והגמרי 18
 24 צריכה, ואמרה יבמה לאתר ומן: לא נבעלת 19
 25 מזה לאיסר צריכה מנפי דירבה של חז"ל? מפני 20
 26 שאנו כופין ונפקשם - לערבה, דאידיה שיהא 21
 27 לפניה תרביה אדאמרה. נאסרה צריכה? והאי 22
 28 כתיב, ודוקה הכנסת את האשה בעל 23
 29 לאתרה. האומרת פסאה איך - אשת כהן 30
 31 שאמרה לבעלה נאסרה, ואי תרבייה עליה. 31
 32 וכתובה לא מפיסה. ונאסרת כהן בן קמחין? גלו 32
 33 בפרק תרוא נדרים. הששים בני לבינך - גלו 33
 34 ודודו לפניו שאיך נוקק לי כדרך בני אדם, ומן 34
 35 איש עד להכיח בין שנינו. נולדה אמין גו 35
 36 היהודים - גדרה היא שלב בעליה להודרים: 36
 37 ומדאסרה נפשה אבילי עלמא - שטמי מנה 37
 38 שמשני קשה לה. ואוסה דהא, לשיכך נולת 38
 39 כותובה. נותנת ערית באמרי - ותלך נולת 39
 40 שאין מכריזין בה ובגדרה, ותנאלה לו. תבא ראה 40
 41 לבידיה - ואם לאו - לא כל כמינה אדאסרה 41
 42 נפשה עליה. יעשו דרך גבשה - לבעל 42
 43 להתנהג בה מנהג יפה. ליבם מו - מי אסירה 43
 44 ליבם מנפי דהו שגדרה יהיה בעלה או לא. 44
 45 מי פסקה ארית דרית בעלה - בלא גנים, 45
 46 ונפלה קמי יבם. ונדרה נמי אדעראת דידה. ובעל 46
 47 לא דפי אלא חלקו, ויבם נמי לא מצי מפי, פאפילו בעל אין מפי בקודמיה, ואסרה 47
 48 לו. או לא אסקה איתתה - ולא נדרה לו אלא לאסור עצמה על כל מי שמתרתה לו על 48
 49 ידי גירושיה, ולפיסי דעתו של בעל, שלא יתשרנה בנותנה עיניה באור, כדי 49
 50 שיתרעה לנרשה. אבל איבם, שאסרה לו ותמדת אפילו אחר גירושיה - לא נתכונה 50
 51 ומתרת לו אם מנו בעלה אחר גירשה. איני כבעל - שיהיה ערוך להרפ כבעל. אדעראת 51
 52 דבעל נדרה, וערוך הוא להרפ. אבל ליבם מותרת בלא הרפ.

במקשין

במקשין

במקשין

במקשין

במקשין

במקשין

במקשין

במקשין

1 דוא אמרת נבעליה דהוא אמר לא בעליה יציא בגט - פירש פוקס. דאדור שלשים 1
 2 יום קאי. וכן ראה, דומיא דסיפא דהוא אמר בעליה דהיא אמרת לא בעליה, אף 2
 3 על פי כן צריכה גו חליצה - דהיינו דוקא אחר שלשים, דבדוקן שלשים משמע בירשא 3
 4 דאניה צריכה גט. וקתיני כופין אותו שיהלוק, ור' עקיבא ורביה ר' תאודא הדין חזן בבא גמי 4
 5 דדיא אמרה נבעליה - אלאדר אחר שיקא.

6 אכל בתוך שלשים יום צריכה חליצה. דאי אחר 6
 7 שלשים יומי קאי - ליתניה נמי ליעל גבי תוך 7
 8 שלשים, שלא נטעה להעמידה דוקא אלאדר 8
 9 שלשים כמו סיפא. ולפי זה לא יתכן אלא דאמר 9
 10 במתוך וכי ימנפי שאנו כופין ומבקשים נאסור 10
 11 שנתנו. ופירש בקונטרס, וכן רבינו תנאל: וכו' מפני 11
 12 שאנו כופין אותו שלשים מתנאל: אלא שיש 12
 13 נאסרה צריכה? ואמאי שריא צריכה בתוך שלשים 13
 14 אלא אידי נפשי, כי אמרה נבעליה בתוך שלשים - 14
 15 בעיא חליצה, לכל שכן צריכה. ולא קים קלה 15
 16 כבעלה במותה, שיש לנו לאוסרה בלא חליצה. 16
 17 אלא ראה דצריכה לא שריא במתוך אלא דאמר 17
 18 שלשים דוקא. וכופין - היינו כי בלא בעליה חזר 18
 19 ואמר לא בעליה, דומיא דסיפא דברייא. אבל 19
 20 מתנאלה כופין מותרת בעליה, אלא שניה מוריס 20
 21 שחלה עתה ער סלא בעל, אפילו שרי שלשים 21
 22 לא שריא ער, ודא נמשע ער סיפא דוקא כשאמר 22
 23 מותרת בעליה צריכה גט. אבל אם אמר מותרת 23
 24 בלא בעליה אינה צריכה גט. והא תלך שתיאה 24
 25 מותרת הצרה בשטותיה מוריס סלא בעל 25
 26 ולהצויקה כדאי בעלה, כיון דאידי לא בעיא גט. 26
 27 מוריס יש לומר דאידי נמי בעיא גט, אפילו שנים 27
 28 וזוהי שן צריכה בעל, דאז נדקט דהוא אמר בעליה 28
 29 ודור ואמר כי - דהא הדין אפילו אמר לא בעליה 29
 30 בעיא גט, אלא לא נקט אמר מותרת בעליה 30
 31 אלא לאשמועינן דאפילו בלא כופין אותו לחלוץ, 31
 32 ולא כמו שפירש בקונטרס ורבינו תנאל דאין 32
 33 כופין, ועד ישי פירש: בדמקון שריא צריכה אפילו 33
 34 תוך שלשים, כמו שפירש בקונטרס ורבינו תנאל, 34
 35 דהוא אמר לא בעליה - קאי נמי אחר שלשים. 35
 36 וכן סיפא דהוא אמר בעליה - קיימת נמי אחר 36
 37 שלשים. ואפילו שניה מוריס שלא בעל צריכה 37
 38 שן בתיה חליצה, אפילו תוך שלשים, ולא דוקא 38
 39 נקט דהוא אמר בעליה, כדפירשתי. ורישא 39
 40 דקתיני: כופין אותו לחלוץ - הוא הדין דאמר 40
 41 בעיא, כדקתני סיפא, אלא אבתי לא גט 41
 42 לאשמועינן תקנתא דגט כדתי חליצה, אלא דין 42
 43 כפייה ובקשה חליצה, ומתחת שתי הלשונות 43
 44 שפירש רבינו יצחק נראה לאסור הצרה על לאדר 44
 45 שלשים יום, אם לא יודו שניהם שבעל, ולהצריך 45

ובי לבנסה אפילו תוך שלשים - אפילו שניה מוריס שלא אכל.

אמר רבי אמי - לא בעי לאוקמיך ער משנה כמנשה אחרונה (יבמות לטג). דמעת

חליצה קודמת, ולכן כופין לחלוץ - דאמנתנין קאי, ומתנין דאריירי בריני יבם

לפי משנה ראשונה קיימא.

אמר רבי אמי צריכה חליצה עם תנ - פירשו: גיטה שהיה כבר. ומה אמרו: ואם כן,

מאי ארבעה ואף על פי שחור ואמר לא בעליה צריכה גט וחליצה ארבתה, היא

דנותנה; דכין ולא בעל - צריכה חליצה ושי למר. דהכי קאמר: אף על פי שאמר לו

בעליה - צריכה לחיות בידה גיטה ליה. כי לא תוכל להנשא על פי חליצה לבד. ורבי

ולא ריחא. ודבעליה דרמי (א.א.א.) מפרש בגמרא בריה אדדיני - שאינו יודי כתי.

פירש בקונטרס: מי אסרה ליבם משום דהו. והו. דמסקא אדעראת דמית בעלה ונפלה קמיה ואסרה לו, או לא מסקה אדעראת ונפלה קמיה ואיבם נפשה ארבינו רבתי על פירושא

דאסרה נפשה אסרה ליה. ומי אמי כבעל אינו שואר אדם מבעי עתה ועד עתה: ומאי קאמר שטע מנהג כופין כרב, והלא הוא מותרת לו על כל ראה לו לפרש, ונמשך ליה אי מסקה

אדעראת לאסור נפשה על דבם - ומבקשין לחלוץ, או שמא לא עשהה כדי לאסור עצמה על יבמה, כמו על בעלה. וקאמר רבי: יבם אינו כבעל, ולא מסקה אדעראת לאסור עצמה איבמה

כמו על בעלה - ולכן כופין שיהלוק. ולמטואל אמר: הכי דרי הוא בעל - ומבקשין שיהלוק, דמסקא אדעראת לאסור עצמה על יבמה. כן ראה לו עיקר לפי שטח זו.

ואם רצה לקיים יקיים - הא פשיטא אלא, אבך רחמנ יוציא - תנא יקיים העיד רבי יוחנן בן גורגיא - רבנן הביאה לבית המדרש לזבאי ראה לזבדים מאמר לו אף זו כירצא בה, ואם תאמר, לרבי יוחנן בן טרדי, למה אינה מתגרשת? הלא אינה חודרת כשנכנסים לה? ויש לומר: דמכל מקום, בשעת ניתובת דגמ מילחא וחודרת דוא, ואינה מבעיה עד שמוציאין אותה על כרחא.

יש גורסים במשנה יזעל קטנה בת ישראל
שאוכלת בתרומה, מנן שהיא כגורסו
בפרק יבואקין (גיטין נה.גא.) ואין צורך לגרוס
באן, שהרי לא הביאו הערות אלא ראה
לזבדים, וקטנה למה וכדו באן.
דאין אדם רע עם חוש בכפיפה אחת - מדה
דבא שנישאל לו כבר תקני רבנן
שאינה מתגרשת. כיון שאינה יודעת לשמור
עצמה כדלקמן (ק"ב).

הדרן עלך בית שמאי

מבקשין מיבעי לה! הלא קמאי נקמין - באשה
שש לה בנים, דכילי האי לא מסקה אדעתיה. אבל
אין לה בנים, מאי - מבקשין? אדתיין "אם נתבונה
לה" - אפילו בתי בעלה מבקשין מימנו שהלזין לה,
לילפוג ולתיני בדידה: פמה דברים אמורים - בשמש
לה בנים, אבל אין לה בנים - מבקשין אלא שמע
מיה: לא שגא יש לה בנים, ולא שגא אין לה בנים
- מפני אותן, קרב, שמעו מיה.

הדרן עלך בית שמאי

ח"ש. כמס שבונס בריחיה - מה טעם
קאמר, כלומר: בקדושין כך גירושין.
וכן פקח בדרישת ברימיה כנס, שרמו באבעד עד
שנתרצה לו. וברמיהו, אם רצה להוציא -
יוצא, פקח שנשא פקחת ונתרשה - אף על
פי קדושיה גומרים, אם רעה - יוציא, דבגט
לא בעינן דעת הדין, כדפרש לקמן
במגוויין, ושבתאי לא יוציא - בגמרא מפרשי,
שלא יתנוה בה ממנו הפקר, ותקנא דרבנן היא.
נתרשה הוא - לאחד קדושין, הואיל וקדושיה
גומרים היו - לא יוציא עלומתי. שהשיאה אביה
- בקטנותה, וקביל קדושיה, והו קדושין
גומרים, שירצאה בגמ אפילו משגולה ופקע
בה אב - מקבלת היא את גישה, אף זו - פקחת
שנתרשה כניגא בה, תרי אלו פטרות -
והואיל ותתקן חרשות, או שיהו חרשים -
קדושין וז' קדושין הו, ואינו קדושין דאשתו
ונפקעין יתבון - שאין לרצה בתרשת
ודרש, שאין ביאמר "ראמדה", ואחר כך, אם
רע - יוציא בגט, דבאט ודאט טע ברימיה ונפקע
נישאון ודידה חיובק אחו דהוא ברימיה, פוציא
אשתו כנס - ודיקת אחותה זבאה מבח
קדושין גומרים אסרתה עליה ואין בה
קדושין ודידה לודתה משום אחת אשה.
ואשת אחי אבותר לעולם - דרש לא חליק,
ולכנסו אי אפשר משום אחת אשה @בגמס ואין
מוציא לעולם - דלא אתי עז ודידה ונפקע
דיקת ויבמ אחי דראשון, **גמרא** לתקני ליה
רבנן נישואין - דקתני מתני שצירכת חליצה
אימלא: שי נישואין קדושין לדרש, ואף על גב
דלא בר דעת דא, ומדאורייתא אין קטני קתין.
חכי גרסינן: שוטה וקטן שנשאו נשים -
שנתיקון פטרות מן החליצה ומן היבום.
דקימא תקנתא דרבנן - שדרכן ליהות שלום
ביניהם, אפילו חרש עם חרשת, וכל שכן
כשהאיש פקח אבל שוטה, אפילו בפקות
לשוטה ושוטה לפקח - אין שלום ביניהם, וכל
שכן שוטה לשוטה, בכפיפה - בתוך קופה
אחת, ושא שנא קתן - דרקנינו לעולם שוטה
וקטן ושנא כו', חרש ודא אחי - לעולם
לכלל נישואין דאורייתא, תקני ליה רבנן
נישואין - כדי שלא יבטל, שלא יתנו בה פנת
הפקח - אי לא מוצאה ונדמסב - אין לה מי
ישמרה, ויתנוה בה כהנא הפקר בבנות.

מימנעו

מתרש בעל הרשת - מה יעשה פקח בעל הפקחת? ויציא. ואם רצה להוציא - יוציא. מתרש בעל הפקחת - מה יעשה חרש בעל הרשת? פונם, ואינו מוציא לעולם. **גמרא** אמר רמי בר חמא: מאי שגא חרש וחרשת דתקינו להו רבנן נישואין, ומאי שגא דשומה ושומה דלא תקינו להו רבנן נישואין? ושומה וקטן שגא נשים ומתו - נשותיהן פטרות מן החליצה וכן היבום! חרש וחרשת, דקימא תקנתא דרבנן - תקינו להו רבנן נישואין. ומאי שגא קטין דלא תקינו להו רבנן נישואין? חרש עם נקש בכפיפה אחת - לא תקינו רבנן נישואין. ומאי שגא קטן דלא תקינו רבנן נישואין? חרש, דלא אתי לכלל נישואין - תקינו רבנן נישואין, קטן, דאתי לכלל נישואין - לא תקינו רבנן נישואין. ומאי שגא קטנה דמקאנת, ומאי שגא חרשת דלא מקאנת? דאם בן מתקינו רבנן נישואין! הנהם, שלא יתנו בה כהנא הפקר. ומאי שגא קטנה דמקאנת, ומאי שגא חרשת דלא מקאנת? דאם בן מימנעו

מתרש בעל הרשת - מה יעשה פקח בעל הפקחת? פונם. ואם רצה להוציא - יוציא. מתרש בעל הפקחת - מה יעשה חרש בעל הרשת? פונם, ואינו מוציא לעולם. אמר רמי בר חמא: מאי שגא חרש וחרשת דתקינו להו רבנן נישואין, ומאי שגא דשומה ושומה דלא תקינו להו רבנן נישואין? ושומה וקטן שגא נשים ומתו - נשותיהן פטרות מן החליצה וכן היבום! חרש וחרשת, דקימא תקנתא דרבנן - תקינו להו רבנן נישואין. ומאי שגא קטין דלא תקינו להו רבנן נישואין? חרש עם נקש בכפיפה אחת - לא תקינו רבנן נישואין. ומאי שגא קטן דלא תקינו רבנן נישואין? חרש, דלא אתי לכלל נישואין - תקינו רבנן נישואין, קטן, דאתי לכלל נישואין - לא תקינו רבנן נישואין. ומאי שגא קטנה דמקאנת, ומאי שגא חרשת דלא מקאנת? דאם בן מתקינו רבנן נישואין! הנהם, שלא יתנו בה כהנא הפקר. ומאי שגא קטנה דמקאנת, ומאי שגא חרשת דלא מקאנת? דאם בן מימנעו

יבמות. חרש ששוא – פרק ארבעה עשר דף קיג עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" רטו רש"י

1 מימנעי ולא נסבי לה. היאלו ודא אכלה – ואם תאמר: נעלץ אי משום דנקט כהנה – דלמא כל שכן
2 – גבול יש לה, וסבר מפיסנא לה כל שעתא, עד שיעבר זמן מיתונה. מאי שנא
3 דאכלה בתרומה – אם הישארה אמא לכתך. ומאי שנא חרשת – שלא השיאה
4 אביה בקטנה, שאין משיאה גמורה, ולא אכלה, כדתנן בר – אלמא לא אכלה. על
5 החרשת ששיאה אביה – בקטנה, שיראה
6 בנט, ואפילו משתדל, ואין אביה מקבל גיטה
7 – בקבלתו או רוצאה. ואף על גב דקודשה
8 גמורה, וזו גירושיה בלא דעת – דאין גיטא
9 לפי שהשאה זרעא לרצונה ושלא לרצונה
10 ועל קבלת בת ישראל – ויתומה הנשאל על
11 פי אמה, ואלמא בבתומה, אף על פי שאין
12 משיאה נישואין גמורים – אכלה בתרומה
13 דרבנן. כן אוקימנא ביהאשתי רבה (יבמות
14 x.c.) ואילו חרשת לא אכלה – במרשכה
15 לחרשת דקעסיק בת, ואחזי ונקט קטנה, ולא
16 קתני ועל החרשת שנישאת מצעמה שאכלה
17 בתרומה. נידח שמא אכלה חרש בתרשת –
18 הוא לא שתיא מעיליה הוא מה לי פקח
19 בתרשת, מה לי חרש בתרשת – שעתך אין
20 נשואין, ואם זו מותרת אף זו מותרת, שדעו
21 התי שעתך אחרת ולא שום רצון בני ערשי
22 צדד, והוה בקטן אוכל נבלות. אלא כולה משום
23 גיריה שמו איביל – חרש פפקחה הוא דאיכא
24 עליה חיוב מיתה. כדאמרינן במסכתא ומלמא,
25 ולהכי נקט בירשא שמא איביל חרש בתרשת.
26 ולא וקט שנא איביל חרש פפקחה – משום
27 דחרש פפקחה לא מיהלף פפקח בתרשת. אבל
28 חרשת אשת חרש – מיהלפא בחרשת אשת
29 פקח, והדר מיהלף חרש בעל פפקחה בתרש
30 דרשת. אבל קטנה לגדול – ליכא למיזני משום
31 גדולה לקטן, ואין לקטן נישואין. וליכול
32 אפילו חרש פפקחה בתרומה דרבנן – הא את
33 לא נשואין מדרבנן ומאי שנא כו' – לקטן
34 בעי תריחיה מנא לך? דהא את לא רזית
35 לה. פי' נעני ולא נסבי לה – אבל בקטנה לא
36 מימנעי, דהיא לכלל דיעה. פפאנת – תלת
37 בתרומה. אלא בעל כרחו פפאנת – שנית –
38 מדברי סופרים. אין לה בתומה – דרבנן קטנה
39 כדאמר בייש מותרות' (יבמות פ"ב.) איוליית
40 – משום דמקט טעיה הוא. אבל יוצאת כהנה
41 – מדיוקא דמתני דקתני ממאנת שמעתי מינה
42 טעמא משום דבעל כרחו פפאנת. הא הוציאה
43 – אית לה אלמא שי בתומה לקטנה. אין לה
44 עליה בלוס – דאין לה ידע, ואין תנא
45 דארשאן תנאי. ואף על גב דהקטן רבנן נשואין
46 לחרש – לא קתני לה רבנן בתומה מניה
47 כדמפרש לקטן. ויתר ממה שהשיאה רוצה לישא.
48 אשת רוצה לתבשא. שריעה לזיך בגבשו – אף
49 על פי שלא (נשא), תקנה לה חבמים בתומה –
50 דרי הוא שתיא להו הוליא ורוצה להפסיק ולדעת נזון מנכסיו – תנא קיים. הא לא רצה – ולא כתב לה – אין לה מתקנת חבמים. אם כן – ודעי למיחב כל בתומה – מימנעי
51 ולא נסבי לה. אין חיובין עליה אשם תלי – דינמא ספק אשת היא, ספק היה בו דעת ספק אין בו, והבא עליה באשם תלי – דהדיא אין לו שום עין מן התורה. תהורם את
52 שאינו שלו – אלא צדו בעל התיב, דלית ליה פקח, וקדושתן (מ"א.) מ'איתם' – בג' אחם' – לרבות שלוחמם הלכך, מה אמר לירעבם – אף שלוחמם לירעבם. ויב' שתיא את
53 של ישראל אפילו ברישות בעלים אשת תרומה – דבעינן מה אמר בו בריש – אף שלוחמם בני בריה. וקתני מיא: חרש אין תרומתו תרומה ומותרת ליה. ואם ספק הוא – תרומה
54 ויחזור ויתרומם מיבעי ליה. הוא דאמר ברבי אלעזר – כלומר, מוא לא תסייעיה, דבני תרומה סבירא ליה לשמואל כרבי אלעזר דספק הוא. ונבי אשתו, אף על גב דספק הוא –
55 אינה באשם תלי, דאבי שתיא תרומה אשת תרומה. וכל דהו, אפילו בת רצקה, והשתא ודלא ידע מביא אשם רב בבסי שקלים. אבל הבא, דחשפך מלחי בתרומה אחת, ספק איתר ספק הוה
56 אין סא לא אשתו, הוא רב האחת, ולבקר מנזאו שתיקו, ולא ידע על אי זו. וכן חלב וישום, וסבר שתיקו שומק, ואכל אחת מקו, ולסוף נדעו על שהאחת חלב, ולא ידע
57 אי זו אבל ידע – מיהי תרומה נקבה, וכל דהו, אפילו בת רצקה, והשתא ודלא ידע מביא אשם רב בבסי שקלים. אבל הבא, דחשפך מלחי בתרומה אחת, ספק איתר ספק הוה
58 – לא מיהי אשם תלי. בן חיובין על חלבו אשם תלי – והא רבא כל הספק תלי בה. מאי מנימא רבי אלעזר – באשת חרש. קלישיאה – דקה. כלומר, דעתו מוטעת. שאין
59 מתודד להבין כשאר בני אדם. ומיזדו, ממפקא ליה אי דעתא צילותא היא – איתרה קצת הדעת שיש לה, אם צלולה היא; ובמה שהוא נזון דעתו ורעה, ודאי כלונה כונה

1 אי לא דעתו עוללה היא. ולעולם, כל ימיו של חרש פשיטא ליה דרבי אלעזר דחזא
 2 דעתא אית ליה לחרש, דאינו עתים חלים עתים שוטה. או **ולמא פשיטא** ליה – דלאו
 3 דעתא צילותא היא. אלא היינו טעמא ודמסקא ליה, דעתים שהיו חלים לגמרי דעתו
 4 עוללה, ודישיתן שמא בשעת קידושין חליה ליה. **לחוציא את אישתו בנג** – דרש מעיקר
 5 לרבי אלעזר, אם אינו יכול לנשא או לא. ובשלמא

6 לבנת – פשיטא לן דמוציא, כדאמרין
 7 במתניתין (בבמוט ק"ב). כשם שכונס ברמיזה
 8 כך מוציא ברמיזה. אלא לרבי אלעזר, דמשו
 9 ליה ספק, מנאי שפשיטא מבינו וחזרת – שכן
 10 מנהג השוטים שאין בושיין. **סמע מינה איש**
 11 **מביעא ליה** – ואשה פשיטא ליה, דאי אשה
 12 מביעא ליה ואיש פשיטא ליה, הכי איבעי להו
 13 לאחזריכי אינו דומה חזרתא לתורתא של
 14 המגרש, אשה נמי לא **מיגרשא** – ועלך מבינו
 15 לה רבנן ראייה לדרביהם, אף זו כיצא בה.
 16 דאינו דומה דקמחררי ליה איש, משום
 17 דאדור הכי קאמר לדידכו דאמריתו אשה
 18 מירשא, מאי שנא איש ומאי שנא אשה?
 19 מעדותו של רבי יוחנן – דאמר: דאפילו במסק
 20 דקדושין מגורים לא בעינן דאמר דאשה
 21 בגירושין, אמר לעדים ראו זה שחט נתן לה
 22 – דהיא לא שמעה, וחד ואמר לה לאשתו
 23 פקחתי, כנסי שטר חוב זה, ולא הודיעה שהוא
 24 גיטה – רריז זו מגרשת, לאו אמר רבי יוחנן אל
 25 בעיני דעתה – דאשה בגירושין, דקמיני חרשת
 26 יוצאת בנג, **פשיטא** – ולרבי יוחנן דאי הכי
 27 דאי.

דבר

1 אי לא דעתו עוללה היא. ולעולם, כל ימיו של חרש פשיטא ליה דרבי אלעזר דחזא
 2 דעתא אית ליה לחרש, דאינו עתים חלים עתים שוטה. או **ולמא פשיטא** ליה – דלאו
 3 דעתא צילותא היא. אלא היינו טעמא ודמסקא ליה, דעתים שהיו חלים לגמרי דעתו
 4 עוללה, ודישיתן שמא בשעת קידושין חליה ליה. **לחוציא את אישתו בנג** – דרש מעיקר
 5 לרבי אלעזר, אם אינו יכול לנשא או לא. ובשלמא
 6 לבנת – פשיטא לן דמוציא, כדאמרין
 7 במתניתין (בבמוט ק"ב). כשם שכונס ברמיזה
 8 כך מוציא ברמיזה. אלא לרבי אלעזר, דמשו
 9 ליה ספק, מנאי שפשיטא מבינו וחזרת – שכן
 10 מנהג השוטים שאין בושיין. **סמע מינה איש**
 11 **מביעא ליה** – ואשה פשיטא ליה, דאי אשה
 12 מביעא ליה ואיש פשיטא ליה, הכי איבעי להו
 13 לאחזריכי אינו דומה חזרתא לתורתא של
 14 המגרש, אשה נמי לא **מיגרשא** – ועלך מבינו
 15 לה רבנן ראייה לדרביהם, אף זו כיצא בה.
 16 דאינו דומה דקמחררי ליה איש, משום
 17 דאדור הכי קאמר לדידכו דאמריתו אשה
 18 מירשא, מאי שנא איש ומאי שנא אשה?
 19 מעדותו של רבי יוחנן – דאמר: דאפילו במסק
 20 דקדושין מגורים לא בעינן דאמר דאשה
 21 בגירושין, אמר לעדים ראו זה שחט נתן לה
 22 – דהיא לא שמעה, וחד ואמר לה לאשתו
 23 פקחתי, כנסי שטר חוב זה, ולא הודיעה שהוא
 24 גיטה – רריז זו מגרשת, לאו אמר רבי יוחנן אל
 25 בעיני דעתה – דאשה בגירושין, דקמיני חרשת
 26 יוצאת בנג, **פשיטא** – ולרבי יוחנן דאי הכי
 27 דאי.

דבר

1 אי לא דעתו עוללה היא. ולעולם, כל ימיו של חרש פשיטא ליה דרבי אלעזר דחזא
 2 דעתא אית ליה לחרש, דאינו עתים חלים עתים שוטה. או **ולמא פשיטא** ליה – דלאו
 3 דעתא צילותא היא. אלא היינו טעמא ודמסקא ליה, דעתים שהיו חלים לגמרי דעתו
 4 עוללה, ודישיתן שמא בשעת קידושין חליה ליה. **לחוציא את אישתו בנג** – דרש מעיקר
 5 לרבי אלעזר, אם אינו יכול לנשא או לא. ובשלמא
 6 לבנת – פשיטא לן דמוציא, כדאמרין
 7 במתניתין (בבמוט ק"ב). כשם שכונס ברמיזה
 8 כך מוציא ברמיזה. אלא לרבי אלעזר, דמשו
 9 ליה ספק, מנאי שפשיטא מבינו וחזרת – שכן
 10 מנהג השוטים שאין בושיין. **סמע מינה איש**
 11 **מביעא ליה** – ואשה פשיטא ליה, דאי אשה
 12 מביעא ליה ואיש פשיטא ליה, הכי איבעי להו
 13 לאחזריכי אינו דומה חזרתא לתורתא של
 14 המגרש, אשה נמי לא **מיגרשא** – ועלך מבינו
 15 לה רבנן ראייה לדרביהם, אף זו כיצא בה.
 16 דאינו דומה דקמחררי ליה איש, משום
 17 דאדור הכי קאמר לדידכו דאמריתו אשה
 18 מירשא, מאי שנא איש ומאי שנא אשה?
 19 מעדותו של רבי יוחנן – דאמר: דאפילו במסק
 20 דקדושין מגורים לא בעינן דאמר דאשה
 21 בגירושין, אמר לעדים ראו זה שחט נתן לה
 22 – דהיא לא שמעה, וחד ואמר לה לאשתו
 23 פקחתי, כנסי שטר חוב זה, ולא הודיעה שהוא
 24 גיטה – רריז זו מגרשת, לאו אמר רבי יוחנן אל
 25 בעיני דעתה – דאשה בגירושין, דקמיני חרשת
 26 יוצאת בנג, **פשיטא** – ולרבי יוחנן דאי הכי
 27 דאי.

דבר

1 **יצתה** – זו שאין לה די לנרש עצמה – אמר רבנו: חרש דוקא באן לא אב. ובפרק
 2 'תקבל' (גיטין ס"ב) וכן בפרק שני קידושין (מג"ב). גבי כל קטנה שאין יכולה
 3 לשמור את גיטה אינה יכולה לחרשה, פרש בקטנות: אפילו על ידי אביה. ואין נראה
 4 לרבנו, דהא רבי יצא מפקח לה, מירושן בידה – מי שיש לה די לנרש את עצמה,
 5 יצתה זו שאין לה די. ריבון שיש לה אב – ריבון שיש לה אב – ריבון שיש לה אב. ובפרק
 6 לה די. דאפילו נעה – כן דאי כן אביה מקבל
 7 גיטה. ולרבי יודיש – אביה ולא היא. ורבי
 8 ישמעאל נמי, דררשה מירשלה – משמע דלא
 9 פליג ארבי יצא, אלא דדרש מקרא אחרניא.
 10 וטעמא דיש לה אב משלחה ואינה חזרת היא.
 11 אשבה משמרה מלחונה. ועד הבאי רבינו כון
 12 ראייה מירשלה דפריקן, דקאמר ההב. נשתתית
 13 – לא יוצא, דבי רבי יצאי אמר: מירש גיטה, כון
 14 פירושה: נשחרתא אחר כל אחר, ונתוחן כן מנהג
 15 הפקר. רבי יודא ורבי מנא תריהו אמרי: שאין
 16 יכולה לשמור את גיטה. רבי במיה בשם רבי
 17 יהודה אמר: תלתא מילי איכא בעיניה, עבר
 18 וגרש – מאן דאמר מפני גיטה, מותר, כון
 19 דליכא אלא איסור דרבנן, שלא יתנו בה הפקר
 20 אם עבר וגרש הרי הו גט. למאן דאמר לפי
 21 שאינה יכולה לשמור את גיטה – סוחר, פריש
 22 מדאורייתא אף הגט נט. ועד איכא בעיניה: יש
 23 לה אב, ופעמים שוטה ופעמים חלומה. מאן דאמר
 24 מפני גיטה – סוחר, אמר: האב יכול לשמורהו
 25 דהפקר. וכן בעתים שהיא שוטה אין נודרת מן
 26 דהפקר. אבל למאן דאמר שאינה יכולה לשמור
 27 את גיטה – של ה' לא יכול לשמור את גיטה –
 28 וכן פעמים חלומה – יש לה עתים יכולה לשמור
 29 את גיטה. ויהי מצי למימר דאיכא בעיניה וידע
 30 את גיטה, ויהי מצי לומר דאיכא בעיניה וידע
 31 מפני גיטה אסור. כדאמר רבא: ולמאן דאמר
 32 שאינה יודעת לשמור את גיטה – זו יודעת
 33 לשמור גיטה: אלא אינה יכולה למימר איכא בעיניה
 34 אפילו כן, אלא שיהיה לה אב על עצמה.
 35 ואף על גב דהאב משמע דליכא מאן דפליג שלא
 36 יתנו בה מנהג הפקר, רבי יצאי ורבי יהודה הכי
 37 פליג: שאינה יכולה לשמור גיטה מירש בידה.
 38 ובירושלמי קאמר רבי יצאי משום גיטה, ופליג
 39 אטעמא דאמר דאינה יכולה לשמור גיטה – אין
 40 זה יתנה כל כך, כי יש סויות ומישרות ופוכות
 41 מהתלמוד שלנו. ויש מפרשים גיטה דקאמר
 42 בירושלמי – היינו משלחה וחרתה, ויכולה
 43 לשמור גיטה – היא שיש לה די לנרש את עצמה,
 44 היינו פלוגתא דאמריא דרבא. ויש לה מאן
 45 דפיק מירשלה – אפילו יש לה אב אינה
 46 מתגרשת, דקאמר: יש לה אב, למאן דאמר מפני
 47 גיטה – ומיהו, אין נראה פירוש זה. דעבר
 48 וגרש אמאי מותר למאן דאמר מפני גיטה, כון
 49 דרבי דאורייתא ונה: עתים שוטה עתים חלומה
 50 אמאי קאמר למאן דאמר מפני גיטה אסור: כון
 51 דקבלה גט כשדאי חלומה, הרי באותה שעה
 52 משלחה ואינה חזרת היא. והורו כן רבינו
 53 הלכה למעשה. ובפרק שני קידושין הריבן מביחסת יתרי.

1 **אי לא דעתא צילותא** – ו**לעולם תרדא דעתא הוא**.
 2 **או דלמא: פשיטא ליה דדעתיה קלישתא ולא דעתא**
 3 **צילותא הוא. והכא היינו טעמא: כון דעתים חלים**
 4 **ועתים שוטה. למאי נפקא מינה – לחוציא אשתו**
 5 **בנג. וא אמרת תרדא דעתא הוא – בקדושין כף**
 6 **גירושין. ואי אמרת עתים חלים ועתים שוטה –**
 7 **קדושי כפי מקדשי, גרשי לא כפי מגרשי מאי? תיקו.**
 8 **ונשתתית וכו'.** אמר רבי יצחק: דבר תורה שוטה
 9 מתגרשת, מודי דתוה אפקתה בעל פרהה. ומה פתם
 10 אמרו אינה מתגרשת? שלא יתנו בה מנהג הפקר.
 11 היכי דמי? אולימא דיודעת לשמור גיטה וידעת
 12 לשמור עצמה – מי נהני בה מנהג הפקר? אלא:
 13 דאין יודעת לשמור לא גיטה ולא עצמה – דבר תורה
 14 שוטה מתגרשת! והא אמר רבי יצאי: ויתן
 15 בידה – מי שיש לה די לנרש עצמה, יצתה זו –
 16 שאין לה די לנרש עצמה! ותנא דבי רבי ישמעאל:
 17 'שליקה מבינו' – מי שמשלחה ואינה חוזרת, יצתה
 18 זו שמשלחה וחוזרת! אלא צירבא. דיודעת לשמור
 19 גיטה ואינה יודעת לשמור עצמה, דבר תורה שוטה
 20 מתגרשת – דהיא יודעת לשמור גיטה. ואמר רבנן:
 21 אמר אביו: יוקא נמי, דקתני גבי דידה: נגבי דידה: לא יוציא עולמית.
 22 מאי שוטה היא? דקתני עולמית ומאי שנא אשה חלומה דלא קתני עולמית? אלא שמע מינה: הא
 23 דאורייתא, הא – דרבנן. אמר רבי יוחנן בן גוריון: ויצא רבי יוחנן בן גוריון –
 24 איש פשיטא ליה ואשה קמביעא ליה, או דלמא: אשה פשיטא ליה ואיש קמביעא ליה?
 25 הא שמע: מקדמורו ליה אינו דומה האיש המגרש לאשה המתגרשת – שהאשה יוצאת
 26 לרצונה ושלא לרצונה, והאיש אינו מוציא אלא לרצונו – שמע מינה: איש קמביעא ליה.
 27 אדרבה, מקדמורו ליה אף זו פיצא בה – שמע מינה: אשה קמביעא ליה! אלא רבי
 28 יוחנן בן גוריון דבריהם קאמר להו: לרדי, כי היכי דאיש לא כפי מגרש – אשה נמי לא
 29 מתגרשת, אלא לרדי – מאי שנא אשה ומאי שנא איש? אמרו ליה: אינו דומה האיש
 30 המגרש לאשה המתגרשת. הבער רבי יוחנן וכו'. אמר רבא: מעדותו של רבי יוחנן בן
 31 גוריון, אמר לעדים: 'ראו גט זה שאני נתתי', ואמר ליה: 'כנסי שטר חוב זה' – הרי
 32 זו מתגרשת. מי לא אמר רבי יוחנן בן גוריון: לא בעינן דעתה – הכא נמי לא בעינן
 33 דעתה. פשיטא! מהו דתימא: מאמר לה 'כנסי שטר חוב זה' בפוליה בפוליה, קא משמע
 34 לן אי איתא בדפוליה – לעדים תוה קאמר להו; ומדלא אמר לעדים – לא בפוליה ולא
 35 מדי, והאי דקאמר הכי – מתחבא פיופאף הוא דקאמר להו. רב יצחק בר פיסגא ארביבסו
 36 ליה מפתחי דבי מדרשא פרושת הרבים בשבתא. אהא לקמיה דרבי פדת. אמר ליה: זיל
 37 פריך פשיטא, ולמה ליה לרבא למימר כללי ומשני, ורבא השמעני בבכסי שטר חוב.

דבר

יבמות. חרש שנשא – פרק ארבעה עשר דף קיד עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ" ר"ט רש"י

1 דבר מלי ומליא – והנה תעניק ותכיר תעניקת. לשיילי תתם – ישחקו שם. שבת היתה.
 2 תבא לי מפתח – דרך הרדר בשבת. לכבות – הדליקה. כעשה על דעת אביו –
 3 שהתניק צופה באביו ורואה שנהן לו בכך, ואביו עמד עליו, והיה כאילו הוא מעזר
 4 לעשות. אבל בני מפתחות דרב יעקב – לא הדרתן שנאבדו שם, ולא הכירו בדעתו
 5 שנהן לו. נכרי איתרא רבשאי קבד – אפילו
 6 כלא ידעת ישראל הנכרי מתנין להנאתא
 7 שידוע שטול שוכר. שאינו מתקנין – שאינו
 8 מעשרין. אין זקין לו – ליטלו הדמנו. והא אבן
 9 רבי יוחנן – לעיל. כעשה על דעת אביו. אבל
 10 להפרישו אינו מעזר היכא היתעק עבד
 11 אדעתא דנפשיה. תריפא פסאח – הוא הבא.
 12 דאיסורא דאורייתא הוא. כדאמר ביהרש"ל
 13 (בבבא גמרא) "בשערך תאכלנו" – לזה אתה
 14 אוכל מנאותא עמו. כדתיב "שנאמא וסודרו"
 15 ולא לאורו. למעשי תרומה דאסורה בטומאת
 16 עצמה. ואין חוששין – לומר שהוא יתק שקץ
 17 כלומר דבר המשוקץ ונאסר. ולא יאכלנו –
 18 בידים דבריה דאסורים. חלב בהמה טמאה אסור
 19 בגדול מדאורייתא, ודנפק לן מינב"ל "מב"ל
 20 שתי פעמים. בפרק שאר דבכורות (ו.ב.) סבנה –
 21 שאם לא יתק הותם בינמא. אומרינא – אם יוכל
 22 להתקן עד מצינו שבת. וישנה בההיא. חלב
 23 בידיו חייב משום מפרק דבר מגידול. והיוני דוד
 24 מפרק על ידי שנית. והיוני כלאחר יד. שבת
 25 דאיסור סקילה – יש במפרק בידיו. גזר רבנן
 26 בינוק. ואף על גב דמשנה הוא. אינה תאכלה מן
 27 התורה. אבל לט טוב. וכי עבד בידים ליבא
 28 אלא איסור לאו – לא גזר רבנן בינוק. (לא
 29 תאכלנו לא תאכלום כי שקין הם – קרא
 30 ויתרא הוא. דהא תיבא אודרות הדיה
 31 ברשעים. לא תאכל הם – קרא ויתרא הוא
 32 דהא תיבא אודרות הדיה בני דם. אביו אל
 33 תהניע בני אחרין ואמרת – שתי אמירות הללו
 34 למה – להזהיר גדולים על הקטנים שלא
 35 יעטאו.

במשוה

דבר מלי וטליא וליטליהו תתם, דאי משכחי להו
 מיתתי להו. אילמא קסברי: קמן אופל גבלות אין בית
 דין בעציון להפרישו. לימא מפייע ליה: לא יאמר
 אדם לתניוק "הבא לי מפתח", "הבא לי חותם" אלא
 מניחו תולש, מניחו זורק. אמר אביו: תולש – בעציון
 שאינו נקוב, זורק – בכרמלית, דרננן. תא שמע: נכרי
 שקא לכבות – אין אומרים לו "כבה" ו"אל תכבה",
 מפני שאין שבתו עליהם. קמן תבא לכבות אומרים
 לו "אל תכבה", ששבתו עליהם! אמר רבי יוחנן:
 בעושה על דעת אביו. דקוותיה גבי נכרי, דעושה
 על דעת ישראל, מי שר"י? נכרי אדעתא דנפשיה
 עבדי. תא שמע: בן חבר שרגיל לילף אצל אבי
 אמו עם הארץ – אין חוששין שקא יאכילנו בדיהם
 שאינם מתקנינם, כנא בידו פירות – אין זקין לו!
 אמר רבי יוחנן: בדמאי הקילו. אלא, טעמא – דדמאי,
 הא ודאי – כנא לעשוני, והאמר רבי יוחנן: בעושה
 על דעת אביו! אלא, רבי יוחנן ספקי מספקא ליה,
 קאי תבא – מדרחי, קאי תבא – מדרחי. תא שמע:
 בן חבר פתן שרגיל לילף אצל אמו פתן עם
 הארץ אין חוששין שקא יאכילנו תריפא מציאה.
 מניע בידו פירות אין זקין לו! בתריפא דרננן. תא
 שמע: יונק תינוק ותולף מנכרית ומכהמה מציאה
 ואין חוששין בינוק שקץ. ולא יאכילנו גבלות ומרפות
 שקצים ומששים, ומכילן יונק מהם ואפילו בשבת,
 ובגדול אביו. אבא שאול אומר: נותנין היינו שיונקים
 מכהמה מתורה ביום טוב. קתני מיהא: אין חוששין בינוק שקץ! תתם מישום סנהה. אי
 תבי גדול נמי! גדול בעי אומדנא. קמן, נמי ליבעי אומדנא! אמר רב הונא בריה דרב
 יהושע: סתם תינוק מוסקין אצל חלב. אבא שאול אומר נותנין היינו שיונקים מכהמה
 התורה ביום טוב, הוי מבי: אין דיאפא סנהה. אפילו בשבת נמי, ואי דליפא סנהה –
 אפילו ביום טוב אסור! לא צריכא, דיאפא צערא, וקסברי: מפרק כלאחר יד הוא. שקתה
 דיאסור סקילה – גזר רבנן, יום טוב דיאסור לאו – לא גזר ביה רבנן. תא שמע: "לא
 תאכלום כי שקין הם" – לא תאכלום, להזהיר הגדולים על הקטנים. מאי לאו דיאמר
 להו "לא תאכלו"? לא, דלא ליספד ליה בדיהם. תא שמע: "קל נפש מכם לא תאכל
 הם" – להזהיר הגדולים על הקטנים. מאי לאו דיאמר להו: "לא תאכלו"! לא, דלא
 ליספד להו בדיהם. תא שמע: "אמור ואמרת" – להזהיר גדולים על הקטנים. מאי לאו
 דיאמר להו "לא תיטמו"? לא, דלא ליטמו להו בדיהם. צריכי, דאי אשמעינן שקצים,
 משום

1 **אמר** רבי יוחנן בדמאי הקילו – הוה מצי למימר דאפילו לא הקילו בדמאי, כיון דאני
 2 אלא מדרבנן שאני, כדאמר לעיל. אלא משום דהאי שיתרא משני בבמה דוכתי.
 3 אי נמי, כיון שיש לחוש לספק טביל דהוי אורייתא – הומירו, אי לאו טעמא דבדמאי הקילו.
 4 **אלא** רבי יוחנן ספקי מספקא ליה – דהוי דקאמר דהתלמוד בסוף פרק "יעגא דופי" (גדה
 5 מוב.) אליבא דרבי יוחנן דאפילו מספקא
 6 לאש דאורייתא, וקמן האוכל גבלות אין בית דין
 7 מעזין להפרישו, על ברייתא דרמית' ליה תתם.
 8 הוה מצי למימר: וליטעמון, הוא רבי יוחנן ספקי
 9 מספקא ליה דבא. אלא דבלאו הכי שפיר קאמר
 10 דתתם. הריב רבינו אלחנן.
 11 **וקסבר** דהוי מפרק כלאחר יד – ואם תאמר:
 12 ואפילו לא הוי כלאחר יד נמי, הוא
 13 איך דשאל גבלו גידולי קרקע, כדאמר בריב
 14 "כלל גדול" (שבת עהא.) על פניו הלוח. וכן
 15 חזמא: אף על גב דהלוחין לא חשיבי גידולי קרקע,
 16 בדמה חשיבא גידולי קרקע, כדאמרין ברש פסק
 17 "בבבא ערביין" (עירובין כ"ב.) דתמנע דגים
 18 דמריבוי: "בכך גזאן, מה חרש מפרש גידולי
 19 קרקע כו – זה אין לומר, דנהי דחשיבי בדמה
 20 גידולי קרקע, מכל מקום כיון דגרמי מסמננין
 21 בעיני ממש שיהו גזל מן הדקקע כמו סמננין,
 22 דלגבי גדולי קרקע ממש לא חשיבי בדמה גדולי
 23 קרקע, כדמביח בהיבוחי את דפועלי"ם (בבא
 24 מטיעא פט.א.) דתיקא: דיש, מה דיש מישוד כו –
 25 ינא החולל והמגנב והמחבץ שאינם גידולי קרקע,
 26 ואין פועל אוכל בו. אלאמא יבד דבר תגל ממש מן
 27 הארץ – לא חשיבא בדמה גידולי קרקע. וכן
 28 משמע בפרק קמא דקידושין (י"א.) גבי גזרן ריב.
 29 ויש לומר: דאמטוריך טעמא דמפרק
 30 כלאחר יד הוא, משום רבי יהודה דסבר שי רישא
 31 שלא בגידולי קרקע, דמריבוי בפצעי הלוח נמי
 32 משום דש. ורבינו תם מפריש: דמפרק חייב משום
 33 מנחק, שמחלק העור, ומאבות תאכלות הוא.
 34 וקשה לרבינו יעקב: מצינו בפרק מרית' (שבת
 35 קמ"א.) חלב אדם עז לתוך הקדישה, אבל לא
 36 לתוך הקשה ולפירוש הקהניסין נחיא, דיעמא
 37 משום דכשולב לתוך הקדישה לא הוי מישוד כו –
 38 אוכל, ואוכל הוא, ואין זו בורה, אבל לא לתוך
 39 הקשה, דבורר משקה מנוכל, דוממ' ליש
 40 שבורר מן מתוך פסולת. אבל לפירוש רבינו תם
 41 – בין כך ובין כך ליידיב משום מנחק.
 42 **שבת**
 43 דאמרין בפרק יאף על פי' (כתובות
 44 ס"א.) גנח יונק חלב בשבת. בסברי: מפרק כלאחר
 45 יד הוא. ומשום צערא לא גזר רבנן. והבא אסר
 46 ליה בשבת וליבא למיטר דהתם במסוכן – דאם
 47 בן אפילו מלאכה מגורה. ואינו כלאחר יד שרי,
 48 ואמר רבינו תם: דהתם מצינו חלב, וזכא מצינו
 49 רעב. קי שפיר עשי. כדאמר בפרק שליש
 50 דשבתות (כ"ב.) נשבע על הבכ ומסתכן עלית.
 51 מרוד: מסתכן לשיירי ליה מרד אלא מצטער עליה
 52 מרוד שקתה לרבינו יעקב. דאם בן מאי קאמר
 53 דאם לאו אבא לא פירש דתלמוד דמפרק כלאחר יד
 54 הוא, וקאמר דאפילו מלאכה מגורה מן התורה יש לו לחיות לחיות מתוך הוא, ודאיבא סבנה. ורבינו יעקב חרין: דרך דהבא פליגא. וכן משמע דהתם (כתובות ד"א.) דהבא כרבי מירטוס
 55 מכלל דאיבא דפליגי עליה. ואיבא דמפריש: דהבא בער ש בהומא אירי. שפתקשה לה רוב חלב בדיה. וקשה לרבינו יעקב: ולמה ודיו יונקים, והלא ודיו יכולין לחלוב לתוך הקדישה ודיו
 56 לפירוש רבינו תם לא קשה. דמסתמא כיון שדיו רעביס לא היה שום מאכל בקדיה.

תוספות

- 1 כמשהו - בכעודה, כטומאק, פשוט דרה - שהיא פקח וכת עונשי. ובמציגא גרס
- 2 משום ויריה. פשוט נירית חתרת יבמה לשון - דאי אמרין חתובי חרשת גבי חרש -
- 3 לא ידעו אינשי רעעמא משום קטן אוכל בבלות הוא, וסברי קודושין ריהי דרו לה ליה ליקח
- 4 דפקחת אחותה, ואין בוועל אחות קודקוה. הלכך לא תמי שרייה לאחותה לשוק, כשאר
- 5 אחות אשה שפטורה מן החליצה.

- 1 משום דאיסור במשהו - פירש בקונטרס איסור בכעודה. ולא דק, וברחמי אמר
- 2 במעלה בפרק 'קישוי מובה' (טו.ג.) דשריני לוקין עליהם בכות, דאבילה כתיב
- 3 ברו. ואמרין גמי בפרק בורא דמכות (טו.ג.) ספק תשע נגמלים ואחרו זה, והשלים לביתו. וכן
- 4 משמע בכמה דוכתי. אלא אי לפרש דאיסור במשהו, דלוקה על מלה משום דהוי בריה,
- 5 וכן נראה לרבינו יצחק.

הדרן עלך חרש

- 6 **האשה.** ושלום בעולם - שאין שעת חירום, ודמיא ברדמי מאמר לבה, אם
- 7 פירש היבנה חרש או אודשים - דהיא דהואל
- 8 ולא חור, הרגודו ליסיטי. דהואל ולא שעת
- 9 חירום, אי לא חותיה דמתי - חישא
- 10 לקלקולא, שמא יבא לאחד שניה, ותוא
- 12 מקולקלת, כדאמר ב'האשה ובה' במינות (פ.ב.)
- 13 ולא אמרה ברדמי. קאמה גיזו לבניה - שי
- 14 לומר, מתוך שזנאתה חרש הוצא לאסור עצמה
- 15 עליו. **גמרא** ברבי - מאמר לבה, ואף על
- 16 גב דלא חותיה דמתי, כדפרשית, דסברה
- 17 סלקא דעתא, בכל ותי גמרא פליגי?
- 18 בתמיא. מסביר - תחבשה, רשע פקדתי -
- 19 לנסותה ולתופשה מתוך דריה נחבון. דשיבתי
- 20 נפש - שזנחת אותה, אפילו חי, וברוח פלך
- 21 משום דכי בעתה בודקין דבהואו פורח
- 22 דנפשיה. קמה נטופה בנפתי. חי? בתמיא. שי
- 23 גמי יבא יב - אלמא אמרה ברדמי, ומשם היא
- 24 מעשה הדר ביה רבא. פת וקברתי - דאילו
- 25 במלחמה סברה שמת ברח ויניעל, אבל ברע
- 26 היא סברה אף חייה? פסולת - שגפלה הבית
- 27 עליו, או בא רוח סערה והיה מפיל כל בתי
- 28 העיר. חתויקה היא פליחמה בעולם - שלא היית
- 29 יודעים שיש מלחמה באותן מדינות אלא מפנה. דאי

1 מִשׁוּם דְּאִיסוּרֵן בְּמִשְׁהוּ. אֲבָל דָּם, דְּעַד דְּאִיבָא
 2 רְבִיעִית, אִימָא לֹא. וְאִי אֲשְׁמַעֵינָ דָּם - מִשׁוּם דְּאִיבָא
 3 בְּרַח, אֲבָל שְׂרָצִים - אִימָא לֹא. וְאִי אֲשְׁמַעֵינָ הַיָּי
 4 חֲרָתִי - מִשׁוּם דְּאִיסוּרֵן שְׁוֹה בְּכַל, אֲבָל טוּמְאָה -
 5 אִימָא לֹא. וְאִי אֲשְׁמַעֵינָ טוּמְאָה - כְּהִנְנֵי שְׂאֵנִי,
 6 מִשׁוּם דְּרִיבָה בְּקֵן מִצּוֹת יְתֵרוֹת, אֲבָל הֵי - אִימָא
 7 לֹא, צְרִיבָא. תָּא שְׁמַע: שְׁנֵי אַחֵין, אַחַד פִּקֵּחַ וְאֶחָד
 8 חֲרָשׁ, נִשְׁוֹאֵין שְׁנֵי אַחֵיות פִּקֻּחוֹת, מִת חֲרָשׁ בְּעַל
 9 פִּקֻּחַת, מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת - תִּצְאָ מִשׁוּם
 10 אַחֻות אִשָּׁה. מִת פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת, מַה יַּעֲשֶׂה חֲרָשׁ
 11 בְּעַל פִּקֻּחַת - מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב, וְאִשְׁתּוֹ אַחֵיו
 12 אֲסוּדָה לְעוֹלָם. אִמָּאי מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב? תִּיתִיב
 13 בְּיָהּ, קָפָן אֲבָל בְּלֹאת הוּא! מִשׁוּם אִיחֻות דִּירָה.
 14 תָּא שְׁמַע: שְׁנֵי אַחֵין פִּקֻּחִין נִשְׁוֹאֵין שְׁנֵי אַחֵיות, אַחַת
 15 פִּקֻּחַת וְאַחַת חֲרָשֶׁת, מִת פִּקֵּחַ בְּעַל חֲרָשֶׁת, מַה
 16 יַעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת - תִּצְאָ מִשׁוּם אַחֻות אִשָּׁה.
 17 מִת פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת, מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בְּעַל חֲרָשֶׁת -
 18 מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב, וְאִשְׁתּוֹ אַחֵיו בְּחַלְצִיהּ. וְאִמָּאי
 19 מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב? תִּיתִיב בְּיָהּ, קָפָן אֲבָל
 20 בְּלֹאת הוּא! מִשׁוּם אִיסוּרָא דִּירָה, אֲמַר רַבָּא, תָּא
 21 שְׁמַע: שְׁנֵי אַחֵין, אַחַד חֲרָשׁ וְאַחַד פִּקֵּחַ, נִשְׁוֹאֵין שְׁנֵי
 22 אַחֵיות, אַחַת פִּקֻּחַת וְאַחַת חֲרָשֶׁת, מִת חֲרָשׁ בְּעַל
 23 חֲרָשֶׁת, מַה יַּעֲשֶׂה פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת - תִּצְאָ מִשׁוּם
 24 אַחֻות אִשְׁתּוֹ. מִת פִּקֵּחַ בְּעַל פִּקֻּחַת, מַה יַּעֲשֶׂה חֲרָשֶׁת - מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב,
 25 וְאִשְׁתּוֹ אַחֵיו אֲסוּדָה לְעוֹלָם. וְהָא כְּהָא, דְּלֹא אִיסוּרָא דִּירָה אִיבָא וְלֹא אִיסוּרָא דִּירָה אִיבָא,
 26 וְקִתְנֵי מוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגַב! אֲמַר רַב שְׁמַעִי: גִּזְרֵה מִשׁוּם הֲתֵרָה יְבָמָה לְשׁוֹן.

הדרן עלך חרש

- 27 **האשה** שהלכה היא ובעלה למדינת תים, שלום בינו לבניה ושלום בעולם, ובאה ואמרה:
 28 "מת בעלי" - תנשא, "מת בעלי" - תתייבם. שלום בינו לבניה ומלחמה בעולם,
 29 קטטה בינו לבניה ושלום בעולם, ובאתה ואמרה: "מת בעלי" - אינה נאמנת. רבי יהודה אומר: לעולם אינה נאמנת אלא
 30 אם בן פאהה פובה ובגדיה קרועין, אמרו לו: אחת זו ואחת זו הנשוא. **גמרא** תנא שלום בינו לבניה - משום דקבעו
 31 למיתני קטמה בינו לבניה, תנא שלום בעולם משום דקבעו למיתני מלחמה בעולם. אמר רבא: מאי מעמא דמלחמה - משום
 32 דאמרה ברדמי, סלקא דעתא ככל הני דאימטול הוא פליטי? אם תמיצא לומר כיון דשלום בינו לבניה - נגרא עד דהויא,
 33 וימינא דמחו ליה פגרא או ברומחא, וסברא ודאי מתי, ואיבא דעבר סמתי ויהי. סבר רבא למימרי: רעבון אינו במלחמה,
 34 דלא אמרה ברדמי. הדר אמר רבא: רעבון הרי הוא במלחמה. דהתיא דאתת לקמייה דרבא, אמרה ליה: בעלי מת ברעב.
 35 אמר ליה: שפיר עברת דשבתך נפשיו? סלקא דעתך דבהווא פריחא דנפשיא דשבתך ליה הנה חתי? אמרה ליה: מר
 36 מימי יעד דכי האי גונא לא חתי. הדר אמר רבא: רעבון גריעה במלחמה. דאילו מלחמה, כי אמרת "מת בעלי במלחמה"
 37 - הוא דלא מתימנא, הא "מת על מפתח" - מתימנא. ואילו גבי רעבון, עד דאמרה "מת וקברתי" - מפולת - הרי הוא
 38 במלחמה, דאמרה ברדמי. שילוח נחשים ועקרבים - הרי הן במלחמה, דאמרה ברדמי. דבר, אמרי ליה: הרי הוא במלחמה,
 39 ואמרי ליה: אינו במלחמה. אמרי ליה: הרי הוא במלחמה - דאמרי ברדמי, ואמרי ליה: אינו במלחמה, דסמכי באמרי אינשי:
 40 שב שנין הוה מותגא ואינש בלא שני לא אולי. איבעיא להו: תהויקה היא מלחמה בעולם מהו? מי אמרין מה לה לישק

יבמות. האשה שלום – פרק חמשה עשר דף קטו עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – שטיינזליץ" רכג

הוספות

1 בפועלו הוא, כדאמר התם, ואמר ברדמי. ומהאי טעמא מיבעי ליה הכא דלמא לא אתי מה
 2 לי לשקר ומרע לחוקה, משום דאמרה ברדמי? וישמר רשאי תהם, ויהי גרודו בפועלו
 3 הוא – מבכ מקום חושב קע שנת במוח שטותו דרך ודאי שפרעי, ולכך שי לאמיתו בנינו
 4 דל כשרודיך, כיון שטותן שברור לו שפרעי. ואינו תולה בשכחה, וגם שי לו מינו.
 5 **דא** בעיא אמרה שלום בעלם – ואם תמא:

6 אמאי לא קאמר מינו שיכולה לומר מת
 7 מטוחו וניאה הדיבא שורגא במלמזה
 8 אמרין: מינו שיכולה לומר נדרו ולא במלמזה
 9 אבל נהרג אטו סו – לא. **א** דלמא לא אתי
 10 מה לי דמירע ומרע לחוקה – אומר רבנא יצחק
 11 דלא עמי לרע דמיבעיא פרקא קמא דבבא בתרא
 12 (הב) "פירעון תיחן זמני" אי מודיען מינו
 13 בעי ליעמר פרעתיך אחר זמני, אי זמני לי
 14 לשקר ומרע לי לחוקה לא – דחתם מרע לה,
 15 הבה לא מרע לה. כיון דקאמר בפרק "דאמרי
 16 מרע התם – לפי שאין זהוה כלל שיהיה מרע
 17 דתן זמנו אבל הכא מרע, יכול להיות אמת
 18 בנת מלמזה. וכן הוא דקאמר בפרק "דאמרי
 19 בקידושין (סדא) אמר בשעת קידושין שי לי בניס
 20 ואין לי אחרים, ובשעת מירוח אף לי בניס ויש
 21 לי אחרים – נאמן לחתמי. פירושא אי יהי אפיכא,
 22 ואין נאמן לאסור, דברי רבי, ורבי נתן אומר כו.
 23 ומפרש התם טעמא דברי ספרי דאריי זמני לי
 24 לשקר ומרע לי לחוקה, משום דאריי זמני פטר לו
 25 בניסאי, אבל הכא אמרה ברדמי ולכך לא מרע.
 26 ולכך נתן דאמר התם לא מרע – התם, דבשעת
 27 מירוח, שי לו להיות נאמן יותר.

מעמא

1 דער אחז נאמן שמיטא
 2 דעבדאי לאנילו לא משקח הבא בני
 3 לא משקח – ולא יאמר ברדמי, כיון שדריבא יהיה
 4 גלוי, ואין דלמא: טעמא ברדמי משום דדייקא
 5 ומיטבא, והבא לא דייקא, כלומר: לעולם לא
 6 יאמר דער אחז ברדמי בני האשה עצמה, ומכל
 7 מקום אף דלאמינו. נהני ולא אמר ברדמי,
 8 האשה לא דייקא כאן וסומכת עליו יותר משה
 9 משאומר מת על משהו, כיון דיש הגלים לדבר.
 10 אבל אין לפישי: אי דלמא טעמא דער אחז משום
 11 דדייקא, אפילו אמר ברדמי נאמן – דהא אפילו
 12 דדייקא האשה למה לי להיות נאמן, כיון דאמר
 13 ברדמי. **אמר** רבי עקיבא שדרתו לנדרעא
 14 לעבר שנה – סוף מוסכת ברובת (בבא) אמרין
 15 דרבי עקיבא לא דניח כמותו בארץ ישראל, ולכך
 16 היה יכול לעבר שנים בחוצה לארץ, וכן צריך
 17 לומר בפרק שני ובגמלה (תהם) גבי רבי מאיר
 18 שהלך לעבר שנה בעיטא שלא דניח כמותו בארץ
 19 דעסא וניאה הדיא, דברדמיין בחוקת
 20 הבתים (בבא בתרא נאא) קניי קניי וקומינו –
 21 עסיא ערדיסקס אספמיא. ומה שלא עיברו בארץ
 22 ישראל – כיון דלומר שנים אטו סו היה וכן שי
 23 בירושלמי: וימיה עיבר בתורה בארץ, כיון חוקאל
 24 וברין בן ירה. ומיחו קישא לרביעי תיחא: דבפרק
 25 "זה בורח" (סנהדרין ברא) רבי חיטא בן דוקסר רבי
 26 משמח בן יחזקאל כו, ויש רשע רבי יוחנן גדול
 27 שמתן בן יחזקאל, וקאמינו קישא לרביעי תיחא: דבפרק
 28 ויש לומר: דלעבר דקאמר התם – לאו דוקא,
 29 אלא חישוב בעלמא עשו את השנה צריכה
 30 לחתונתה, דהא שנת שביעית היתה, כדמוכח
 31 דהם, דקאמר: כהן הריש, ובפרק קטא שנהדרין (בבא) אמר דאין מעברין שנה שביעית, ואטו שנים היה שלא חישובו בארץ ישראל; כפרישתא לעיל. **והא** מים דכלמזה דמו – השתא
 32 סלקא ויתקן שראו ונחשם שטבעו, אבל לא ראו שחלעום זמנים, ולכך אמרו ברדמי.

1 **דא בעיא אמרה שלום בעולם** – ומודמא, השתא נמי מודמא, או דלמא: הבא ליכא
 2 ליעמר: מה לה לשקר – ואידי נופא לא מכוונה לשקרי, אלא כיון דאתוחה מלמזה
 3 אמרה ברדמי וסברה היא שמת, ואין בעייתא ליה ממתניתין, דקאמינו שלום בעולם
 4 – בגמלה, דרבי דרמי "מת בעלי במלמזה קאמר, דאי על משהו – מאי אריא שלום
 5 בעולם, אפילו מלמזה בעולם אמרו לעיל כי
 6 אמרה "מת על משהו – מודמאנא אלא דרמי
 7 מת במלמזה אשתיין לא שמשועיני – הני
 8 החוקה היא מלמזה בעולם תריץ ממתין
 9 דאמרה מת תמא, ואשמוענו ממתין דרואלי
 10 ושלו בעולם, אף על גב דלא אמרו על
 11 משהו ברדיא – מסתמא מת על משהו קאמר.
 12 ובזמן שיש מלמזה בעלם – מסתמא מת
 13 במלמזה קאמר, עד דאמרה מת על משהו, וכי
 14 קמיבעיא ליה לראב – כגון דיש שלום בעולם
 15 ואמרה איהו מת במלמזה, עשיני עליי בית –
 16 היחודו באש ותמלא נפש, ואני ברחתי, והוא
 17 נשאר שם ומת, אינה נאמנת – היא הבא
 18 דחוקה: היא מלמזה וזו וקמינו "אינה נאמנת",
 19 ולא אמרי: מה לה לשקר, דביא בעיא אמרה מת
 20 מסתמא, שאני תהם – דרבי קאמר
 21 דכשתמלא עשן ברחתי, ולא מומתה עי
 22 שרתאו מת, ואי משהו עשן, כי היכי דלדיך
 23 איתרדיש בעלי כו, אבל לזני מלמזה – איכא
 24 לעמר, לא אמריא לא לא, וחייתה, עליי בית –
 25 לשקרי – לא הוי מחוקה מלמזה בעולם, נפלו
 26 עליי נברים כי – והא הבא היא החוקה,
 27 וקמינו נאמנת, אלמא: אמרין מת לה לשקר.
 28 התם ברבי אריי רב אבין – כלומר, הבא כיון
 29 דעלמזה קמינה היא, דאידי וזה בדידה – לא
 30 אמרה ברדמי, אלא נהיה חזוי ליה דמית,
 31 אשה לא מסתפיא מלמזה, ברביי אריי –
 32 מוסכת עבודה ורה, בפרק "אין מעמידין
 33 (כהב), חזו בניאי – שהאש אכילת, היי
 34 עשיני – דאמרן: כי היכי דלדיך אתרדיש רבי,
 35 שפרא דרמי – מאי אחר והבא ודעילו,
 36 איתרדיש מוטא – בעלעל, עד אחד במלמזה –
 37 מלמזה בעלמא, ובא עד אחד ואמר "מת
 38 בעליך", מי מדימין או לא? והבא לא דייקא
 39 ותרווייהו אמרי ברדמי בן הדברים כאשר אתה
 40 אומר. מים במלמזה – דאיכא לעמר ברדמי.
 41 מים שאין להם סוף – מפרש בפרק בתרא
 42 (בבמת אבא, כא) כל שעמנו ואין רואה מארבע
 43 רוחותיו, אשתו אמרה – והא על פי שיש עדים
 44 כשרים שטבע – שטא עץ מתחתיה ויבא, "קאמינו"

1 **דא בעיא אמרה שלום בעולם**, או דלמא: הבא ליכא
 2 ליעמר: מה לה לשקר – ואידי נופא לא מכוונה לשקרי, אלא כיון דאתוחה מלמזה
 3 אמרה ברדמי וסברה היא שמת, ואין בעייתא ליה ממתניתין, דקאמינו שלום בעולם
 4 – בגמלה, דרבי דרמי "מת בעלי במלמזה קאמר, דאי על משהו – מאי אריא שלום
 5 בעולם, אפילו מלמזה בעולם אמרו לעיל כי
 6 אמרה "מת על משהו – מודמאנא אלא דרמי
 7 מת במלמזה אשתיין לא שמשועיני – הני
 8 החוקה היא מלמזה בעולם תריץ ממתין
 9 דאמרה מת תמא, ואשמוענו ממתין דרואלי
 10 ושלו בעולם, אף על גב דלא אמרו על
 11 משהו ברדיא – מסתמא מת על משהו קאמר.
 12 ובזמן שיש מלמזה בעלם – מסתמא מת
 13 במלמזה קאמר, עד דאמרה מת על משהו, וכי
 14 קמיבעיא ליה לראב – כגון דיש שלום בעולם
 15 ואמרה איהו מת במלמזה, עשיני עליי בית –
 16 היחודו באש ותמלא נפש, ואני ברחתי, והוא
 17 נשאר שם ומת, אינה נאמנת – היא הבא
 18 דחוקה: היא מלמזה וזו וקמינו "אינה נאמנת",
 19 ולא אמרי: מה לה לשקר, דביא בעיא אמרה מת
 20 מסתמא, שאני תהם – דרבי קאמר
 21 דכשתמלא עשן ברחתי, ולא מומתה עי
 22 שרתאו מת, ואי משהו עשן, כי היכי דלדיך
 23 איתרדיש בעלי כו, אבל לזני מלמזה – איכא
 24 לעמר, לא אמריא לא לא, וחייתה, עליי בית –
 25 לשקרי – לא הוי מחוקה מלמזה בעולם, נפלו
 26 עליי נברים כי – והא הבא היא החוקה,
 27 וקמינו נאמנת, אלמא: אמרין מת לה לשקר.
 28 התם ברבי אריי רב אבין – כלומר, הבא כיון
 29 דעלמזה קמינה היא, דאידי וזה בדידה – לא
 30 אמרה ברדמי, אלא נהיה חזוי ליה דמית,
 31 אשה לא מסתפיא מלמזה, ברביי אריי –
 32 מוסכת עבודה ורה, בפרק "אין מעמידין
 33 (כהב), חזו בניאי – שהאש אכילת, היי
 34 עשיני – דאמרן: כי היכי דלדיך אתרדיש רבי,
 35 שפרא דרמי – מאי אחר והבא ודעילו,
 36 איתרדיש מוטא – בעלעל, עד אחד במלמזה –
 37 מלמזה בעלמא, ובא עד אחד ואמר "מת
 38 בעליך", מי מדימין או לא? והבא לא דייקא
 39 ותרווייהו אמרי ברדמי בן הדברים כאשר אתה
 40 אומר. מים במלמזה – דאיכא לעמר ברדמי.
 41 מים שאין להם סוף – מפרש בפרק בתרא
 42 (בבמת אבא, כא) כל שעמנו ואין רואה מארבע
 43 רוחותיו, אשתו אמרה – והא על פי שיש עדים
 44 כשרים שטבע – שטא עץ מתחתיה ויבא, "קאמינו"

1 **דא בעיא אמרה שלום בעולם**, או דלמא: הבא ליכא
 2 ליעמר: מה לה לשקר – ואידי נופא לא מכוונה לשקרי, אלא כיון דאתוחה מלמזה
 3 אמרה ברדמי וסברה היא שמת, ואין בעייתא ליה ממתניתין, דקאמינו שלום בעולם
 4 – בגמלה, דרבי דרמי "מת בעלי במלמזה קאמר, דאי על משהו – מאי אריא שלום
 5 בעולם, אפילו מלמזה בעולם אמרו לעיל כי
 6 אמרה "מת על משהו – מודמאנא אלא דרמי
 7 מת במלמזה אשתיין לא שמשועיני – הני
 8 החוקה היא מלמזה בעולם תריץ ממתין
 9 דאמרה מת תמא, ואשמוענו ממתין דרואלי
 10 ושלו בעולם, אף על גב דלא אמרו על
 11 משהו ברדיא – מסתמא מת על משהו קאמר.
 12 ובזמן שיש מלמזה בעלם – מסתמא מת
 13 במלמזה קאמר, עד דאמרה מת על משהו, וכי
 14 קמיבעיא ליה לראב – כגון דיש שלום בעולם
 15 ואמרה איהו מת במלמזה, עשיני עליי בית –
 16 היחודו באש ותמלא נפש, ואני ברחתי, והוא
 17 נשאר שם ומת, אינה נאמנת – היא הבא
 18 דחוקה: היא מלמזה וזו וקמינו "אינה נאמנת",
 19 ולא אמרי: מה לה לשקר, דביא בעיא אמרה מת
 20 מסתמא, שאני תהם – דרבי קאמר
 21 דכשתמלא עשן ברחתי, ולא מומתה עי
 22 שרתאו מת, ואי משהו עשן, כי היכי דלדיך
 23 איתרדיש בעלי כו, אבל לזני מלמזה – איכא
 24 לעמר, לא אמריא לא לא, וחייתה, עליי בית –
 25 לשקרי – לא הוי מחוקה מלמזה בעולם, נפלו
 26 עליי נברים כי – והא הבא היא החוקה,
 27 וקמינו נאמנת, אלמא: אמרין מת לה לשקר.
 28 התם ברבי אריי רב אבין – כלומר, הבא כיון
 29 דעלמזה קמינה היא, דאידי וזה בדידה – לא
 30 אמרה ברדמי, אלא נהיה חזוי ליה דמית,
 31 אשה לא מסתפיא מלמזה, ברביי אריי –
 32 מוסכת עבודה ורה, בפרק "אין מעמידין
 33 (כהב), חזו בניאי – שהאש אכילת, היי
 34 עשיני – דאמרן: כי היכי דלדיך אתרדיש רבי,
 35 שפרא דרמי – מאי אחר והבא ודעילו,
 36 איתרדיש מוטא – בעלעל, עד אחד במלמזה –
 37 מלמזה בעלמא, ובא עד אחד ואמר "מת
 38 בעליך", מי מדימין או לא? והבא לא דייקא
 39 ותרווייהו אמרי ברדמי בן הדברים כאשר אתה
 40 אומר. מים במלמזה – דאיכא לעמר ברדמי.
 41 מים שאין להם סוף – מפרש בפרק בתרא
 42 (בבמת אבא, כא) כל שעמנו ואין רואה מארבע
 43 רוחותיו, אשתו אמרה – והא על פי שיש עדים
 44 כשרים שטבע – שטא עץ מתחתיה ויבא, "קאמינו"

1 **דא בעיא אמרה שלום בעולם**, או דלמא: הבא ליכא
 2 ליעמר: מה לה לשקר – ואידי נופא לא מכוונה לשקרי, אלא כיון דאתוחה מלמזה
 3 אמרה ברדמי וסברה היא שמת, ואין בעייתא ליה ממתניתין, דקאמינו שלום בעולם
 4 – בגמלה, דרבי דרמי "מת בעלי במלמזה קאמר, דאי על משהו – מאי אריא שלום
 5 בעולם, אפילו מלמזה בעולם אמרו לעיל כי
 6 אמרה "מת על משהו – מודמאנא אלא דרמי
 7 מת במלמזה אשתיין לא שמשועיני – הני
 8 החוקה היא מלמזה בעולם תריץ ממתין
 9 דאמרה מת תמא, ואשמוענו ממתין דרואלי
 10 ושלו בעולם, אף על גב דלא אמרו על
 11 משהו ברדיא – מסתמא מת על משהו קאמר.
 12 ובזמן שיש מלמזה בעלם – מסתמא מת
 13 במלמזה קאמר, עד דאמרה מת על משהו, וכי
 14 קמיבעיא ליה לראב – כגון דיש שלום בעולם
 15 ואמרה איהו מת במלמזה, עשיני עליי בית –
 16 היחודו באש ותמלא נפש, ואני ברחתי, והוא
 17 נשאר שם ומת, אינה נאמנת – היא הבא
 18 דחוקה: היא מלמזה וזו וקמינו "אינה נאמנת",
 19 ולא אמרי: מה לה לשקר, דביא בעיא אמרה מת
 20 מסתמא, שאני תהם – דרבי קאמר
 21 דכשתמלא עשן ברחתי, ולא מומתה עי
 22 שרתאו מת, ואי משהו עשן, כי היכי דלדיך
 23 איתרדיש בעלי כו, אבל לזני מלמזה – איכא
 24 לעמר, לא אמריא לא לא, וחייתה, עליי בית –
 25 לשקרי – לא הוי מחוקה מלמזה בעולם, נפלו
 26 עליי נברים כי – והא הבא היא החוקה,
 27 וקמינו נאמנת, אלמא: אמרין מת לה לשקר.
 28 התם ברבי אריי רב אבין – כלומר, הבא כיון
 29 דעלמזה קמינה היא, דאידי וזה בדידה – לא
 30 אמרה ברדמי, אלא נהיה חזוי ליה דמית,
 31 אשה לא מסתפיא מלמזה, ברביי אריי –
 32 מוסכת עבודה ורה, בפרק "אין מעמידין
 33 (כהב), חזו בניאי – שהאש אכילת, היי
 34 עשיני – דאמרן: כי היכי דלדיך אתרדיש רבי,
 35 שפרא דרמי – מאי אחר והבא ודעילו,
 36 איתרדיש מוטא – בעלעל, עד אחד במלמזה –
 37 מלמזה בעלמא, ובא עד אחד ואמר "מת
 38 בעליך", מי מדימין או לא? והבא לא דייקא
 39 ותרווייהו אמרי ברדמי בן הדברים כאשר אתה
 40 אומר. מים במלמזה – דאיכא לעמר ברדמי.
 41 מים שאין להם סוף – מפרש בפרק בתרא
 42 (בבמת אבא, כא) כל שעמנו ואין רואה מארבע
 43 רוחותיו, אשתו אמרה – והא על פי שיש עדים
 44 כשרים שטבע – שטא עץ מתחתיה ויבא, "קאמינו"

חזונו

יבמות. האשה שלום - פרק מנשה עשר דף קטו עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - שטיינזולץ"

הספוט

והייתה אלתר - פירושה לאלתר שהעולם הן הגמים. אבל אם שוה במיש הרבה - אין

לחוש, דמאי מצעת עמתי כי ליהא למכה, כדאמר בפרק בתרא (יבמות קבא.א) אבל כשהוא אחר הלאה - מיתפח תפח.

וקאמרי

אבל על ידי טבעת עין אן לאמאי - דאמרי ברדמי, ודברר מועט

ימורו סאלו בעלוק על סאלו. אבל מה שפירש בקונטרס דמיס מניס עורת הפנים - אין טרא, דהא אמרין לקמן בפרק בתרא (שם) דמיס מצעת עמתי הובא וליכא מכה. וזו סימנים לא דארייתא - איירי הבא בסימנים מובהקים דרוו דארייתא, כדאמרין ב'אלו מצעיות' (בבא מציעא מג.א), אי נמי, מוני על פי טבעת עינא.

רבינו יצחק.

סימנים - מירש רבינו יצחק. שמע מניה דאמר ועו אנא כלבסיפא שטבעה ואמרו מו - לא מהני, וכל שכן גברי אפילו מסח לפי תומו. ודמיס: דהאי משיאן נשי בני ארס שטבעו על ידי טבעת עין קא לא שום הברת סימניה ושטא איירי כשעשתה קצת עורת פניהם, דאבלס כורי, ולא נשאר אלא מה ששעו במשנה בפרק בתרא (יבמות קבא.א) וכן מפרש רבינו בעל הקמן. בן פי מעידין אלא עד שלשה ימים, כשעשתה עורת פניו מידי. כמו שפירש במשנה, אבל אם עורת פניו שלמה שריא אפילו אחר כתיב ימים. (דף תיין ובהבאת רמיין -

אמר רבינו יצחק: דאיירי בהפקדי אצלו בעדים, ולכך היא נוסל ביסמן מובהק. דאי ליכא עדים - מה מועיל אצלו לומר לקוחין או רביי, וכן הא דאמר פרק איהוין נשך' (בבא מציעא נ"א.) ועו ותי יחמי הכי בעדין' לזה איתא אפרכ' דאיה לזה הבא אפרכא כו. והוקא דהבא אפרכא אבל ליה לא, דלמא נאכפיהו גביה ודודו סימנא ושקיל ליה. ומיהו קשה: דאמר בה'הובח' (כתובות פ"א.) בני כסא דספא אפקדין כי חסא, שכיש חסא ולא פקדין כו, עו: אלא אפילו אלא דלא רגיל דעילי לביתיה, אבל רגיל דעילי לביתיה - אימר אינשי אחרנא אפקדי מיהווא חזא. ומשעת דאיירי שלא הפקדי על בעדים, ואפילו הכי קאמר: דירעא דהבא ביה כוסא דלא אציר, ועוד אלא קדיב סימנא. ומה מועיל סימנן כיון שלא הפקדי אצלו בעדיהו: ויש לומר: ששני העינים מצריך, דלא אמרי דקא ודיי סימנא. ואם תאמר: אם בן בסוף פרק קמא דכתובות (ד.א.) אי ארס וארסו, דקאמר רב יוסף: דאי בן, וסימנא מרד, ועו - האמר רב ירודה אמר שמואל הלכה כרבן גמליאל, ואמר ליה אביו: ובהא כי לא מרד מרד מן כסא רב גמליאל: ומאי קשיא: דלמא רב יצחק מציני עני העינים ויש לומר: דאי

וקאמרי סימנים - דאי לא סימנים חיישין דלמא אחרים גינהו, לפי שהגמים משנים עורת

הפנים, ואין ניכר כל כך. שקלתינהו - כבר הוחתמים לה. אמר ליה - מפקדי. והא כן

וכן חייין - כך וכך סאין היה ובהבאת רמיין - ועינין הן אצלך מובא, אבל ברוך הב

תמנא כהשכטני. אמר ליה דידך שקלתינהו והני אחריני גינהו - ועל זה, היינו בני

הלפריי דהניא - דהניא לעיל: דהניא רבי את

שנתוחין על פי נשים. והרענין דאמרי סימני

ולא אמרין אחריני גינהו וסימנים הכי איתרמו.

חובטנא - איכא לעמיר דמרתני. ופי הישני

שטא פינן - דהבא דיסטנא קמא איתא קמן.

קרין - הקדיש - רמיס - חילין תורומה

שנתערבו, ואין נאכל אלא לכהן, והלכה -

שגורו שלא לקיים מצות. אלמא: לא אמרין

שטא פני אותה תבואה שתכן בה בבחיבת את

הו, ואעל אחרים. הני אלו חילין - דאזילין בתר

רובא. סיפרי הוה כפי ליה - מקנה ונורר היה

את ארתא. לפניא נבקה - להצלת פירות

בשבותה נתיב בה אתה ואל גירדה, כדי

שיברלו בני ארס מתי. פניא - לשון שימר

בארס שתלה מוטו בארס חשבו, כדי שלא

ילמדוהו הימנו. ודומה לו: ברעול עינים' (בבא

קמא קט"א.) הלוקש שדה בשם שרש גלגלה כו.

ופניא בעלמא קבעינו. פי חיישין לתי יצחק

דאי הכי לא חיישוו בני יוסף בן שמעון בעיר

אותו. רבא אמר לא חיישין - והוא ואל

חזוקין. אבל היבא דהחוקין - מודה, כדאמר

לקמן (קט"א.) הווא ינשא אשתיה כהניא

כו - האשה עומדת ונזכרת לפניו. בדרש

קלוינא - שם עיר. היבד כל נדרעא - אם

יש שם אשדווינא אחר, חוץ מבעל אשה. זו

ואם איתא אשדווינא יבדל כל תעולם מיבני ליה

- שטא אנדרולינא אחר היה בנדרעא, והלך

למסו בבדו - שלא לחזוקין כטועה

ושאל רבא שאין צריך. שכיוו מוכא - ואפילו

הכי מוכינן כשמוציא שם רוב על אחרים, ולא

על בן החזוקין לא חיישין - לענין איסורא כי

יש החזוקין מיראה לא חיישין. דלמא

אנדרולינא נדרעא פטריה ותרתי ית פלוגתא אנתתי. ושלשה אבהו דשמואל לקמה דרבי

יהודה נשיאה, ושלש ליה: תיבדך דהרענא פלוגתא. ורבא אמר: אם איתא - יבדך כל העולם

מיבעי ליה, אלא משום כבודו דאבהו דשמואל הוא דשלח הכי. אמר רבא: מנא אמנא

לה - דהנהו שטרי דנגפקי במחוזא, וכתבי בהו: הכי בר ננאי וננאי בר חבלי, ואנפי

בהו רבא בר אבהו וזוי. והא הכי בר ננאי וננאי בר חכי במחוזא שכיוו טובא. ואנפי,

למאי

טעמא דהא קי מרד לא מהני לתרדי - לא מהני בני מאי הדלכה כרבן גמליאל, כיון ולא מבשר רבן גמליאל אלא ברוב כשרים אצלה. והבא כיון שפולין לבד מאיסו, ולמאי פריך כי לא

מודי, פירושי: כי לא מהני טעמא מרודי לתרדי - בני מרתי בהיה טעמא הדלכה כרבן גמליאל כו. **ארתמיו** - הבא משמע זמנין מרודא ולא חיי סימנן. והא דאמר רבא אלא

מודי שיריתא אפיקתא חוץ סימן הדמיון וזו חיי סימן - ושלש מירי בענין שאין צריך בני אדם להציע במדה זו. **רמי** - חיישין שטא

פינן - תימה: מאי קשיא דמהאי? דהא במנמנא יש לחוש לעולם שטא פניא, ולא נפק ממנא מחוקיהו: ויש לומר: דהוא לו לזמנו, כיון דרגילת לפנותו ואפילו הכי לא חיישין שטא

פינן, לענין מנמנא פניא מפקדין ליה מחוקי רבא דלא חיישין. אן על בג דרגילת הוא. **אמור** - אשתוליא אישתי. מירש רבינו תנאי: בירושלמי תרעש שני בפרק שני ורבי חיי

יוסי ורבי שמעון בני גורא. רב דרן רבי יונה אמר רבי בני גורא רבינו יוסף: כל גרוב דכתיב בה רבי יונה - דיריה הוא. אמר ליה אשתוקי דהו דיריה, והשתא ירדי. **יצחק** - ויש

גלותא בר אחתיה כו - איירי דלא חזוקין תרי יצחק, ובכשיו שיריתא. דאי לא שכיוו שיריתא ולא חזוקין - הנתן בפרק קמא דבבא מציעא (בא.) דכל מעשה בין רין היה לו יחזור. ואי

שכיוו שיריתא אחר יצחק - אם בן אגאי לא חיישין רבא: דהא לקמן גבי ענן בר חייא מחרגי איש רבא דלמא בגללא פתחא אולי, כיון שדחוקין שדיה שני אתר. אלמא גבי

החזוקין איירי. **אמור** - רבא מנא אמנא לא דהנהו תרי שטרי כו - ואם תאמר: ואמאי לא מייחי רבא מרבה רביה דאמר בפרק קמא דבבא מציעא (ת"מ.) ובפרק י"ב להני' (גיטין מ"א.) גבי

ניטא דאשתבח בבי דינא דרב הונא. ואמר ריחוי משהו דלא חזוקין אפלו כשהיות מעיותו ויש לומר: דהו יבתי, אלא נתיא לא חיישוו רבא מאמוראי קמאי. **והא**

כו - ואם תאמר: דהכי פישט רבא איסורא מנמנא דהכי פרימין על רבא בפרק קמא דבבא מציעא (בב.) גבי ניטא דאשתבח בבי דינא דרב הונא. ועתה: הא בחזוקין תרי יצחק מודה רבא.

איכא בעיניה דארגיל בה קטעה - פירושו: למאן דאמר משום משקרא - היתה היא ככל לשקר, כיון דרזמא ליה. ולמאן דאמר דאמרה בדימי, כיון דיש קטעה בברב מוטע - אמרה בדימי. ולא גרסינן "דארגיל היא", כי עלול שיש לחוש שתשק, כיון ששונאת. ואם תאמר: ואמאי לא תהיך? והלא היא משקרת שאמרה "גירשתני בפני מלני

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

איכא בעיניה דארגיל הוא קטטה. איבעיא לה: עד אחר בקטטה מהו? מאי טעמא דעד אחר מתימן - משום דמילתא דעבידא לאגלוי לא משקר. הכא נמי לא משקר, או דלמא: טעמא דעד אחר מתימן - משום דהיא דייקא ומינסבא, והכא, כיון דהיא ליה קטטה לא דייקא ומינסבא? תיקו. ורבי יהודה אומר: לעולם אינה וכו'. תניא, אמרו לו לרבי יהודה: לדרביד, פקחה - תנשא, שוטה - לא תנשא! אלא, אחת זו ואחת זו תנשא. תהיא דתניא לרבי דינא דרבי יהודה, אמרו לה: ספדי בעלך, קרעי מאנדך, סתרי מנידך. אלקיה שיקרא! אינהו רבנן סבורא להו, אמרו: תעביד הכי פי ריבי דלישניה. משננה ביה הלל אומרים: לא שמענו אלא בכחה מן הקציר, ובאותה מדינה, וכמעשה שתיה. אמרו להם בית שמאי: אחת תנשא מן הקציר, ואחת תנשא מן היתים, ואחת תנשא מן הקציר, ואחת תנשא מן היתים, לא ידברו חכמים בקציר אלא בחיורה. חזרו ביה הלל לחיות קבית שמאי. גמרא אמרו להם בית שמאי לבית הלל: לדרביד, תניא, לא אלא קציר חטים, קציר שעורים מנין? ואין לי אלא קוצר, בוצר, מוסק, גדר, עורר, מנין? אלא, מעשה שוטה - קציר, והוא חזון לבולה, הכא נמי, מעשה שוטה - באותה מדינה, והוא חזון לבולה. ובית הלל: באותה מדינה דשכחו איניש - מירתה, מדינה למדינה אחרת דלא שכחו איניש - לא מירתה. ובית שמאי: הכא נמי שכחו שיקרא. מאי מעשה שוטה? דאמר רב יהודה אמר שמואל: שליש קציר חטין חיו, והלכו עשרה בני אדם לקצור חטין. נשכו נחש לאחד מהן ומת, וזאת אשתו והודיעה לבית דין, ושלחו ומצאו דבריה. באותה שעה אמרו: האשה שאמרה "מת בעלי" - תנשא, "מת בעלי" - תתייבם. גימא רבי חנניא בן עקיבא ורבנן בפלוגתא דבית שמאי ובית הלל קמפלגי: תניא, לא ישא אדם מי תפאת ואפר תפאת ועבדים בידן ובספניה, ולא יעמוד בצד זה וירוק לצד אחר, ולא ישטם על פני המים, ולא ירביבם על גלי נבי בהקא ולא על גבי חברו, אלא אם בן חיו רגלו ונגעו בקרקע, אבל מעבדים על גלי נבי בהקא ולא על גבי חברו. רבי חנניא בן עקיבא אומר: לא אמרו אלא ירדו, ובספניה, וכמעשה שתיה. לויא: רבנן דאמרו קבית שמאי, ורבי חנניא בן עקיבא דאמר קבית חלל? אמרי לה רבנן: אנו דאמרין אף קבית חלל, עד פאן לא קאמר בית הלל תהם אלא משום דמירתה. במקום קרוי - מירתה, במקום רחוק - לא מירתה, הכא, מה לי ירדו מה לי שאר תרות. רבי חנניא בן עקיבא אמר לה: אנו דאמרי אף קבית שמאי, עד פאן לא קאמרי בית שמאי תהם - אלא משום דאמרי דייקא ומינסבא, מה לי מקום קרוי מה לי מקום רחוק. הכא, משום מעשה שוטה, בידן ובספניה דהיה מעשה - גזר רבנן, כשאר תרות דלא תהו מעשה - לא גזר רבנן. מאי מעשה שוטה? דאמר רב יהודה אמר רב: מעשה באדם שהיה מעביר מי תפאת ואפר תפאת בידן ובספניה, ונמצא ביה מן הפת תחוב בקרקעית של ספניה. באותה שעה אמרו: לא

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41

וחזר

יבמות - האשה שלום - פרק חמשה עשר דף קיז עמוד א - מתוך מהדרות "אבן ישראל - שטיינזליץ" רלא רש"י

1 שאין האהין נבנסין לתחלה של בעלה על פיה - ודרבנא אמר "על פי שנים עדים"
 2 (דברים טו.) ולגבי נשואין דיהה ודא דאקלו רבנן, משום עינא. שבתנשיא לאח - והרי
 3 נשאת. **גמרא** - תלח - וכן בתלח אחיו, כדאמר ברפ"ק 'החולץ' (יבמות מ.א.) הבעט
 4 את יבמתו - זכה ובעט ארזו, ולא יגיד נירוש מדרש תורה - בתמיה. ארעית דכתובה
 5 אחיו - ובאפרוק מנוגט - הדין כותב - שהרי בעל -

1 **והורו** בית הלל להורות כבית שמאי - והא דאמר ברפ"ק 'האשה שנעלה' (כתובות פ.א.)
 2 נבי לויטא: אתא אבי יושיע, אשוח איני קובר, ואי ששוחה כותבה - לא יתעלה כותבה
 3 לגבות מתימים, ודחי: מאן שמעת ליה דאית ליה מדרש כתובה - כן בני שמאי, אתא אית להו
 4 שטר העומד לגבות כגבוי דמי, ומאי קושיא? דלמא אפילו בית הלל ניהו, דהורו להו שטר
 5 לומר: דבית הלל לא חזרו בעל משה מדרש
 6 כותבה, אלא מטעם קל וחומר, אי ימני הים
 7 דחייא בעלמא הוא דמוקי בית שמאי, ולמסקנא
 8 דהדר אתי שפיר כבית הלל, וכו' שומריש, ולא
 9 דרשי בית הלל מדרש כותבה כל כך כמו בית
 10 שמאי, ולא יתכן, דאי מסתבר לדרושי ככתובות
 11 כמו בעל - גמאי לא דרשי ליה בית הלל, ואי
 12 לא מסתבר - מנא ליה דדרשי אפילו בית שמאי?
 13 **בית** - הלל בו - וחומיה: וכו' תחלוץ בית הלל
 14 על הלל רבן, שדרושי מדרש כותבה ברפ"ק
 15 'המקבל' (בבא מציעא ק"א) דקאמר ר' הילל
 16 היה הורש לשון הדין, אנשי אלכסנדריא והו'
 17 מקדשים שוהדימם, ובשעת גניסוח לחופה באו
 18 אתרים וחושפי אתון כו', ומנא כתוב בתן:
 19 לשבתנשיא לי תירחי לי לאנתי ואומר רבנו
 20 יצחק דלא דמי: דהתם אורי דרבי יודן ומובח
 21 שחזר כותבין בשביל שחושפין לוק, אבל באי
 22 'כשתנשיא לאחור' - היינו על ידי עדות בחרדה,
 23 ולא על ידי דבר אחר, ובית שמאי סביר ונדב
 24 מקום 'ונשאי לאחור' קרינא בת.

1 **שאין האהין נבנסין לתחלה על פיה**, אמרו להם בית
 2 **שמאי**: והלא מספיק כותבה נלמדו, שהיא כותבה לה:
 3 **שאם תנשאי לאחר** - תפילי מה שכתוב ליה. והורו
 4 **בית הלל** להורות דבריה בית שמאי, **גמרא** אפיה.
 5 **רב תוספתא** נתייבמה - ויבמה נכנס לתחלה על פיה.
 6 **הם חסדי מרדש כותבה**, אנו לא נירוש מדרש
 7 **תורה**? 'קיום על שם אחיו' אמר ר' חמאי, והרי קם.
 8 **אמר רב תנן**: פאת לבית דין ואפרה: 'מת בעלי,
 9 **התירוני להנשא**' - מתירוני אותה להנשא ונתנו
 10 **לה כתובתה**. 'תנו לי כתובתי' - אף להנשא אין
 11 **מתירוני אותה**, מאי טעמא - ארעית דכתובה אחאי,
 12 **אפניא להו**: 'התירוני להנשא, ותנו לי כתובתי',
 13 **מהו?** בין דאפרה כתובתה, ארעית דכתובה
 14 אחאי, או דלמא, כל מילי דאית ליה לאניש אמר
 15 **להו לבי דינא? ואם תמצי לומר**: כל מילי דאית
 16 **ליה לאניש אמר להו לבי דינא**, 'תנו לי כתובתי
 17 **והתירוני להנשא**' מהו? **הא דאי ארעית דכתובה**
 18 **אחאי, או דלמא**: הואיל דלא ידעה גמאי משתרא?
 19 **תיקו. משנה** הכל יאמנין להעידה חוץ מהמוחה,
 20 **ובת המוחה, וצרתה, ורבמה, ובת בעלה**, מה בין
 21 **גמ למוחה** - שכתבת מוכיח, **גמרא** אפניא להו:
 22 **המוחה מהו? טעמא** דכתבתה משום דאפא
 23 **אימא דסניא לה** - היא גמי סניא לה, והיא אפא
 24 **אימא דסניא לה**, או דלמא: טעמא דבת המוחה -
 25 **דאמרה** 'קאכלה לנירסנא דאימא', **הא גמי קאמרה**
 26 **'קאכלה לנירסנא דבי נשאי'**? **תא שמע**: **הכל נאמנין**
 27 **להעידה**, חוץ מהמש משום, ואם אחאי - שית הויין?
 28 **דלמא טעמא דבת המוחה**, דאמרה קאכלה לנירסנא דבי נשאי - לא שנא בת המוחה ולא
 29 **שאם בת המוחה**, והאין תנן חוץ משבע נשים? **היה רבי יהודה** היא. **דתנן**: **רבי יהודה** מוסרין
 30 **אף אשת אב ותפקלה**, אמרו לו: **אשת אב** - תרי הוא בקבל בת הבעל, **פלה** - תרי בקבל
 31 **המוחה**, ורבי יהודה: **בשלמא** המוחה סניא לה לבלה - דאמרה 'קאכלה לנירסנא', אלא
 32 **פלה מאי טעמא סניא להמוחה?** בשלמא בת הבעל דסניא לאשת האב - דאמרה 'קאכלה
 33 **לנירסנא דאם**', אלא אשת האב מאי טעמא סניא לכת הבעל? אלא מאי מוסרין תתיח?
 34 **אלא פלה מאי טעמא סניא להמוחה** - דינפלה לבנה פל דעברה, אשת אב גמי סניא לכת
 35 **הבעל דינפלה לאביה** פל דעברה, ורבנן: 'שמים הפנים לפנים פן לב האדם לאדם', ורבי
 36 **יהודה**: תחיא דבריה תורה פתיח, אמר רב אחא בר עריא, **פני פנערבא**: המוחה הפאה
 37 **לאחר מין**, מהו? מי מסקה ארעית דמת בעל ונפלה קפוי יבם, תוספתא לה, או לא?
 38 **תא**

1 **מילי ארעית בו** - ועיקר ארעית דנשואין
 2 אחאי, ושרינן לה, וכוין דרשין לה - שיקלה גמי
 3 כותבה, ומספיק כותבה נלמדו, דלא ידעה גמאי
 4 משתרא - וכוין דהוכיחה נשואין - גלא
 5 דעתא דלמשרייה אחאי, ויהא דאמרה הדין
 6 'תנו לי כתובתי', אשת כסבורה היא שו'
 7 **משנה** ויבמה - אשת יבמה
 8 ודכולה דבריה, מפני ששונאת אחיה
 9 ומתבוהת לקלקלה, ומתוה שונאת, אומרת
 10 כלבה: **וה תאכל** כל גיעי ועמלי, וכו' בת חמותה
 11 אומרת: **ו תירש** כל בעל באימא, ואני ארעה.
 12 ויבמה יראה שמת סופה להיות צרתה, ובת
 13 בעלה: **וה באה** במקום אימא ואתכל בה עמלה
 14 **מה בין גמ למוחה** - דאמר ברפ"ק שני גדיסין
 15 (כ.ב.ג.) אף הנשיא שאין נאמנות לומר מת בעלה
 16 - נאמנות לפניהם ענה משרתת דמי, אף על גב
 17 דעליהו סמכין, דרעיות לומר: 'בפני נכתב
 18 ובפני נחתם', והשתב טוביח - וסמכין עובד
 19 אבאבא, **גמרא** לא חמי - שאם עיקר
 20 חמותה, מהו, לנירסנא - גיעי אמי שהביאה
 21 לאיב מביית אביה, והא גמי - אף על גב דהיא
 22 לא אכלה לנירסנא דאמה, שהיא אין בעלה של
 23 או אחיה מן האם, ובגו אמה טעילן מה שהביאה
 24 אמה דתנן (כתובות נ.ב.) בין דרבינו די הויין
 25 לבי דינא, אינון ירתון כסוף בתוכתי יתור על
 26 חתולקון רבנן, אפילו חבי, ותיא קא אפנה
 27 לנירסנא דבי נשאי, וטעא לה, אשת אב ורי
 28 **איב בעל** בת הבעל - בין חוץ אינה מעידה
 29 לו - וסמכא נפקא אשת אב גמי אינה מעידה
 30 לבת בעלה, הלך אין זו תוספת, ולא הוצרכו
 31 להוכיחו, וכו' ויהי - אמר לך: היא הוצרכו
 32 דרבעלמא חמותה טעא לבלה - מפני שסופה
 33 לירשנה, ואמרה קאכלה לנירסנא בו - הלך
 34 ארעיתן למיטעניה, אלא מאי מוסרין בו -
 35 כיון דאית לה על מה לשונא חמותה, אמאי קם
 36 מוסרין לה רבי יהודה לומר אינה נאמנת? ומשני
 37 טעמא דרבי יהודה: כלת סניא לה לחמותה
 38 משום דינפלה לברה מילי עלה, ורבנן כפיש
 39 הפנים דינפלה - קרא כתוב 'ויבמה הפנים
 40 לפניה' - כפיש הלל, שאדם נופח ברוך הורא
 41 פנים כפיש כפניו, אם הוא שוחק - הם שוחקות
 42 ואם הוא עוקב - הם עוקבות, כן כל האדם
 43 לאדם אחיו, אם הוא אוהב את זה - גם זה
 44 אוהב אותו, ואם הוא שנא את זה - גם זה
 45 שונא. והלכך לא בעי לאסופניה, ומשנתעב
 46 קמא שמעינן דאין נאמנות, דכין חמותה סניא
 47 לבלה משום קאכלה לנירסנא - בלא גמי
 48 סניא לחמותה דטעא לה, וכוין רבת הבעל סניא
 49 לאשת אב, אשת אב גמי סניא לה לירדה
 50 **לשנא** ארעית: אם רבו מסבין לו פנים - הוא מחכים, ואם לאו - אינו מחכים מרוב. חמותה תבא לאח מבאן מתי - אם יבמה היא, אלא בעלה, ושמת סופה להיות
 51 חמותה, מי נאמנת לומר מת בעלי, והתייבמי לבני, או הלכי תנשאי לאחור, מי מסקה - דף אף יבם ארעית דלמא מית בעל ועמלי נפקא יבם ברה, וקאכלה לנירסנא, ומתבוהת
 52 לקלקלה ומשכי בדי תלתיב עדי לבנה, או לא? אף על גב דרעה תבא לאחור מיכן פשיט לך, כדאמר תבא לאחור מיכן פשיט לך, היינו משום צרות העינות לבא - והא חתם
 53 דערעא דנפיה הוא, ומסקא ארעית טפי, אבל שנא חמותה לכלה חמתה ממנו הוא, ולא מסקא ארעית כולי האי, או לא?

[דף מ' ע"ב]

נישמעינה מהדא הרי שנמצא הנגב ואין לו לשלם מהו שיאמר לו בוא והשבע לי שלא נתת עיניך
 בה לגזולתה? נישמענה מהדא (שמות כב) ואם לא ימצא הנגב, הא אם נמצא פטור. כתיב (שם) כי
 יתן איש אל רעהו חמור או שור או שׂה וגו' שבעת ה' תהיה בין שניהם גניבה אם גנוב וגנב מעמו.
 אבדה, ואם לרבות האבדה. עד כדון, רבבי עקיבא. רבבי ישמעאל תני רבי ישמעאל, מה אם גניבה
 שקרוכה לאונסין את אמר משלם, אבדה שאינה קרוכה לאונסין לא כל שפן. אין כתיב בשואל אלא
 שבורה, אבדה וגניבה מניין? ודין הוא, מה אם נושא שכר והשוכר שאין משלמין שבורה ומתה,
 משלמין גניבה ואבדה. שואל שמשלם שבורה ומתה, אינו דין שישלם אבדה וגניבה! ותני עלה הרי
 זה קל וחומר שאין עליו תשובה. שבויה מניין? נאמר כאן ונשפר או מת, ונאמר להלן ומת או נשפר,
 מה להלן שבויה עמהן אף כאן שבויה עמהן. עד כדון רבבי עקיבא רבבי ישמעאל? רבי ישמעאל
 רבבי נתן. רבי נתן אומר, או, לרבות את השבויה. ורבבי מאיר, דאמר ג"ש במקום שבאת, מה להלן
 נשבעין על האונסין, אף כאן נשבעין על האונסין! עוד דרבי נתן דרבי נתן אומר, או מת לרבות את
 השבויה. רבי יודן בעי מענו טענת נגב של אונסין אמר לו בא ליסמים מוזיין ונמלה מהו שישלם
 תשלומי כפל של אונסין? אמר רבי יוסי, אין ביני. ניתני שומר שכר והשוכר דתני, לא מצינו בנושא
 שכר והשוכר שמשלם תשלומי כפל של אונסין? ותני עלה, זהו קל וחומר שיש עליו תשובה. אמר
 רבי חנינה, אם אומר את פן נמצאת אומר הרי זה קל וחומר שיש עליו תשובה, דו יכיל מימר ליה
 מצינו בנושא שכר והשוכר שמשלם תשלומי כפל, תאמר בשואל שאינו משלם תשלומי כפל בכל
 מקום! ותני עלה הרי זה קל וחומר שאין עליו תשובה? אתמר אמר אם בעליו עמו לא ישלם. מהו שישבע?

[דף מ"א ע"א]

רבי זירא אמר נשבע, רבי חנינה ורבי לא תריהון אמרין אינו נשבע. מתניתא מסייעה לרבי חנינה
 ולרבי לא. שכר שבויה ומתה שהן פטורין בנושא שכר והשואל בבגליון. שלא בבגלים חייב אבדה
 וגניבה שהן חייבין בנושא שכר והשוכר לא כל שפן בשואל! שלא בבגלים חייב, בבגלים פטור! מאן
 דמר פשיטא שהוא נשבע, צריכא ליה שישלם! רבי חנינה בשם רבי יודן מתניתא מסייעה לרבי זירא.
 שואל שהחמירה התורה עליו בבגלים פטור שלא בבגליון חייב, נושא שכר שהקילה התורה עליו לא
 כל שפן בבגלים פטור שלא בבגלים חייב. אין תימר לשבועה איצטרקת ליה, ניתני בנושא שכר
 והשוכר, הוי לא צורכה אלא לתשלומין. וקשיא על הדא דרבי זירא שואל, אם בעליו עמו נשבע, אין
 בעליו עמו ישלם. נושא שכר, אם בעליו עמו נשבע. אין בעליו עמו ישלם. שומר חנם, בין שהבגליון

עמו בין שאין הפעלים עמו נשבע. אמרת דברים שהשואל משלם נושא שְכָר נשבע. דברים שנושא שְכָר נשבע שומר הנם והא פטור דברים שנושא שְכָר משלם שומר הנם נשבע.

[דף מ"א ע"ב]

מה את מתני בשומר הנם בשהפעלים עמו? ואית דבעי מתני מה את מתני בשומר הנם ונושא שְכָר, בין שהפעלים עמו בין שאין הפעלים עמו! אמר רבי אבין (שמות כב) על פל דבר פשע. אמר רבי מנא, לא מצינו שהשנות התורה בגניבה ואבידה בשואל. לכן נשוא שומר הנם ונושא שְכָר שבויה ומתה? ומה טעמא דבית שמאי על פל דבר פשע, ומה מקיימין דבית הלל? טעמא דבית שמאי פשע, על פל דבר פשע. תיפתר ששלה בו יד על ידי שליח. רבי יוסי בר חנינה בעי. מה אמר יפול, נטל. והתני רבי הושעיה, נשברה, החמיצה, נותן לו דמי כולה בלום החמיצה אלא מחמת קילקולה. רבי שמואל רבי אבהו בשם רבי לעזר, שליחות שנאמר בשומר הנם אינו חייב עד שיהסר. רבי שמואל בעא קומי רבי אבהו בשם רבי לעזר, שליחות שנאמר בשומר הנם אינו חייב עד שיהסר. רבי שמואל בעא קומי רבי אבהו מה איתאמר יסב היסר, או אפילו לא היסר? אמר ליה לית הךא שאילתא דרבי יוסי בר חנינה ויפול נטל? אין תימר ליפול, אפילו לא היסר אין תימר נטל, עד שעה שיהסר. אין תימר ליפול, החזירה בין למקומו בין למקום אחר, פטור. אין תימר נטל, החזירה למקומו פטור, למקום אחר חייב.

רבי אבהו בשם רבי יוחנן, נאמרה שמירה בשומר הנם ונאמר שמירה בשומר שְכָר,

[דף מ"ב ע"א]

ולא דמייא שמירה שנאמר בשומר הנם לשמירה שנאמר בנושא שְכָר. שמירה שנאמר בשומר הנם, בין ששימר פל צורכו – פטור. שמירה שנאמר בשומר שְכָר – אין משערין אותו אלא בגופו. לפיכך רואין אותו, אם היה ראוי לשמירה – פטור, ואי לא – חייב. אין אומרינן: אילו היה אחר שם יכול להציל, הציל פטור, שלא הציל חייב.

רבי לעזר בשם רבי הושעיה: נאמר שליחות יד בשומר הנם, ונאמר שליחות יד בשומר שְכָר. ולא דמייא שליחות יד שנאמר בשומר הנם, לשליחות יד שנאמר בשומר שְכָר. שליחות יד שנאמר בשומר הנם – אינו חייב עד שימשוך. שליחות יד שנאמר בשומר שְכָר, בין שהניח מקלו ותרכילו עליה – חייב.

שמע רבי יוסי בר יהוראי, ואמר: אני איני מקבל עלי את הדבר הזה, אלא אחד זה ואחד זה – אינו חייב עד שימשוך.

רבי אמי בשם רבי לעזר, ותני רבי הושעיה בן: אילו לא נאמר שליחות יד בשומר הנם שאינו צריך, הייתי למד מנושא שְׂכָר, מה אם נושא שְׂכָר שהקמירה התורה עליו – אינו חייב עד שימשוף, שומר הנם שהקילה בו התורה – אינו דין שלא יהא חייב אלא עד שימשוף! לאי זה דבר נאמר שליחות יד בשומר הנם? שאינו צריך להקמיר על נושא שְׂכָר, בין שהניח מקלו ותרכילו עליה – חייב.

רבי יוסי אומר: אם אומר את בן, נמצאת למד על המלמד להקמיר עליו! דו יכיל מימר ליה: מה אם נושא שְׂכָר שהקמירה בו התורה – אינו חייב עד שימשוף, שומר הנם שהקילה בו התורה, אפילו משה יהא פטור! אלא ביני: לא יאמר שליחות יד שנאמר בשומר שְׂכָר, שאינו צריך, הייתי למד משומר הנם, מה אם שומר הנם שהקילה בו התורה – אינו חייב עד שימשוף, נושא שְׂכָר שהקמירה בו התורה, בין שמשוף – חייב! לאי זה דבר נאמר שליחות יד בנושא שְׂכָר? שאינו צריך להקמיר עליה, בין שהניח מקלו ותרכילו עליה – חייב.

הלכה ב' מתני' אומר לשומר הנם: "איכן שורי?" אומר לו: מת. והוא שנשפר או נשבה או נגנב או אבד. נשפר, והוא שמת או נשבה או נגנב או אבד. וכן אם אומר שהשור נשפר, והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד. והוא שמת או נשפר או נגנב או אבד.

גמרא רב אומר: פטור משבועת פיקדון, וחייב משום שבועת ביטוי.

אמר רבי יוחנן: מאחר שמצוה להפיסו – אינו חייב משום שבועת ביטוי.

על דעתיה דרב אינו מצוה להפיסו? מפייסו על האמת, אינו מפייסו על השקר.

רבי יוחנן בעי: שבועת סוטה מהו שיהו חייבין משום שבועת ביטוי? מה נן קיימין? אם בשוגגת בעבירה ובשבועה, אין בן אן סוטה!

[דף מ"ב ע"ב]

אם במזידה בעבירה ובשבועה – אין בן אן קרבן!

אתיא דרב רבי עקיבה.

ואין יספור רבי ישמעאל רבי מאיר, אתיא היא, דרבי מאיר אומר: אמן שלא נמאתי, אמן שלא אטמא, ואת משבח מקשייא!

הלכה ג' מתני' איכן שורי? אמר לו איני יודע מה אתה עשה. והוא שמת או נשבר או נשבה או נגנב או אבד. משביעה אני ואמר אמן – פטור.

איכן שורי? אמר לו אבד. משביעה אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שאכלו – משלם את הקרן. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם.

איכן שורי? אמר לו נגנב. משביעה אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שנגנבו – משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם.

אמר לאחד בשוק: איכן שורי שנגנבתה? והוא אומר: לא גנבתני. משביעה אני ואמר אמן. והעדים מעידין אותו שנגנבו – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. ראה עדים ממשמשיין ובאין ואמר גנבתני אבל לא טבחתני ולא מכרתני – אינו משלם אלא קרן.

גמרא אמר רבי יוחנן: ותני כן, מענו טענת אבוד ונשבע לו והודה, בין עד שלא באו העדים בין משבאו העדים – משלם קרן וחומש ואשם.

מענו טענת גנב ונשבע לו והודה, עד שלא באו עדים – משלם קרן וחומש ואשם. ואם משבאו עדים – משלם תשלומי כפל ואשם. וחומשו עולה לו מתוך כפילו; דברי רבי יעקב. אמרו לו לרבי יעקב: איכן מצינו אשם בלא חומש?

[דף מ"ג ע"א]

אמר להן: אם נשבע ונשבע ונשבע, הרי מצינו אשם בלא חומש. ורבנין אמרי: לקרן חומשיין, אין לשבועות חומשיין? דבר אחר: ושלם אותו בראשו וחמישיתו יוסף עליו (ויקרא ה, כד).

אמר רבי זירא: ותני כן, מענו טענת אבוד ונשבע לו, והפריש קרבן, מאילו שאילו הודה משבאו עדים – קידש, אף באן – קידש. מענו טענת גנב ונשבע לו, והפריש קרבן, מאחר שאילו הודה משבאו עדים – לא קידש, אף באן – לא קידש. וברבי יעקב – קידש.

אמר רבי יוחנן: הפועל את חבירו טענת גנב – משלם תשלומי כפל. טבח ומכר – משלם תשלומי ארבעה וחמשה. תפן אמרי: משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

רבי פדת בשם רבי הושעיה: תנני תמן ומסייעין לרבי יוחנן. "איכן שורי?" אמר לו: "אבד". "משביעך אני". ואמר: "אמן". והעדים מעידין אותו שאכלו – משלם את הקרן. הודה מעצמו – משלם קרן וחומש ואשם. ויש אכילה בלא טביחה?
אמר רבי חגי: תיפתר, בששחמו אחר.

ויידא אמרה דא? אמר לאחד בשוק: "איכן שורי שנגבת?" והוא אומר: "לא גנבתי". "משביעך אני". ואמר: "אמן" – חייב. מפני שאמר לאחד מן השוק, אבל אם אמר לאחד מן השוקרין – (חייב) פטור!

[דף מ"ג ע"ב]

מתניתא – בשאכלו ואחר כך נשבע לו. מן מה דמר רבי יוחנן – בשששבע לו ואחר כך אכלו.
אמר רבי יוחנן: הפועל לחבירו טענת גנב באבדה – חייב. "איכן אבידתי?" אמר לו: "נגנבה".
אמר רבי יוחנן: הפועל לחבירו טענת גנב – אינו חייב אלא לאחר שבועה.
ומה טעמא? נאמר כאן שליחות יד, ונאמר להלן שליחות יד. מה שליחות יד שנאמר להלן – אינו אלא לאחר השבועה, אף שליחות יד שנאמר כאן – אינו חייב אלא לאחר השבועה.
אמר רבי יוחנן: טענו טענת אבוד ונשבע לו, ואחר כך טענו טענת גנב – פטור.
רבי יוחנן בעי: שבועת טענת גנב, מהו שיהו חייבין בה משום שבועת ביטוי?

מחלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן אמר: טענו טענת אבוד ונשבע לו, ואחר כך טענו טענת גנב – פטור. וכא אמר אכין! תמן – פשיטא ליה, וכא – צריכה ליה? מה איצטריכת ליה, חזי ופשיטה.
רבי חייא בר יוסף אמר: הפועל לחבירו טענת גנב – אינו חייב עד שיקפור בבית דין. מה נן קיימין?
אם בהוא דקאים וחייב לחבריה שבועה, אפילו נשבע חוץ לבית דין – חייב!

[דף מ"ד ע"א]

אלא בי נן קיימין: בהוא דחמי לון אזלי, בעון מישבעניה והוא קפיץ ומשתבע.
רבי חייא בשם רבי יוחנן: בעומדת על אבוסו.

רבי זירא בעי: מה איתאמרת? בעומדת. או אפילו עומדת! ואין תימר אפילו עומדת היא, הדיא היא הדיא. אין תימר בעומדת, מהלפה שיטתיה דרבי יוחנן! תמן אמר: טענו טענת אבוד ונשבע לו, והפריש קרבן, ואחר כך טענו טענת אונס – פטור. והכא את מר חכין! אמר רבי לא: שנייא היא, שהיא כיוצא ודויי בשבועה.

מקשייא על דעתיה דרבי זירא. אמר לו: "איכן שורי"? אמר לו: "נגנב". "משביעה אני". ואמר: "אמן". והעדים מעידין אותו שנגבו – משלם תשלומי כפל. הודה מעצמו – משלם כרן וחומש ואשם. והכא כין שמושד – בטוענו טענת אבוד, מיכן ואילך – בטוענו טענת גנב, ופטור!

תיפתר: בשנשבע לו ואחר כך מבחו.

תלמודי דרבי הויה בר לולייני אמרי: תיפתר, בששחטו רבין. ויש טביחה בלא מכירה [גניבה]? בסומכוס דאמר: אף על פי שאין גניבה – יש טביחה ומכירה.

שמואל אמר: בשלא באו עידי גניבה. אכל אם באו עידי טביחה – חייב.

ריש לקיש אמר: ראה עידי גניבה באין, ואמר: "נגבת". מאחר שאין בהודייתו ממש – פטור.

[דף מ"ד ע"ב]

ראה עידי טביחה באין, ואמר: "טבתתי". מאחר שאין (שיש) בידיעתן ממש – פטור (חייב).

רבי זירא בעי: ראה עדי אונסין באין, ואמר: "אנסתי"? אמר רבי חנינה: מתניתא – כרבי שמעון דאמר: עיקר תביעה קנס – כמי שאין בהודייתו ממש ופטור [וחייב]. ורבנן אמרין: אין עיקר תביעה קנס – כמי שיש בהודייתו ממש וחייב [ופטור].

הלכה ד' מתני' אמר לשואל: "איכן שורי"? אמר לו: "מת" והוא שנשפר, או נשבה, או נגנב, או אבד. "נשבה" והוא שמת, או נשפר, או נגנב, או אבד. "נגנב" והוא שמת, או נשפר, או נגנב, או אבד. "אבד" והוא שמת, או נשפר, או נשבה, או נגנב. "משביעה אני". ואמר: "אמן" – פטור.

אמר לו: "איכן שורי"? אמר לו: "איני יודע מה אתה שח" והוא שמת, או נשפר, או נשבה, או נגנב, או אבד. "משביעה אני". ואמר: "אמן" – חייב.

אמר לנושא שׁכר והשׁוכר: איכן שׁוריי? אמר לו: "מת" והוא שׁנשׁבר, או נשׁבה, "נשׁבה" והוא שׁפּת, או נשׁבר. "נשׁבר" והוא שׁפּת או נשׁבה. "נננב" והוא שׁאבד. "אבד" והוא שׁנננב. "משׁביעך אני". ואמר: "אמן" – פטור.

מת, או נשׁבר, או נשׁבה, והוא שׁנננב או שׁאבד. "משׁביעך אני" ואמר: "אמן" – חייב. אבד או שׁנננב, והוא שׁפּת או נשׁבר או נשׁבה – פטור.

זה הקלל: כל הנשׁבע להקל על עצמו – חייב. להחמיר על עצמו – פטור.

גמרא תני: לא להקל ולא להחמיר – חייב.

אמר רבי: מתניתא אקרה פן. אמר לשומר הנם, אמר לשומר שׁכר והשׁוכר: "איכן שׁוריי?" אמר לו: "מת".

מהו שיאמר לו: "בוא והשׁבע לי שלא נתת עיניך ביה לגזילה?" מפל מקום אינו משלם! מהו דיימר ליה: "אפילו דאת יחב לי פמה, דידי אנה פני גבד".

הדרן עלך ארבעה שומרים הן וסליקא לה מסכת שׁבועות

הדרן עלף מסכת שׁבועות והדרן עלן. דעתן עלף מסכת שׁבועות ודעתן עלן. לא נתנשי מנה מסכת שׁבועות ולא תתנשי מנה. לא בעלמא הדרין ולא בעלמא דאתי: (ג' פעמים)

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו, שתהא תורתך אמתנתו בעולם הזה, ותהא עמנו לעולם הבא:

חנינא בר פפא. רמי בר פפא. נחמן בר פפא. אחאי בר פפא. אבא מרי בר פפא. רפרם בר פפא. רביש בר פפא. סורקב בר פפא. אדא בר פפא. דרו בר פפא:

הערב נא יי אלהינו את דברי תורתך בפינו ובפיפיות עמך בית ישראל, ונהיה פלנו אנהו וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל פלנו יודעי שמך ולומדי תורתך: מאיבי תחממינו מזותך, מי לעולם היא לי: יהי תמים בהקדוה, למען לא אבוש: לעולם לא אשׁפח פקדויה, מי בם חייבתי: ברוך אתה יי, למדני חסיד: אמן אמן אמן סלה ועד:

מזדים אנהו לפניה יי אלהינו ואלהי אבותינו, ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש, ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו משפמים והם משפמים. אנו משפמים לדברי תורה, והם משפמים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו עמלים ומקבלים שׁכר, והם עמלים ואינם מקבלים שׁכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא, והם רצים לבאר שחת, שׁאמר ואתה אלהים תורידם לבאר שחת, אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם, ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי, פשם שעזרתני לסיום מסכת שׁבועות, פן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסימם, לתלמוד וללמד לשמור ולעשות ולקום את כל דברי תלמוד תורתך באהבה:

וְזָכוּת כָּל הַתְּנָאִים וְאִמּוֹרָאִים וְתַלְמוּדֵי חֲכָמִים, וְעִמּוּד לִי וְלְזָרְעִי, שֶׁלֹּא תִמְוַשׁ הַתּוֹרָה מִפִּי וּמִפִּי זָרְעִי וְזָרַע זָרְעִי עַד עוֹלָם.

וְתַחֲמִיזֵנִי בִּי, בְּהַתְּהַלְכָּךָ תִּנְחַח אֶתְּךָ, בְּשִׁכְבְּךָ תִּשְׁמַר עָלַי, וְהַקְּוִיזוֹת הֵיא תְּשִׁיחֶךָ:

כִּי בִּי יִרְבּוּ יְמֵיךָ, וְיִוָּסִיפוּ לְךָ שָׁנֹת חַיִּים: אֹרֶךְ יָמִים בִּימִינְךָ, בְּשִׂמְאֹלָה עֶשֶׂר וְכְבוֹד: יִי עֹז לְעַמּוֹ יִתְּנֵנּוּ, יִי יִבְרַךְ אֶת עַמּוֹ בְּשָׁלוֹם:

[דף א' ע"א]

פֶּרֶק רֵאשׁוֹן

הַלְכָה א' מִתְנִי' בִּיצֵד הַעֲדִים נְעֻשִׁים זֻמְמִי? "מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא בֶן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה" – אִין אוֹמְרִין: "יִיעֲשֶׂה זֶה בֶן גְּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה תַּחְתִּיו". אֲלָא: לֹקָה אַרְבָּעִים.

"מְעִידִים אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁהוּא חַיִּב גְּלוּת" – אִין אוֹמְרִים: "יְגַלֶּה זֶה תַּחְתִּיו". אֲלָא, לֹקָה אַרְבָּעִים. "מְעִידִין אָנוּ בְּאִישׁ פְּלוֹנִי שֶׁגִּירֵשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ וְלֹא נָתַן לָהּ כְּתוּבָתָהּ". וְהֲלֵא בֵּין הַיּוֹם בֵּין לְמָקָר סוּפוֹ לִיתֵן לָהּ כְּתוּבָתָהּ. אֲלָא אוֹמְדִים כַּמָּה אָדָם רוֹצֵה לִיתֵן בְּכְתוּבָתָהּ שֶׁל זוֹ, שְׂאָם נִתְּאֲלָמְנָה אוֹ נִתְּגַרְשָׁה וְאִם מָתָה, יִירָשְׁנָה בְּעֵלָהּ.

גמרא אָמַר רַבִּי יוֹסִי בֶן חֲנִינָה: הַכֹּל הָיָה בְּכֹלל (שְׁמוֹת כ, יג) לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַד עַד שֶׁקָּר, יֵצֵא (דְּבָרִים יט, יט) וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו, אֶת שְׂאֵת יְכוּל לְקַיִם בּוֹ וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם וְגו' – אֶת מְקַיִם בּוֹ לֹא תַעֲנֶה, וְאֶת שְׂאֵין אֶת יְכוּל לְקַיִם בּוֹ וְעֵשִׂיתֶם לוֹ כַּאֲשֶׁר זָמַם לַעֲשׂוֹת לְאַחֵיו – אִין אֶת מְקַיִם בּוֹ לֹא תַעֲנֶה בְּרַעַד. דְּבַר אַחַר, וְעֵשִׂיתֶם לוֹ, לֹא לְזַרְעוֹ, רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לׁוֹי אָמַר: וְעֵשִׂיתֶם לוֹ, שְׁנֵי דְבָרִים מְסוּרִין לְבֵית דִּין, אֶת תּוֹפֵשׁ אֶחָד מֵהֶן. יֵצֵא דְבַר שֶׁהוּא מְסוּר לְשָׁמַיִם. כְּתִיב, וְלֹא יִחַלֵּל זַרְעוֹ בְּעַמּוּי. אִין לִי אֲלָא זַרַע שֶׁהוּא מִתְחַלֵּל.

[דף א' ע"ב]

הִיא עֲצָמָה מְנַיִן? וְדִין הוּא, מַה אִם הַזַּרַע שֶׁלֹּא עֵבֶר עֲבִירָה – הָרִי הוּא מִתְחַלֵּל, הִיא שְׁעֵבְרָה עֲבִירָה – אִינוּ דִין שֶׁתְּחַלֵּל הוּא עֲצָמוֹ יוֹכִיחַ, שְׁעֵבֶר עֲבִירָה וְאִינוּ מִתְחַלֵּל! לֹא אִם אֲמַרְתֶּם בְּאִישׁ שְׂאֵינוּ מִתְחַלֵּל בְּכָל מְקוֹם, תֹּאמַר בְּאִשָּׁה שֶׁהִיא מִתְחַלֵּל בְּכָל מְקוֹם, הוּאֵיל וְהִיא מִתְחַלֵּל בְּכָל מְקוֹם דִּין הוּא שֶׁתְּחַלֵּל. וְאִם נִפְשָׁד לִזְמוּר! לֹא יִחַל וְלֹא יִחַלֵּל. אִם מִי שֶׁהִיָּה כְּשֶׁר, וְנִתְחַלֵּל. בַּר פְּדִיָּה אוֹמַר: הַמְּחַלֵּל – לֹא נִתְחַלֵּל, הִיאֵף זֶה מִתְחַלֵּל!

עֲדִים שְׁנַדְמָמוּ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שֶׁקָּר שֶׁקָּר. עֲדִים שְׁנַדְמָמוּ וְחִזְרוּ וְנִשְׁתַּקְּרוּ, רַבִּי יוֹחָנָן אָמַר: שֶׁקָּר שֶׁקָּר.

רבי לעזר אומר: רשע רשע, נאמר רשע במחוייבי מיתות, ונאמר רשע במחוייבי מכות, מה רשע שנאמר במחוייבי מיתות – אין ממוז אצל מיתה, אף רשע שנאמר במחוייבי מכות – אין ממוז אצל מכות.

בר פדייה אומר: (דברים יט, ה) הוא ינום, לא זוממין.

ואין משלמין כל התובתה, אבל משלמין הן טובת הננית בתובתה. ביצד? אומר, כמה אדם רוצה ליתן בכתובתה של זו, שמא תמות בחיי בעלה וירשנה בעלה, או שמא ימות בעלה בחייה וירש חלה את כתובתה, לפי כך הוא משלם.

הלכה ב' מתני' "מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו אלה וזו על מנת ליתנם מיכן ועד שלשים יום" והוא אומר מיכן ועד עשר שנים. אומדין כמה אדם רוצה ליתן ויהיו אלה וזו בנדי, בין ליתנם מיכן ועד שלשים יום, בין ליתנם מיכן ועד עשר שנים.

"מעידים אנו באיש פלוני שהוא חייב לחבירו מאתים וזו", ונמצאו זוממים – לוקין ומשלמין, שלא השם המביאו לידי מכות מביאו לידי תשלומין; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: כל המשלם – אינו לוקה.

"מעידין אנו באיש פלוני שהוא חייב מלקות ארבעים", ונמצאו זוממין – לוקים שמונים, משום לא תענה ברעך עד שקר, ומשום ועשיתם לו כבאשר זמם לעשות לאחיו; דברי רבי מאיר. והכמים אומרים: אינן לוקין אלא ארבעים.

משלשים במוז, ואין משלשים במכות. ביצד? העידוהו שהוא חייב לחבירו מאתים וזו, ונמצאו זוממין – משלשין ביניהן. העידוהו שהוא חייב מלקות ארבעים, ונמצאו זוממין – כל אחד ואחד לוקה ארבעים.

גמרא רב בא בר ממל, רב עמרם, רב מתנה בשם רב: המלוה את חבירו על מנת שלא לתובעו – שביעית משמטתו.

[דף ב' ע"א]

והא תנינן: השוחט את הפרה והילקה בראש השנה. ומר רבי לעזר: רבי יהודה היא. וראוי הוא לתובעו בראש השנה? כיי דמר רבי בא בשם רבי זעירא. מפיון שאינו ראוי לתובעו, כמי שאינו ראוי

להאמינו. וכיון שאינו ראוי להאמינו, כמי שאינו ראוי ליתן לו מעות. וכאן הואיל והוא ראוי ליתן לו מעות ולא נתן – נעשית הראשונה מלזה.

רבי יוסי בי רבי בון בשם רב: הפלוגה את חבירו על מנת שלא תשמיטו שמיטה – אין השביעית משמטתו. והא תנינן: בין נותנן מיכן ועד שלשים יום, בין נותנן מיכן ועד עשר שנים. ויש עשר שנים בלא שמיטה? רבי הונא אמר: איתפלגון רב נחמן ורב ששת, חד אמר: במלוגה על המשכון. וחרנה אמר: בכותב לו פרוזבול.

תני: שלשים יום לא איתי. מהו שלשים יום לא איתי? שמואל אמר: הפלוגה את חבירו סתם – אינו רשאי לתובעו עד שלשים יום. עאל רבי יהודה ומר טעמא, קרבה שנת השבע שנת השמטה. לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה? ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמטה!

[דף ב' ע"ב]

שלא תאמר: כל שלשים יום אין רשאי לתובעו, לאחר שלשים יום – בהשמט כספים הוא, לא יגבנו! לפום כן צריך מימר קרבה שנת השבע שנת השמטה.

ולא כן אמר רבי בא בר ממל, רב עמרם, רב מתנה בשם רב: הפלוגה את חבירו על מנת שלא לתובעו – השביעית משמטתו. אשכח תני רבי ישמעאל. קרבה שנת השבע שנת השמטה. לא היא שנת השבע היא שנת השמיטה? ומה תלמוד לומר קרבה שנת השבע שנת השמטה? שלא תאמר: כל שש שנים – פרמו לפניו, שדהו לפניו, ולאחר שש שנים – בהשמט כספים הוא, לא יגבנו! לפום כן צריך מימר: קרבה שנת השבע שנת השמטה.

הלכה ג' מתני' אין העדים נעשים זוממים עד שיזומו את עצמן. ביצד? אמרו: "מעידין אנו באיש פלוני שהרג את הנפש". אמרו להן: "היאך אתם מעידים? שהרי הנהרג הזה או ההורג היה עמנו אותו היום במקום פלוני!" – אין אלו זוממין. אבל אמרו להן: "היאך אתם מעידין? שהרי אתם הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני!" – הרי אלו זוממין ונהרגין על פיהם.

באו אחרים והזימום, באו אחרים והזימום, אפילו מאה – פולם ונהרגו. רבי יהודה אמר: איסטיסיס היא זו, אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד.

גמרא רבי בא בר ממל: והוא שנהרג, אבל אם לא נהרג – לא. הדיא היא דתנינן: אינה נהרגת אלא כת הראשונה בלבד.

רבי בון בר הירא בעא קומי רבי זעירא:

[דף ג' ע"א]

היו עומדין ומעידין עליו שהרג את הנפש בלוד. באו אחרים ואמרו להן: "היאך אתם מעידין? שהרי אתם הייתם עמנו בהמשה בחדש בכיכרי!" ובאו אחרים ואמרו להן: "היאך אתם מעידים? שהרי אתם הייתם עמנו בהמשה בחדש בצפורי!" ההורג – אינו נהרג, שפא עדים זוממין הן, והעדים – אינן נהרגין, שפא אמת אמרו.

הלכה ד' מתני' אין העדים הזוממים נהרגין עד שייגמר הדין. שהרי הצדוקים אמרו: עד שיהרג, שנאמר נפש תחת נפש. אמרו להן חכמים והלא כבר נאמר ועשיתם לו כפאשר זמם לעשות לאהיו, והרי אהיו קיים! אם בן למה נאמר נפש תחת נפש? וכול משקיבלו עדותן ייהרגו, תלמוד לומר נפש תחת נפש, הא אינן נהרגין עד שייגמר הדין.

גמרא אמר רבי זעירא: הדין אמרת: עד זומם אינו נפסל בבית דין, אלא מעצמו הוא נפסל! פתר לה בהתרייה.

ותני בן: אמר רבי יוסי: במה דברים אמורים? בשתי כיתי עדיות ובשתי התריות, אבל בעדות אחת ובהתרייה אחת, כל עדות שבטלה מקצתה – בטלה כולה. מהו כל עדות שבטלה מקצתה בטלה כולה? היו עומדין ומעידין עליו בעשרה בניסן שגנב את השור באחד בניסן, ומבח ומכר בהמשה בניסן, והזומו באחד עשר בניסן, כל עדות שהעידו מב' [מעשרה] בניסן עד חמשה עשר בניסן למפרע – הרי אלו פסולין.

אמר רבי בא בר ממל: תיפתר במעידין עליו בכרף אחד, ולית שמע מינה בלום.

ותני בן: היו הן ראשונים והן האחרונים, הזומו בראשונה – אין בכך בלום. בשנייה – הרי אלו עדות אחת. בשלישית – הרי אלו

[דף ג' ע"ב]

בשתי עדיות. והיכי אמר במעידין עליו בכרף אחד, לית שמע מינה בלום? לא אתייהא אלא על ידי עדיות סנין.

אמר רבי זעירא: הדין אמרה: עד זומם – אינו נפסל בבית דין אלא מעצמו הוא נפסל.

הלכה ה' מתני' על פי שנים עדים או שלשה עדים יומת המת. אם מתקיימת העדות בשנים, למה פרט הכתוב שלשה? אלא להקיש שלשה לשנים. מה שלשה מזימין את השנים, אף השנים יזמו השלשה. ומניין אפילו מאה? תלמוד לומר, עדים.

רבי שמעון אומר: מה שנים אינן נהרגין עד שיהו שניהם זוממין, אף שלשה אינן נהרגין עד שיהו שלשתן זוממין. ומניין אפילו מאה? תלמוד לומר עדים.

רבי עקיבא אומר: לא בא השלישי אלא להחמיר עליו ולעשות דינו כיוצא באלו! אם כך ענש הכתוב לניטפל לעוברי עבירה, בעוברי עבירה, על אחת כפוח וכמה ישלם שכר לניטפל לעושי מצוה בעושי מצוה. מה שנים נמצא אחד מהן קרוב או פסול – עדותן בטילה, אף שלשה נמצא אחד מהן קרוב או פסול – עדותן בטילה. מניין אפילו מאה? תלמוד לומר: עדים.

אמר רבי יוסי: כמה דברים אמורים? דיני נפשות. אבל דיני ממונות – בתקיים העדות בשאר. רבי אומר: אחד דיני ממונות ואחד דיני נפשות, בזמן שהתרו בהן, אבל בזמן שלא התרו בהן, מה יעשו שני אחין שראו באחד שהרג את הנפש?

גמרא יאמר דיני ממונות ואל יאמר דיני נפשות? שאילו נאמר דיני ממונות ולא נאמר דיני נפשות, הייתי אומר: דיני ממונות תקלים – שלשה זוממין את השנים, ושנים אין מזמין את השלשה. מניין אפילו מאה? תלמוד לומר: עדים. או אילו נאמר דיני נפשות ולא נאמר דיני ממונות, הייתי אומר דיני נפשות החמורין – שנים מזמין את השלשה, שלשה אינן מזמין את השנים, מניין אפילו הן מאה? תלמוד לומר: עדים.

הלכה ו' מתני' היו שנים רואין אותו מחלון זה, ושנים רואין אותו מחלון זה, ואחד מתרה בו באמצע בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו – הרי אלו עדות אחת. ואם לאו – הרי אלו שתי עדיות. לפיכך אם נמצאת אחת מהן זוממת – היא והן נהרגין, והשניה – פטורה.

[דף ד' ע"א]

גמרא אמר רבי ירמיה: חמי הוד תנינן הכא, היו שנים רואין אותו מחלון זה, ושנים רואין אותו מחלון זה, ואחד מתרה בו באמצע, בזמן שמקצתן רואין אלו את אלו – הרי אלו עדות אחת, ואם לאו – הרי אלו שתי עדיות. הא אם היו שלשה שלשה – לא בדא.

מסכת טהרות פרק שני

א. אמר לו רבי יהושע לרבי אליעזר: היכן מצינו טמאה בתורה שהיא עושה טמאה אחרת, כיוצא בה שאתה אומר: ראשון עושה ראשון. אמר לו: אף אתה אומר: שני עושה שני. אמר לו: מצינו שהשני מטמא את המשקין לעשות תחלה, והמשקין מטמאין את האוכלין לעשות שני, אבל לא מצינו ראשון שהוא עושה ראשון בכל מקום:

ב. השחלים והגריסין, בזמן שמגיס בהן את הקדרה - מטמאין טמאת אוכלין. נתנן לקערה ויצאו מהן משקין - משקין היוצאין מהן מטמאין טמאת משקין. כיצד אמרו שמן תחלה לעולם? שאם נמחה ולא נשתיר הימנו אלא כפול - משקין היוצאין הימנו מטמאים טמאת משקים. נמצאת אומר: חמש מדות במשקין, הרטב והגריסין והחלב, בזמן שהמשקה טופח עליהן - הרי אלו תחלה. קרשו - אין צריכין מחשבה לאוכלין. דבש הזב מכורת דבורים - אינו מטמא לא טמאת אוכלין ולא טמאת משקין. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. למשקין - מטמא טמאת משקין. השמן - לא אכל ולא משקה, חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. למשקין - בטלה דעתו:

ג. הדם שקרש - אינו לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. ולמשקין - בטלה דעתו. דבש תמרים - אינו לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאוכלין - מטמא טמאת אוכלין. ולמשקה - בטלה דעתו. ושאר כל מי פרות - בלן אינן לא אוכלין ולא משקין. חשב עליהן בין לאוכלין ובין למשקין - בטלה דעתו. השלג - לא אכל ולא משקה. חשב עליו לאכילה - בטלה דעתו. למשקה - מטמא טמאת משקה. נטמא מקצתו - לא נטמא כולו. טהר מקצתו - טהר כולו. מים טמאים שהגלידו ואין בהם משקה טופח - טהורים. נמוחו -

חזרו לטמאתן הישנה. מקוה שאוב שהגליד - טהור משום מים שאובין. נמוחו - כשר להקוות עליו:

ד. החושב על החלב שבכחל - טהור. ושבקיבה - טמא. העור והשליא - אינן מטמאין טמאת אוכלין. העור ששלקו והשליא שחשב עליה - מטמאין טמאת אוכלין:

מסכת טהרות פרק שלישי

א. הגפת והזגין שנעשו בטהרה, והלכו עליהן טמאים ומצו מהן משקין - טהורין. ונעשו בטמאה, ומצו מהן משקין - טמאים. רבי שמעון מטהר. אמר להם רבי שמעון: מה לי כשנעשו בטמאה ומה לי כשנעשו בטהרה? אמרו לו: כשנעשו בטמאה, משקין קבוצין מתחת הקורה, וכשהוא מגביה את הקורה - חזרין ונבלעין בגפת. אמר להם: אף כשנעשו בטהרה, בא הזב ודרס עליהן, משקין קבוצין מתחת הזב, וכשהוא מגביה את רגליו חזרין ונבלעין בגפת. אמרו לו: אינו דומה משקה היוצא לרצון, למשקה היוצא שלא לרצון. אמר להם: זה וזה לא נקרא עליהן שם טמאה לעולם:

ב. ענבים המבקעות מן העבט, נפלו לתנור טהור - טמא. זיתים המבקעין מן המעטן, ונפלו לאויר תנור טהור - טהור. וזה וזה אם יש עליהן משקה טופח - תנור טמא. לפסין טמאין שנפלו לאויר התנור, בין שלמות ובין שבורות, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. ונשתמש בהן בטהרה ונטמאו ונפלו לאויר התנור, בשעת היסקן - טמא, שלא בשעת היסקן - טהור. ושבורות, אפלו בשעת היסקן - טהור, שאין למשקין במה שיטמא:

ג. כל הטמאות כשעת מציאתן ובמקום מציאתן. אבד מחט שיפה וכא ומצאה מלאה חלודה - הרי היא בחזקת שיפה, עד שיאמר: ברי לי שהעלה חלודה. אבד מלאה חלודה, בא ומצאה שיפה - הרי זו טמאה,

ז. תינוק שנמצא עומד בצד כופת של בצק או בצד חבית של משקין, רבי מאיר מטהר, וחכמים מטמאין, שדרך תינוק לטפח. רבי יוסי אומר: אם יכול לפשט ידיו וליגע - טמא, ואם לאו - טהור. יתר על כן אמר רבי יוסי: נמצא רחוק מן העסה, אף על פי שבצק בידו - טהור, שאני אומר: אחר נטל ונתן לו. ואם אמר: בריא לי שלא בא אדם לכאן - טמא. רבי אלעאי אמר משום רבי אליעזר בן יוסי: בכלב - הרי זה טהור, שהוא אומר: בכל שעה משקין מצויין, ואין בכל שעה אוכלין מצויין:

ח. כל הנתלים וכל הנגררין - ספקן טמא, מפני שהן כמנחים. וכל הנזרקין - ספקן טהור, חוץ מכזית מן המת, וכל המאילין - שהן מטמאין מלמעלה כלמטה. ואם היתה טהרה נזרקת על גבי כזית מן המת - טהורה:

מסכת טהרות פ"ק רביעי

א. היה מתעטף בטליתו וטהרות וטמאות בצדו, וטהרות וטמאות למעלה מראשו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. ואם אי אפשר לו אלא אם כן נגע - ספקו טמא. רבי דוסא אומר: אומרין לו שישנה. אמרו לו: אין שונין בטהרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתים שהוא שונה, היה השרץ תלוי בין הקורות, ואם אי אפשר לו אלא אם כן נגע - ספקו טמא. רבי דוסא אומר: אומרין לו שישנה. אמרו לו: אין שונין בטהרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתים שהוא שונה, היה השרץ תלוי בין הקורות, נדף בו ונפל על בגדיו או על כפר תרומה ונגע, ספק חי ספק מת - טהור:

ב. אם מצאו מת לפניו - טמא. ואם ראהו חי בין הקורות, אף על פי שמצאו מת בפניו - טהור. נח על כתפו - הרי זה טמא:

ג. כפר תרומה שהוא נתון על גבי הדף ומדף נתון תחתיו, ואי אפשר לו לפול אלא אם כן נוגע במדף, וכאזו ומצאו במדרס אחר - טהור. שאני אומר: אחר נטלו ונתנו באותו

עד שיאמר: ברי לי שהיתה מלאה חלודה. וכן בשרץ, וכן במטלית. הניח טמאה בזוית זו, וכאזו ומצאה בזוית אחרת - נטמאת זוית ראשונה, עד שיאמר: ברי לי שונעקרה מכאן. נטמאה הזוית שניה עד שיאמר: ברי לי שלא באת לכאן. אבד כזית מן המת בתוך הבית, בקשו ולא מצאו - הבית טהור, לכשימצא - הבית טמא למפרע. האשה גובכת גבכא בחצר ונמצא שרץ בתוך גבכא - טהורה, על גבי גבכא - טמאה. היתה כוכרת חטין בכברה, ונמצא שרץ בתוך כברה - טהורה, על גבי כברה - טמאה:

ד. תינוק שהיה תופס בידו של אביו, או שהיה רכוב על גבי כתפו של אביו - ספקו טמא, מפני שאביו נשאל עליו. חרש שוטה וקטן - ספקן טהור, מפני שאין בהן דעת לשאל. אמר רבי שמעון: בזו מדת הדין לוקה:

ה. ארבעה ספקות אמרו חכמים בתינוק, הניחתו אמו ובאה ומצאתו כמו שהוא - טהור. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? בזמן שהניחתו מלכלך, אבל הניחתו נקי - טמא, מפני שהנשים מגפפות אותו ומנשקות אותו. אמר לו: כדברך אפלו הניחתו מלכלך מפני רגלי אדם ומפני רגלי בהמה. התחיל יוצא ונכנס - בגדיו טהורים, ולא נמנעו ישראל מהן ואין עושין על גביו טהרות. יש בו דעת לשאול, ספקו ברשות היחיד טמא, ברשות הרבים טהור. היה יודע לשמור את גופו - אוכלין על גבי גופו טהרות. לשמור את ידיו - אוכלים על גבי ידיו טהרות. וכיצד בודקין אותו? מטבילים ונותנין לו חליץ לשם תרומה, אם היה יודע לשמור את גופו - אוכלין על גבי גופו. לשמור את ידיו - אוכלין על גבי ידיו טהרות:

ו. הסומא והישן והמהלך בלילה - ספקן טמא, מפני שיש בהן דעת לשאול. חמור שהיה עומד במקום טהרה, ואפשר לו לעבור במקום טמאה - כלים שעל גביו טהורין:

מסכת טהרות פרק חמישי

מקום. ואם אמר: כרי לי שלא בא אדם לכהן - טמא:

ד. שרץ בפי החלדה ומהלכת על כפרות של תרומה, ונגע, ספק חי ספק מת, רבי מטמא, שחוקת שרצים מתים בפי חלדה. וחכמים מטהרין. במה דברים אמורים? בזמן שנטלתו והלכה לה. אבל אם מצאו מת בפיה - טמא. אם ראוהו חי בפיה, אף על פי שנמצא מת בפיה - טהור. רבי שמעון בן אלעזר אומר: שרץ בפי נחש מהלך על גבי כפרות של תרומה, ספק נגע ספק לא נגע, ספקו - טהור, שכן דרך נחש להיות מגביה את צוארו ומהלך. השרץ בפי התרנגול, ונבלה בפי הפלב עוכרים בחצר - אין מטמאים למפרע שאני אומר: ממקום אחר הביאום. היו מנקרים בהן על הארץ - מטמא למפרע:

ה. הלך במבוי ועשה עסה, ואחר כך נמצא שם שרץ, ואמר: 'אלו היה כאן הייתי רואה אותו', רבן גמליאל מטהר, ורבי מטמא, עד שיאמר: 'כרי לי שלא היה כאן אדם'. הרי שטבל ועלה ואחר כך נמצא עליו דבר חוצץ, אף על פי שהוא מתעסק באותו המין אחר שטבל - הרי זה טמא, עד שיאמר 'כרי לי שלא היה עלי קדם לכן':

ו. קבר הנמצא ברשות הרבים - מטמא למפרע. בא אחד ואמר: 'כרי לי שלא היה כאן קדם לעשרים שנה' - אין טמא אלא משעת מציאה ואילך. גרעינה של גפת טמאה שנמצאת בתוך כפר רותח, או על גבי תבשיל רותח, אף על פי שאין עליה משקה טופח - טמאה. נמצאת על גבי כפר צונן, או בתוך תבשיל צונן, אף על פי שיש עליה משקה טופח - טהור. זה הכלל: כל שתמצא ברותח, אף על פי שאין עליה משקה טופח - טמא. גרעינה שבתוך הבית - הולכין אחר הרב. פשתן שטואתו נדה, המסיטו - טהור. ואם היה לח, המסיטו - טמא מפני משקה פיה. רבי יהודה אומר: אף הרטיבין במים - טמא מפני משקה פיה. אמרו לו: כיון שנתנהו במים, רבו עליו, וטהור:

א. דם טמא שנתערב בדם טהור - אין דם מבטל דם; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: רואים אותו כאלו הוא אין במים, אם בטל מראיו - טהור, ואם לאו - טמא. רק טמא שנתערב ברוק טהור - אין רק מבטל רק; דברי רבי יהודה. וחכמים אומרים: רואין אותו כאלו הוא אין במים, אם בטל מראיו - טהור, ואם לאו - טמא. נפל למים תפור - טמא. נמחה, אם בטל מראיו - טהור, ואם לאו - טמא:

ב. מי רגלים שנתערבו ביין - רואין אותן כאלו הן מים. נתערבו במים - רואין אותן כאלו הן יין. נתערבו במי רגלים אחרים - רואין אותן כאלו הן יין במים, אם בטל - מראיהן טהורין, אם לאו - טמאין. מי רגלים של עובד כוכבים - הולכין אחר הרב. רבי יהודה אומר: רביעית בסאתים - טמא. יתר מכין - טהור. לוקחין ושואלין ממי רגלים מכל מקום ואין חוששין ששא של נדות הן, שלא נחשדו בנות ישראל מכנסות מימי רגליהן בשעה שהן נדות:

ג. חרסן של זב וזבה, ראשון ושני - טמא, שלישי - טהור. במה דברים אמורים? בזמן שנתן לתוכן מים, אבל לא נתן לתוכן מים, אפלו עשירי - טמא. רבי אלעזר ברבי יוסי אומר: שלישי אף על פי שלא נתן לתוכו מים - טהור. זב שהניח פיו על הכוס, ונמלך שלא לשתותו, המסיטו - טהור. שטה ממנו כל שהוא, המסיטו - טמא מפני משקה פיו. רבי שמעון אומר: רבו משקין שבו על המשקין שבפיו. נשך מן הפת ומן הבצל, המסיטן - טהור. מן הקשות ומן המלפפון, המסיטן - טמא מפני משקה פיו. קלפי פולין וקלפי תורמסין שפספסן העובד כוכבים - טמא. שבשוקים - הולכין אחר הרב. רבי יהודה אומר: על ודאי מגען ברשות היחיד - שורפין:

ד. שני רוקין, אחד טמא ואחד טהור, ונגע באחד מהן, כיון שנתלשו עליו - נעשה

פְּדָבְרָיו. וְרַבֵּי יְהוּדָה אָמַר: לְכָל טָמֵא. רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אֹמְרִים: סֵפֶק מִשְׁקִין, לְאוֹכְלִים – טָמֵא, וְלִכְלִים – טְהוֹר:

ו. מִקַּל שֶׁהִיא מְלֵאָה מִשְׁקִים טָמְאִין, וְזָרְקָה לְבֵין הַכְּפָרוֹת – טְהוֹרִין. סֵפֶק נִגַּע סֵפֶק לֹא נִגַּע – לֹא זֶה הוּא סֵפֶק מִשְׁקִין שֶׁנִּחְלְקוּ עָלָיו חֻכְמִים. אֲלֵא אִי זֶהוּ סֵפֶק מִשְׁקִין שֶׁנִּחְלְקוּ עָלָיו חֻכְמִים? שְׁתֵּי חֻבִּיּוֹת אַחַת טָמְאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְעִשָּׂה עִסָּה בְּאַחַת מֵהֶן, סֵפֶק מִהֵטְמֵאָה עִשָּׂה, סֵפֶק מִהֵטְהוֹרָה עִשָּׂה – זֶהוּ סֵפֶק מִשְׁקִין, לְאוֹכְלִין – טָמֵא, לְכָלִים – טְהוֹר. הֵלֶךְ בְּמִבּוּי וְעִשָּׂה עִסָּה וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא שֵׁם שְׂרָץ, סֵפֶק נִגַּע סֵפֶק לֹא נִגַּע, לְאוֹכְלִין וּמִשְׁקִין – טָמֵא, לְכָלִים – טְהוֹר. מִגַּע טָמֵא מֵת שֶׁפִּשְׁט יָדוֹ לְאֹיֵר הַחֻבִּית, סֵפֶק נִגַּע סֵפֶק לֹא נִגַּע בְּמִשְׁקִים, הַמְשָׁקָה – טָמֵא, וְהַחֻבִּית – טְהוֹרָה:

ז. שְׁתֵּי חֻבִּיּוֹת אַחַת טָמְאָה וְאַחַת טְהוֹרָה, וְנִשְׁתַּבְּרוּ וּבָאוּ לְהֵן לְטְהוֹרוֹת, סֵפֶק טָמְאָה סֵפֶק טְהוֹרָה, אוֹכְלִין וּמִשְׁקִין – טָמְאִים, וְהַכְּלִים – טְהוֹרִים. חֻבִּית שֵׁישׁ בְּהַ מִשְׁקִין טְהוֹרִים עַד חֻצְיָה, וְנִפְלוּ מִשְׁקִין לְאֹיֵרָה, סֵפֶק טָמְאִין סֵפֶק טְהוֹרִין, הַמְשָׁקִין – טְהוֹרִין, שְׂאִין מִטָּמְאִין אֲלֵא מִחֻמַּת הַחֻבִּית. נִפְלוּ עַל גְּבִי הַמִּשְׁקִין, מִשְׁקִין – טָמְאִין, וְחֻבִּית טְהוֹרָה. אָפָה פֶת בַּתְּנוּר, וְנִפְלוּ מִשְׁקִים לְאֹיֵרוֹ, סֵפֶק טָמְאִין סֵפֶק טְהוֹרִים, הַפֶת – טְהוֹרָה, שְׂאִינָה מִטָּמְאָה אֲלֵא מִחֻמַּת הַתְּנוּר. נִפְלוּ עַל גְּבִי הַפֶת, הַפֶת – טָמְאָה, וְהַתְּנוּר – טְהוֹר:

ח. הַמְרַבֵּץ אֶת בֵּיתוֹ בְּמִים טָמְאִים, וְהָיוּ שֵׁם טְהוֹרוֹת, סֵפֶק נִתְזוּ סֵפֶק לֹא נִתְזוּ – טְהוֹרוֹת. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לְהַתִּיז – סֵפֶקוֹ טָמֵא. רַבִּי דוֹסָא אָמַר: אוֹמְרִין לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ אֵין שׁוֹנִין בְּטְהוֹרוֹת. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אָמַר: עֵתִים שֶׁהוּא שׁוֹנֵה. הַמְכַבֵּס אֶת כְּסוּתוֹ וְהַסּוֹחֵט אֶת שְׁעָרוֹ וְהִרְטַב אֶת פִּשְׁתָּנוֹ, וְהָיוּ שֵׁם טְהוֹרוֹת, סֵפֶק נִתְזוּ סֵפֶק לֹא נִתְזוּ – סֵפֶקוֹ טְהוֹר. וְאִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לְהַתִּיז – סֵפֶקוֹ טָמֵא. וְרַבִּי דוֹסָא אָמַר: אוֹמְרִים לוֹ שִׁישְׁנָה. אָמְרוּ לוֹ: אֵין שׁוֹנִין

רְשׁוֹת הַיְחִיד. אוֹ שֶׁנִּשְׁאָן עַל גְּבִי הַחֶרֶס – אֶחָד רְשׁוֹת הַיְחִיד וְאֶחָד רְשׁוֹת הַרְבִּים – תּוֹלִין. הָיוּ נְגוּבִים וְהִסִּיטָן בְּקִיָּסָם, בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד – תּוֹלִים, בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים – טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד – שׁוֹרְפִין. סֵפֶק נִגַּע סֵפֶק לֹא נִגַּע, סֵפֶק הִסִּיט סֵפֶק לֹא הִסִּיט, בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד – תּוֹלִין, בְּרְשׁוֹת הַרְבִּים – טְהוֹר. וְרַבִּי יוֹסִי אָמַר: בְּרְשׁוֹת הַיְחִיד שׁוֹרְפִין. וְכֵשֶׁם שֶׁטְהָרוּ סֵפֶק טָמְאָה צָפָה עַל פְּנֵי הַמַּיִם בֵּין כְּלִים וּבֵין בְּקָרְקַע, כֵּךְ טְהָרוּ סֵפֶק טְהָרָה שֶׁצָּפָה עַל הַמַּיִם בֵּין כְּלִים בֵּין בְּקָרְקַע. כִּיצַד? עֲרַכָּה שֶׁהִיא טָמְאָה טָמֵא מֵת, וְכִפָּר תְּרוּמָה כְּרוּךְ בְּסִיב אוֹ בְּנִיר נִתּוּן לְתוֹכָהּ, וְיָרְדוּ גְּשָׁמִים וְנִתְמַלְאִית וְנוֹתֵר – הָרִי הוּא צָף עַל פְּנֵי הַמַּיִם, סֵפֶק נִגַּע בְּצִדֵי עֲרַכָּה סֵפֶק לֹא נִגַּע – סֵפֶקוֹ טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁזֶה סֵפֶק טְהָרָה צָפָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר: כְּלִים – טָמֵא, וּבְקָרְקַע – טְהוֹר, חוּץ מִכּוֹזֵית מִן הַמֵּת וְכָל הַמַּאֲהֵלִין – שֶׁהֵם מִטָּמְאִין מִלְּמַעְלָה כְּלַמְטָה. רַבִּי יְהוּדָה אָמַר: סֵפֶק יָרִידוֹ – טָמֵא, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם עוֹלִין וְאִי אֶפְשָׁר לוֹ שְׂלֵא לִיגַע. סֵפֶק עֲלִיתוֹ – טְהוֹר, מִפְּנֵי שֶׁהַמַּיִם דוֹחִפִין אוֹתוֹ לְצַדִּין:

ה. וְאִיזְהוּ הוּא סֵפֶק שְׂרָצִים שֶׁטְהָרוּ חֻכְמִים? זֶה סֵפֶק הַנּוֹזְקִין. רַבִּי דוֹסָתַי בְּרַבִּי יְנָאִי אָמַר מִשׁוּם רַבִּי יוֹסִי: הֵלֶךְ בְּמִבּוּי וְעִשָּׂה טְהוֹרוֹת. עִסָּה וְאַחַר כֵּךְ נִמְצָא שֵׁם שְׂרָץ, זֶה הוּא סֵפֶק שְׂרָצִים. וְהָאוֹכֵל תְּרוּמָה תְּלוּיָה – טְהוֹר. כָּל שֶׁסִּפְּקוֹ טְהוֹר – סֵפֶק תּוֹלְדָתוֹ טְהוֹר. כָּל שֶׁסִּפְּקוֹ טָמֵא – סֵפֶק תּוֹלְדָתוֹ טָמֵא. וְכֵשֶׁם שֶׁהָאוֹכֵל אֲכַל רֵאשׁוֹן וְאֲכַל שְׁנֵי וְהִשְׁתַּחֲוֶה מִשְׁקִים טָמְאִים, וְהִבָּא רֵאשׁוֹ וְרַבּוּ בְּמִים שְׂאוּבִין, וְטְהוֹר שֶׁנִּפְלוּ עַל רֵאשׁוֹ וְרַבּוּ שְׂלֵשֶׁת לֹאִיגִין מִים שְׂאוּבִים, סֵפֶקוֹ לְטָמֵא אַחֲרִים – טְהוֹר, כֵּךְ הַמִּשְׁקִין הַנּוֹגְעִין בּוֹ, סֵפֶקוֹ לְטָמֵא אַחֲרִים – טְהוֹר. רַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה אָמַר: מִשְׁקִין הַנּוֹגְעִין בּוֹ – כְּנוֹגְעִין בְּשְׂרָץ. וְכֵשֶׁם שֶׁהָרֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה שְׁנֵי, וְשְׁנֵי עוֹשֶׂה שְׁלִישִׁי, כֵּךְ סֵפֶק רֵאשׁוֹן עוֹשֶׂה סֵפֶק שְׁנֵי, וְסֵפֶק שְׁנֵי עוֹשֶׂה סֵפֶק שְׁלִישִׁי. סֵפֶק מִשְׁקִין לִיטְמָא – טָמֵא, וְלִטְמָא – טְהוֹר; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְכֵן הָיָה רַבִּי אֲלִיעֶזֶר אָמַר

בטהרות. רבן שמעון בן גמליאל אומר: עתים שהוא שונה. זלף משקין טהורין וטמאין בתוך הבית, ואחר כך נמצאו משקין על גבי כפר של תרומה, ונטלה לשאול עליה - הרי זו טמאה, המתין לה עד שנגבה - הרי זו טהורה:

מסכת טהרות פרק שישי

א. הנבלות ושחוטות בעיר - הולכין אחר הרב. רבן שמעון בן גמליאל אומר: אפלו נבלה אחת בעיר - כל הבשר הנמצא בעיר הרי הוא של נבלה, מפני שהנבלות מצויות. דמים טהורים וטמאים בתוך הבית - הולכין אחר הרב. מעשה שנמצאו דמים על גבי כפרות של תרומה, וכא מעשה לפני חכמים, וטהרם, שאינם אלא דם השרצים החיים:

ב. תשעה שרצים וצפרדע אחד ברשות הרבים, ונגע באחד מהן ואינו יודע באיזה מהן נגע - ספקו טהור. ובנמצא - הלך אחר הרב. תשעה צפרדעים ושרץ אחד ברשות היחיד, ונגע באחד מהן ואין יודע באיזה מהן נגע - ספקו טמא. פרוש אחד מהן לרשות היחיד - ספקו טמא. לרשות הרבים - ספקו טהור. ובנמצא - הלך אחר הרב. כפר טמא שנתערב בתשע כפרות טהורין, ואכלו חמשה חמשה ראשונים, ואחר כך אכלו חמשה חמשה אחרונים, ונטמא אחד מהן, ואינו יודע איזה מהם הראשונים - טמאין שאין להן במה יתלו. והאחרונים - טהורין. זה הכלל: אדם באדם, טהרות בטהרות, אדם בטהרות, וטהרות באדם - הרי אלו מוכיחות, נאכלו ראשונות, נטמאו או שאבדו, עד שלא נעשו שניות - טהורות. משנעשו שניות - שניות תלויות:

ג. שני שבילים אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות - טהורות. בשני ועשה טהרות - ישרפו. בראשון ולא עשה, בשני ועשה - ישרפו. בראשון ועשה ובשני ועשה - אלו ואלו מנחות, ראשונות - טהורות, ושניות - ישרפו:

ד. שני שבילים, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהן ועשה טהרות, ובא חברו והלך בשני ועשה טהרות - אלו ואלו מנחות. הרי אלו מוכיחות. נאכלו ראשונות או נטמאו או שאבדו, עד שלא נעשו שניות - טהורות. משנעשו שניות - שניהם תלויות. עשו שניהן טהרה אחת - הרי זו טמאה. עשו שניהן שתי טהרות, זה בא ונשאל בפני עצמו - אומרים לו טהור. נשאלו שניהן כאחד - אומרים להם טמאין; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: אם אמרו: שנים היינו, ובשני שבילים הלכנו, ושתי טהרות עשינו - אומרים להם טמאין, שאפלו טמאה אחת שנתערבה במאה טהרות - כלן טמאות.

ה. שני שבילים, אחד טמא ואחד טהור, והלך באחד מהם ונכנס למקדש - פטור. בשני ונכנס למקדש - חיב. בראשון ונכנס והזה ושנה וטבל בשני ונכנס - חיב. רבי שמעון פוטר בזה. ורבי שמעון בן יהודה פוטר בכלן משם רבי שמעון. מעשה במספן אחד, שהיו מוליכים אותו מגדפר לחמתא, והיו הכתות מתחלפות עליו, ובאחרונה נמצא מת בידן, ובא מעשה לפני חכמים, ולא טמאו אלא כת אחרונה בלבד:

ו. נגע באחד בלילה ואין יודע אם חי אם מת, ולשחר בא ומצאו מת, רבי מאיר מטהר, שספק רשות הרבים טהור. וחכמים מטמאים, שכל הטמאות כשעת מציאתן. ומודים חכמים לרבי מאיר שאם ראהו חי מבערב, אף על פי שהוא בא שחרית ומצאו מת - טהור, מפני שזה ספק רשות הרבים. ישב על גבי אבן ברשות הרבים, ולשחר עמד ומצא עליה שרץ או רק, רבי מאיר מטהר, מפני שספק רשות הרבים טהור. וחכמים מטמאים, שכל הטמאות כשעת מציאתן. ומודים חכמים לרבי מאיר, שאם ראהו נקיה מבערב, אף על פי שהוא בא שחרית ומצא עליה שרץ או רק - שהוא טהור, מפני שזה ספק רשות הרבים:

המשתמר. ואם אמר להם: צאו ואני אבא אחריכם, כיון שנכסו מעיניו - הרי אלו טמאים. שנים אומרים נטמא, ושנים אומרים לא נטמא, ברשות היחיד - ספקו טמא, ברשות הרבים - ספקו טהור. שא"ל את בן זומא: מפני מה ספק רשות היחיד טמא? אמר להם: סוטה מה היא לבעלה, ודאי או ספק? אמרו לו: ספק. אמר להן: מצינו שהיא אסורה לבעלה. מכאן אתה דן לשרץ, מה כאן רשות היחיד, אף כאן רשות היחיד. ומה כאן יש בו דעת לשאול, אף כאן יש בו דעת לשאול. ומפני מה ספק רשות הרבים טהור? אמר להם: מצינו שהצבור עושין את הפסח בטמאה בזמן שרב צבור טמאין, ואם טמאה ודאית התרה לצבור, קל וחמר לספק טמאה. ומכאן אמרו: דבר שיש בו דעת לשאול, ברשות היחיד - ספקו טמא, ברשות הרבים - ספקו טהור. דבר שאין בו דעת לשאול, בין ברשות הרבים בין ברשות היחיד - ספקו טהור. רבן שמעון בן גמליאל אמר: מפני מה ספק רשות היחיד טמא וספק רשות הרבים טהור? מפני שאפשר לשאול ליחיד, ואי אפשר לשאול לרבים:

מסקנת טהרות פרק שביעי

א. המסכן הנתון בחנות - החנות טמא. הוציאנהו והכניסנהו לסטיו - טהור. הוציאנהו מסטיו והחזירנהו לחנות שניה - טמא. ורבי שמעון מטהר את הראשונה, שהיה רבי שמעון אומר: רשות הרבים מפסקת למפרע, שאינו יכול לומר מת היה ברשות היחיד וחייה ברשות הרבים:

ב. יש דברים ברשות הרבים ועשאים כרשות היחיד. קפה ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים וטמאה בתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. הכניס ידו לתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. אם היתה כפישה על כתפו וככר של תרומה כרוך בסיב או בניר ונתון בתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. הכניס ידו לתוכה, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. חמור ברשות הרבים גבוהה עשרה טפחים וטמאה

ז. שוטה אחת בעיר, כל הרוקין שבעיר - טמאין; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: אם היתה רגילה לכנס בתוך מבוי אחד, אותו מבוי - בחזקת טמאה, וכל המבואות - בחזקת טהרה. ורבי שמעון אומר: כל המבואות בחזקת טמאה, חוץ מן חצר המשתמרת. ורבי אלעזר רבי צדוק אומר: אף חצר המשתמרת בחזקת טמאה, עד שיאמר: 'ברי לי שלא באתה לכאן':

ח. הנדחק ברחים שהעובד כוכבים בתוכה ושהנדה בתוכה - בגדיו טמאין מדרס. ואי זו הוא הרחיים? כל שעוקרין אותה ודוחפין אותה ממקומה. רקק ודרס על בגדיו, על רקו - שורפין עליו את התרומה. ועל בגדיו - הולכין אחר הרב. מי שדדסה אשה על בגדיו - בגדיו טמאין מדרס. רבי דוסתאי בר יהודה אומר: אם רקקה ושפה את רוקה בשעה שהיא רוקה - בגדיו טמאים מדרס, שכן דרך בנות ישראל שפות את רוקן בשעה שהן נדות. לא שפה את רוקה - בגדיו טהורין. שנים אומרים לו: נטמאת, והוא אומר: לא נטמאתי - טהור. ואין אומרים לו: עסק בטהרות, אלא יעשה לעצמו:

ט. מביא אדם קרבן על ידי בנו ובתו הגדולים ועל ידי עבדו ושפחתו העברים. ואם היה מכחישו - נאמן על ידי עצמו. כיצד? אמרו לו: נדרת, והוא אומר: תנאי היה בלבי - שומעין לו. אמרו לו: נדרת, והוא אומר: לא נדרתי, משהגיעוהו, אומר: תנאי היה בלבי - אין שומעין לו. אמרו לו: אשתך נדרה, והוא אומר: בלבו היה להפר - שומעין לו. אמרו לו: אשתך נדרה, והוא אומר לה: לא נדרה. משהגיעוהו, אמר בלבי היה להפר לה - אין שומעין לו. נאמן אדם לומר: בני זה בן תשע שנים ויום אחד. בתי זו בת שלש שנים ויום אחד. לחיב עליהן קרבן. אבל למכות ולענשין - הרי זה אינו נאמן:

י. היו חמוריו ופועליו טעונין טהרות ועוברין לפניו, והפליגו, אפלו יותר ממיל - הרי אלו טהורין, מפני שהוא בחזקת

נתונה על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. פשט ידו על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא. סלע ברשות הרבים גבוה עשרה טפחים וטמאה נתונה על גביו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טהור. עלה לראשו, ספק נגע ספק לא נגע - ספקו טמא:

ג. היה זה רכוב על חמורו וזה רכוב על חמורו, אחד טמא ואחד טהור, ספק נגעו זה בזה, ספק לא נגעו - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. בנו של זה מרכב על כתפו, ובנו של זה מרכב על כתפו, אחד טמא ואחד טהור, ספק נגעו זה בזה, ספק לא נגעו - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. היתה חבילה על כתפו והרוק מדבק בכתל למעלה מעשרה טפחים, ספק הסיט, ספק לא הסיט - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר. כלים שטוחים ברשות הרבים למעלה מעשרה טפחים, והטמא עובר, ספק הסיט ספק לא הסיט - רבי עקיבא מטמא, ורבי יוסי מטהר, שהיה רבי עקיבא אומר: כל שהוא ברשות הרבים למעלה מעשרה טפחים - הרי הוא כרשות היחיד. ורבי יוסי אומר: כל שדרך הלוכו ברשות הרבים - טהור:

ד. נכנס לבקעה בימות הגשמים, וטמאה בשדה פלונית. ואמר: הלכתי למקום הלז ואיני יודע אם נכנסתי לאותו השדה ואם לא נכנסתי - רבי אליעזר מטהר, וחכמים מטמאים. אמרו לפני רבי אליעזר: הרי היא של יחידי. פרש רבי מרינוס משמו: כל שיש לה שם בפני עצמה. ואלו הן זמות החמה, משתעקר תבואה מתוכה. ואלו הן זמות הגשמים, משתרד רביעה שניה. היו שם שדות הרבה, אם עומד זה בצד זה ורואה את הנכנסים והיוצאים בצד הלז - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה. ואם לאו - רשות היחיד לכאן ולכאן. השבילים המפלישין לבורות, לשיחין, ולמערות, ולגתות, ולגרנות - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. רבי אליעזר אומר: בזמן שהן מפלישין - רשות הרבים לך ולכך, ואם אינן מפלישין - רשות היחיד

לשבת, ורשות הרבים לטמאה. מבואות היורדין לים או לנהר, אף על פי שגודויו מכאן ומכאן, ורבים מטפסים ועולין בהן - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה:

ה. גנות העיר שדרך הרבים מהלכת עליהן - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה. דמוסיאות ומרחצאות - רשות היחיד לשבת, ורשות הרבים לטמאה. גנה בזמן שהיא משתמרת - רשות היחיד, אם אינה משתמרת - רשות הרבים. בסילקי שפותחין אותה בימים ונועלין אותה בלילות, בזמן שהיא פתוחה - רשות הרבים, ועולה - רשות היחיד. נמצאת אומר: ביום - טהורה, ובלילה - טמאה. בסילקי שיש לה שני פתחים זה כנגד זה, וכן סטיו שהוא גדור מכאן ומכאן ורוח בין העמודים - רבי יהודה אומר: אם עומד בצד זה ורואה את הנכנסין ואת היוצאין בצד הלז - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. ואם לאו - רשות היחיד לכאן ולכאן:

ו. בסילקי שיש לה שני פתחים מכונין זה כנגד זה, האמצעי שלה - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה, והצדדין - רשות היחיד לכאן ולכאן; דברי רבי מאיר. וחכמים אומרים: אחד הצדדין ואחד האמצע - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. ומודה רבי מאיר לחכמים, בבסילקי שאין שני פתחיה מכונין זה כנגד זה, כגון חצר בית גדי וחמתה, שאחד האמצע ואחד הצדדין - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה. ומודים חכמים לרבי מאיר בחצר יחידי שדרך הרבים מפסקתה, כגון חצר בית גדר וחמתן, שהאמצע - רשות היחיד לשבת ורשות הרבים לטמאה, והצדדין - רשות היחיד לכאן ולכאן:

מִסְכַּת טְהוּרוֹת פָּרָק שְׁמִינִי

א. רבי שמעון אומר: המוסר מפתח לעם הארץ, הבית - טמא. מסר לו החיצון ולא

עובד כוכבים עמהן, אף על פי שהמשכון בידן, ואף על פי שאחרים מעידין בהן שנכנסו - הרי אלו נאמנין מפני שאימת עובד כוכבים עליהן:

ה. הגנבים שנכנסו לתוך הבית - כל הבית כלו טמא. וחכמים אומרים: אינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשט [את] ידיהן וליגע. נמצא מקום הגנבה, רבן שמעון בן גמליאל אומר: כל הבית כלו טהור, עד פי מקום הגנבה. רבי אומר: אינו טמא אלא ממקום הגנבה עד מקום שיכולין לפשט את ידיהן וליגע ממקום הגנבה. מודה רבי מאיר לחכמים בתרורין והדותין, שאין בהם מקום רגלי הגנבין - שאינו טמא אלא עד מקום שהן יכולין לפשט את ידיהן וליגע:

ו. אמר רבי יהודה: מודה רבי אלעזר בן עזריה לחכמים בחלונות של אוליארין שהם נפתחין זו לתוך זו, שאם היו כלים נשמטין מאחוריהן - שהן טמאין. וחכמים אומרים: בין כף ובין כף - טמאין. המניח כליו בחלונות של אוליארין, נעל וחתם, אף על פי שבא ומצאו מפתח פתוח וחותרם מקלקל - טהור. חותרם שאמר, אפלו טיט אפלו קיסם. נפרש כליו מחלונות של אוליארין - הרי אלו טמאים, מפני שהעובד כוכבים נשען עליהן. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: אפלו נימא אחת יוצאת מהן - טמאין, מפני שהמדרס מביא טמאה לעצמו בכל שהוא:

ז. הלוקח כלים מאומני עובדי כוכבים, והמוסר כלים לאומני עובדי כוכבים - טמאין מדרס וטמאים טמא מת. הלוקח כלים מאומני עם הארץ, ואמר לו: 'שמור לי את אלו' - טמאין מדרס וטהורין מטמא מת. הניחן על כתפו - טמאין אף מטמא מת. אמר רבי דוסתאי ברבי ינאי: לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על המוסר ליחיד שהן טמאין, ועל המניח בפני רבים שהן טהורים. על מה נחלקו? על המוסר לרבים ועל המניח ליחיד, שבית שמאי מטמאין, ובית הלל מטהרין. מעשה באחד ששכח כלים

מסר לו הפנימי, החיצון - טמא, והפנימי - אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשט את ידו וליגע. היו שם זיוין יוצאין גבוהין עשרה טפחים, או חדין גבוהין עשרה טפחים - אינו טמא אלא עד מקום שהוא יכול לפשט את ידו וליגע. היה החיצון של אחד והפנימי של אחד, אף על פי שהטהרות נתונות בצד מפתחו של פנימי - הרי אלו טהורות. הנכנס שלא ברשות, אפלו עומד בצד הטהרות - טהורות. וכן בעובד כוכבים, אינו חושש משום יין נסך:

ב. חבר שהיה ישן בביתו של עם הארץ, וכליו מקפלין ומנחין תחת ראשו, סנדליו וחיבתו לפניו - הרי אלו טהורין מפני שהן בחזקת המשתמר. חבר שאמר לעם הארץ: 'לך וישן בתוך הבית' - כל הבית ברשותו. 'צא ואישן על מטה פלונית' - אינו טמא אלא אותה מטה, ועד מקום שהוא יכול לפשט את ידו וליגע מאותה המטה. אמר לו: 'שמור לי פרה זו שלא תכנס לתוך הבית'. 'שמור לי פרה זו שלא תשבר את הכלים' - הרי אלו טהורין, שלא מסר לו אלא שמירת הפרה. אבל אם אמר לו: 'שמור לי הבית הזה שלא תכנס בו הפרה'. 'שמור לי כלים הללו שלא תשברם הפרה' - הרי אלו טמאין. רבי אומר: אמנין שיורדו ללקט צרורות וחרסין בתוך הבית - כל הבית ברשותן:

ג. אשתו של עם הארץ טוחנת עם אשתו של חבר בזמן שהיא טמאה, אבל לא בזמן שהיא טהורה. רבי שמעון בן אלעזר אומר: אף בזמן שהיא טמאה לא תטחן, שאף על פי שאינה אוכלת, שחברתה נותנת לה ואוכלת:

ד. הגבאי שנכנסו לתוך הבית, אם אמרו נכנסנו אבל לא נגענו - הרי אלו נאמנין, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר. אם היו אחרים מעידין עליהם שנכנסו - אין נאמנין לומר לא נגענו, ובזמן שהמשכון בידם אף על פי שאין אחרים מעידין עליהן - אינם נאמנין מפני שהמשכון מעידים. ואם היה

בבית הכנסת, ובא מעשה לפני חכמים, וטהרו, שאינה רשות עם הארץ:

ח, הניח כליו בבית המרחץ, ובא ומצאן כמות שהן - הרי אלו טהורין, ומלמדין אותו שלא יעשה כן (בטהרות). הניח גתו ובורו ונכנס לעיר, אף על פי שבא ומצא עם הארץ עומד בצדן - טהורין. וכן בעובר כוכבים, אינו חושש משום יין נסך. עם הארץ שבא להזות - אין מזין עליו ועל כליו אלא לאחר שלשה ימים. אבל חבר שבא להזות - מזין עליו ועל כליו מיד. אמר רבי יהודה: במה דברים אמורים? שהיה בחזקת אוכלי תרומה. לא היה בחזקת אוכלי תרומה, מזין עליו - מיד, ועל כליו - משישתמר:

ט. היה לבוש חלוק ועטוף בטלית, והיה בלבו על החלוק, ואין בלבו על הטלית - החלוק טהור והטלית טמאה. היה סל על כתפו והמגרפה בתוכה, והיה בלבו על הסל, ואין בלבו על המגרפה - הסל טהור והמגרפה טמאה:

י. היה משתמש מן החבית בחזקת של חלין, ואחר כך נמצאת של תרומה - הרי זו טהורה ואסורה באכילה, מפני שספק טבול יום. אמרו לו על התלויה: 'טהורה היא' - הרי זו טהורה. ואם אמר: 'הריני מניחה עד שאשאל עליה' - הרי זו טמאה:

יא. משקין טמאין וטהורין בתוך הבית - הולכין אחר הרב. ומעשה באשה אחת שסננה משקין תלויין בתוך הבית, ונפל כפר של תרומה, ובא מעשה לפני חכמים וטמאוהו מפני שהסיחה דעתה מהם. אמר רבי אלעזר בן פילא: מפני מה רבי עקיבא מטמא? מפני שהנשים גרגרניות הן, אשה מגלה את הקדרה לידע מה חברתה מבשלת.

איר קענט באקומען דעם שטארק

אויפגעכאפטע וועכנטליכע

קרית ברסלב

פרייליכע נייעס!

חיה וואג
ביי אייער
טיר

פאר 3.99 דאלאר

צו סובסקרייבן חפטי יעצט אריין
אדער שיקט א טעקסט צו:

718.387.2691

SUBSCRIBE@KERENHADFUSA.ORG

תוכנ'דיג און
ציענדיג

וואס איר וועט נישט
טרעפן אין ערענץ

אדבה איבערציגט
אייר אליון

<p>26</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>כז 27</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קיא • ירושלמי: שבועות מא • תוספתא: טהרות ב נ"ך: עזרא א-ב • רמב"ם: מקוואות ד</p>
<p>27</p>	<p>שני Monday</p>	<p>כח 28</p>	<p>עלות השחר _____ 4:14 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:36 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קיב • ירושלמי: שבועות מב • תוספתא: טהרות ג נ"ך: עזרא א-ב • רמב"ם: מקוואות ה</p>
<p>28</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>כט 29</p>	<p>יום כפור קטן עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קיג • ירושלמי: שבועות מג • תוספתא: טהרות ד נ"ך: עזרא ה-ו • רמב"ם: מקוואות ו</p>
<p>29</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>ל 30</p>	<p>א' דראש חודש תמוז Rosh Chodesh Tamuz עלות השחר _____ 4:15 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:04 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קיד • ירושלמי: שבועות מד • תוספתא: טהרות ה נ"ך: עזרא ז-ח • רמב"ם: מקוואות ז</p>
<p>30</p>	<p>חמישי Thursday</p>	<p>א 1</p>	<p>ב' דראש חודש תמוז Rosh Chodesh Tamuz עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:37 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קטו • ירושלמי: מכות א • תוספתא: טהרות ו נ"ך: עזרא ט-י • רמב"ם: מקוואות ח</p>
<p>1</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>ב 2</p>	<p>עלות השחר _____ 4:16 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:31 בבלי: יבמות קסז • ירושלמי: מכות ב • תוספתא: טהרות ז נ"ך: נחמיה א-ב • רמב"ם: מקוואות ט</p>
<p>2</p>	<p>שב"ק Shabbos</p>	<p>ג 3</p>	<p>קרח, פרק ד עלות השחר _____ 4:17 סו"ז קר"ש - מג"א _____ 8:38 סו"ז תפלה - מג"א _____ 10:05 שקיעה _____ 8:30 בבלי: יבמות קיז • ירושלמי: מכות ג • תוספתא: טהרות ח נ"ך: נחמיה ג-ד • רמב"ם: מקוואות י</p>

Candle Lighting 8:13 הדלקת הנרות

Shabbos Ends 9:43 זמן מוצש"ק

וְעַן אֵת מַעֲנֵטְשׁ הָאֵת אֲמוֹנָה, אִיזוֹ אִים דְּעַר אֵינְפֵּעַרְשְׁטֵר מִזְחֵל זַיִן אוֹיף אֵלֶּע זַיִנֵּעַ עֲבִירוֹת.

(ספר המדות אות אמונה סיון כ"ג)